

STRATEGIA DE DEZVOLTARE

A COMUNEI CHIEȘD

JUDEȚUL SĂLAJ

2021-2027

GLOBCONSULTING SRL

CUPRINS

CAPITOLUL I. CADRUL GENERAL	4
1.1 Istoric	4
1.2 Cadrul fizico-geografic	4
1.3 Fișa de prezentare a comunei	4
1.4 Date și sinteze	4
1.4.1 Infrastructura de transport	4
1.4.2 Utilități	4
1.4.3 Societate civilă, sector asociativ, participare comunitară	4
1.5 Analiza principalilor indicatori locali	4
1.5.1 Sumar	4
1.5.2 Demografie	4
1.5.3 Educație	4
1.5.4 Sănătate și asistență socială	4
1.5.5 Turism	4
1.5.6 Siguranța publică	4
1.5.7 Arii protejate	4
CAPITOLUL II. Analiza cadrului strategic	4
2.1 Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă	4
2.2 Contextul european și național privind perioada de programare 2021-2027	4
2.3 Contextul național	4
2.4 Planul de Dezvoltare Regională pentru perioada 2014-2020	4
2.5 Strategia la nivel județean	4
2.6 Strategia locală de dezvoltare pe perioada 2014-2020	4
2.7 Proiecte importante de investiții publice ale comunei	4

CAPITOLUL III. Elaborarea planului strategic de dezvoltare al comunei Chieșd	4
3.1 Analiza economică	4
3.1.1 Context	4
3.1.2 Forța de muncă și educație	4
3.1.3 Analiza bugetului local	5
3.2 Cercetare vizând analiza calității vieții în comuna Chieșd	5
3.2.1 Metodologia cercetării	5
3.2.2 Interpretarea datelor	5
3.2.3 Perspective generale asupra nivelului de trai	5
3.2.4 Servicii publice și indicatori ai calității vieții	5
3.2.5 Activitatea administrației publice locale	5
3.2.6 Concluzii	5
3.2.7 Analiza cantitativă mediul de afaceri din comuna Chieșd	5
3.4 Analiza SWOT a comunei Chieșd	5
3.5. Profilul strategic al comunei Chieșd	5
3.5.1 Conceptul strategic	5
3.5.2 Probleme strategice	5
3.5.3 Factorii strategici cheie	5
3.5.4 Dezvoltarea viziunii comunei Chieșd	5
3.5.5 Identificarea avantajelor comparative și competitive	5
3.5.6 Opțiuni strategice	5
3.5.7 Dezvoltarea planurilor operaționale pentru perioada 2021-2027	5
Bibliografie	5

CAPITOLUL I. CADRUL GENERAL

1.1 Istoric

Comuna Chieșd este atestată documentar începând cu anul 1323, sub denumirea de Chieșdul **Toușec** și Chieșdul Românesc, primul situându-se în sud-vestul comunei din prezent, lângă valea Firpotului, iar cel de-al doilea situându-se în dreptul satului Corund din județul Satu Mare, în partea de nord-vest a comunei de azi.

Alte surse susțin că localitatea Chieșd este atestată documentar începând cu anul 1461, sub denumirea de Kewesd. De-a lungul timpului, comuna a avut diferite denumiri, așa cum a fost prezentată în diferite documente istorice, precum: Olahkewesd (Chieșdul Român), Magyarkevesd (Chieșdul Maghiar) în anul 1466; Kebesd în anul 1475; Olahkevesd în anul 1547; Keowesd în anul 1549; Kovesd în anul 1570; Koosd în anul 1733; Szilagy Kovesd în perioada 1760-1762; Tzuvesd în anul 1850; Kovesd, Tiuvesd în anul 1854; Chieșd începând cu anul 1900 (Enciclopedia României, n.d).

În Enciclopedia României, se menționează că denumirea localității Chieșd vine de la cuvântul german "kew" care în traducere înseamnă piatră.

Chieșdul Românesc apare în jurul anului 1461 în documente, ca având 80 de locuitori, Chieșdul Unguresc cu 120 de locuitori, iar Sighetu-Silvaniei cu 80 de locuitori.

După colonizare, populația comunei a crescut, astfel că în anul 1847, populația comunei este de 397 de persoane, iar în anul 1890 comuna avea 1140 de locuitori, dintre care: 935 persoane de etnie română, 202 persoane de etnie maghiară, 2 persoane de etnie germană și o persoană de etnie evreiască.

Stoica și Lazăr (1908) au consemnat în Monografia Sălajului că în anul 1908 comuna Chieșd avea 1383 de locuitori și 2005 case, de confesiune greco-catolică; de asemenea exista o școală confesională și un învățător calificat, dar și o biserică construită la începutul secolului XVIII.

Comuna dispune de o un patrimoniu istoric însemnat, astfel că pe lângă cele două biserici de lemn declarate monumente de interes național (una situată în satul Chieșd și una în Sighetu-Silvaniei), există și "Gorunul lui Mihai Viteazu", despre care se spune că datează din perioada expediției militare a lui Mihai Viteazu, care în 1601 se îndrepta spre Guruslău și a trecut și prin comună.

1.2 Cadrul fizico-geografic

Comuna se situează în partea nordică a Județului Sălaj, în partea de nord-vest față de reședința de județ Zalău, fiind totodată limită de județ cu Satu Mare. Astfel, în partea de nord comuna se învecinează cu comuna Bogdand din județul Satu Mare, în partea de sud cu comuna Șarmășag din județul Sălaj, la vest cu comuna Supur (satul Giorocuta) din județul Satu Mare, iar la est cu comuna Șamșud din județul Sălaj .

Din punct de vedere administrativ, comuna este formată din satele: Chieșd (reședința de comună), Sighetul Silvaniei și Colonia Sighetu-Silvaniei, având o suprafață de 4342km² .

Relieful comunei este predominant deluros, având dealuri joase cu înălțimi cuprinse între 250m și 320 m. Din punct de vedere hidrografic, comuna este încadrată în bazinul râului Crasna, bazin care este traversat de la sud la nord de Valea Sighetului și Valea Chieșdului, iar de la est la vest este traversat de Valea Mija.

În ceea ce privește alcătuirea geologică, pe cea mai mare suprafață întâlnim depozitele pannoniene, care au în bază un orizont grosier, detritic, nisipos cu elemente de pietrișuri, peste care se suprapun argile și marne argiloase cu intercalații de nisipuri. Partea superioară a straturilor de vârstă pannoniană devine nisipoasă sau este alcătuită din pietrișuri. Acestea din urmă, sunt prezente pe toate culmile și sunt considerate ca aparținând unei vechi structuri piemontane (pliocen superior) care s-a constituit la baza măgurilor cristaline (Măgura Șimleului) și care, în timp, a fost distrusă de eroziunea remontantă a afluenților râurilor Crasna și Zalău.

Climatul comunei este cel continental moderat, specific regiunilor vestice și nord-vestice ale României, înregistrând precipitații medii anuale de 700-800 mm.

Vegetația caracteristică este cea de păduri de foioase și pajiști folosite drept pășuni și fânețe. Teritoriul comunei se încadrează, prin caracteristicile vegetației, zonei forestiere, subzonei stejarului, având astăzi numai resturi de păduri de gorun, păduri de stejar pedunculat în amestec, cu alte specii de foioase.

Solurile specifice sunt cele brune de pădure podzolate și podzolice.

1.3 Fișa de prezentare a comunei

FIȘĂ PREZENTARE COMUNĂ

DATE GENERALE

Comuna	CHIEȘD
Județul	ȘĂLAJ
Teritoriul administrativ-suprafața	4649 HA
Localități aparținătoare	CHIEȘD, SIGHETU SILVANIEI, COLONIA SIGHETU SILVANIEI
Adresa Consiliului Local	CHIEȘD NR 376
Primar	CHIȘ LEONTIN
Distanța până la reședința de județ	25KM

SITUAȚIA FUNCİARĂ

Suprafața	Ha	%
Suprafața totală	4649	100%
Suprafața agricolă după modul de folosință	2852	61%
Suprafața arabilă	1781	38%
Suprafața-livezi și pepiniere pomicole	70	1%
Suprafața-pășuni	610	13%
Suprafața-fânețe	391	8%
Suprafața neagricolă	1797	38%
Suprafața-ape și stuf	21	0.4%
Suprafața-căi de comunicații	86	1%
Suprafața-curți și clădiri	122	2%
Suprafața-vegetație forestieră	1529	32%

Suprafața-teren neproductiv	39	0.8%
-----------------------------	----	------

SITUAȚIA DEMOGRAFICĂ

SITUAȚIA DEMOGRAFICĂ	NAȚIONALITĂȚI
Populația totală: 2594	Români: 2230
Femei: 1307	Maghiari: 119
Bărbați: 1 287	Rromi: 245
Populație ocupată:	Alte etnii: 0

FORȚA DE MUNCĂ

Salariați-număr mediu- 216
Salariați în agricultură- 20
Salariați în industria prelucrătoare- 60
Salariați în comerț- 10
Salariați în construcții- 40
Salariați în transporturi și poștă- 3
Salariați în învățământ- 24
Salariați în administrația publică- 50
Salariați în sănătate și asistență socială- 6
Salariați în activități financiare, bancare și de asigurări- 3

UTILITĂȚI

Rețea alimentare energie electrică :DA
Rețea alimentare apă potabilă-NU, ÎN CONSTRUCȚIE
Rețea canalizare - NU, ÎN CONSTRUCȚIE
Stație de epurare- NU, ÎN CONSTRUCȚIE
Rețea alimentare cu gaz- cât de dezvoltată- NU, ÎN CONSTRUCȚIE

Căi de acces- DJ 108F
Telefonie fixă- DA
Telefonie mobilă-DA
Acces internet, prin operatorul de telefonie mobilă și fixă- DA
Sistem de transport în comun- descriere scurtă – DA CURSĂ REGULATĂ CĂTRE ZALĂU
Colectarea deșeurilor- operator privat –SC INSTALROS SRL

SPECIFIC LOCAL

Relief: predominant deluros
Ape curgătoare: Valea Mija, Valea Chieșdului, Valea Sighetului
Lacuri: 1 lac piscicol
Resurse naturale: cărbune
Altitudinea maximă: 322m
Surse de poluare: nu
Grad seismic: 6
Rezervații: nu
Monumente istorice și de arhitectură: Biserica de lemn Chieșd, Biserica de lemn Sighetu Silvaniei

CADRUL DEMOGRAFIC (SOCIO-DEMOGRAFIC)

NUMĂR LOCUITORI ȘI GOSPODĂRII PE LOCALITĂȚI

Localitatea	Total locuitori	Număr gospodării	Locuitori ce revin la o gospodărie
Chieșd	1937	772	2.5
Sighetu Silvaniei	601	229	2.6
Colonia Sighetu	56	55	1.01

Silvaniei			
-----------	--	--	--

EVOLUȚIA POPULAȚIEI. STRUCTURA ETNICĂ

Recensământul		Structura etnică			
Anul	Populația	Români	Maghiari	Rromi	Alte etnii
2010	2599	2236	120	243	-

Confesiuni:

Ortodoxă: 82.6%

Reformată: 4.05%

Penticostală: 5.08%

Baptistă: 5.37%

Natalitatea:

Perioada 2005-2020: medie/an: 25

Mortalitatea:

Perioada 1980-2014: Medie/an: 30

Perioada 2005-2020: Medie/an: 30

Sporul natural: Negativ: 5

Forța de muncă: Populația ocupată: 250 persoane

Studii de fezabilitate existente:

1. Amenajare pentru apărare împotriva inundațiilor pe cursurile de apă;
2. Reabilitare modernizare și dotare sediu primărie;
3. Reabilitare modernizare și dotare bibliotecă comună;
4. Reabilitare trotuare și rigole;
5. Modernizare drumuri agricole de exploatare;
6. Extindere bază sportivă;
7. Construire centru comunitar de asistență socială în localitățile Chieșd și Sighetu Silvaniei;
8. Restaurarea, conservarea și punerea în valoare a Bisericii de lemn din Chieșd;
9. Restaurarea, conservarea și punerea în valoare a Bisericii de lemn din Sighetu Silvaniei.

Activități de tip industrial și de construcții:

Specificația	Total	Agricultură	Industrie	Comerț	Servicii
Societăți comerciale	14	3	1	10	-
Cooperație	-	-	-	-	-
Asociații Familiale	5	5	-	-	-
Pers. Fizice autorizate	11	10	1	-	-

Activități agricole și zootehnice:

Specificare	Suprafața în ha	Suprafața în % din total
Suprafața totală, din care:	4649	100%
1. Teren agricol, din care	2852	61%
-teren arabil	1781	38%
-pășuni	610	13%
-fânețe	391	8%
-livezi	70	1%

2. Păduri	1529	32%
3. Alte terenuri, din care:		7%
-construcții	122	2%
-ape	21	0.4%
-terenuri neproductive	39	0.8%
-drumuri	86	1%

Unități de producție cu profil agricol sau care prestează servicii în agricultură:

1. SC Transconstruct SRL
2. SC Domipor SRL
3. SC Codorean Prod Com SRL
4. SC Provital Impact SRL

Efectivele de animale existente în comună:

-Taurine total:	599
-din care vaci și bivolițe:	418
-Porcine total:	327
-din care scroafe:	10
-Ovine total:	5637
-din care oi mame:	5089
-Păsări total:	3700
-din care găini ouătoare:	3200

Producția de la animale:

Anul 2019	UM	Cantitatea
Producția de carne (sacrificări)-	TO	144
Producția de lapte de vacă și bivoliță-	HL	10000

Producția de lână-	TO	22
Producția de ouă-	MII/buc	500

Silvicultura:

Suprafață totală: 1529 ha

Sistemul educațional:

Nr. de unități de învățământ (pe sate)-

- Sighetu Silvaniei 1: Grădiniță cu program normal Sighetu Silvaniei

- Chieșd 2: - Școala gimnazială nr. 1 Chieșd

-Grădinița cu program normal Chieșd

Structura personalului din sistemul de învățământ:

- personal didactic: 21 persoane

- personal auxiliar: 2 persoane + 5 personal nedidactic

- personal didactic în învățământul preșcolar: 5 persoane

- personal didactic în învățământul primar: 6 persoane

- personal didactic în învățământul gimnazial: 10 persoane

Structura elevilor din sistemul educațional al comunei Chieșd:

-elevi înscriși: 211

-elevi înscriși în învățământul primar: 111

-elevi înscriși în învățământul gimnazial: 100

Sistemul sanitar

-nr. medici- 2

-medici familie- 1

-medici stomatologi- 1

1.4 Date și sinteze

1.4.1 Infrastructura de transport

Din punct de vedere al infrastructurii rutiere, comuna este traversată de un drum județean (DJ 108F), direcția Chieșd-Sărmășag (Măieriște - Șimleul Silvaniei), dar și de trei drumuri comunale, care fac legătură între localitatea reședință de comună și satul aparținător.

Din tabelul de mai jos, se poate observa că toate drumurile din comună se află într-o stare bună, însă nu există o conctivitate ridicată cu alte comune.

Tabel: situația drumurilor din comuna Chieșd.

Nr.cr t	Categoria și nr. drumului, localitatea de început, localități principale de pe traseu	Lungime (km)	Îmbrăcămînți asfaltice	Pietruire	Pământ	Administrator (UAT)	Stare de viabilitate B(bun), M(mediu), R(rău)
1.	DJ 108F	15	Da			CJ Sălaj	B
2.	DC 3 Chieșd - Sighetu Silvaniei	4	Da			Primăria Chieșd	B
3.	DC 2 Sighetu Silvaniei- Sălăjeni	3	Da			Primăria Chieșd	B

4.	DC 3A Chieșd - Colonia Sighetu Silvaniei	3	Da			Primăria Chieșd	B
----	--	---	----	--	--	--------------------	---

Sursa: Primăria comunei Chieșd.

Comuna se află la o distanță de 49 de km față de aeroportul din Satu Mare și la o distanță de 163 de km față de aeroportul din Cluj-Napoca.

Orașele importante din regiune, apropiate de comună sunt: Zalău (reședința de județ) la 32 de km; Satu Mare la o distanță de 59 km; Cluj-Napoca la o distanță de 114 km;

1.4.2 Utilități

În prezent, comuna Chieșd nu dispune de rețele publice de apă potabilă curentă și de canalizare, însă potrivit informațiilor furnizate de primăria comunei Chieșd, infrastructura utilităților de apă și canalizare se află în construcție. De asemenea, comuna nu dispune de rețea de distribuție a gazului metan.

Comuna are o rețea de iluminat public modernizată, iar alimentarea cu energie electrică este extinsă aproape în toată comuna, excepție făcând zonele de case nou construite, care încă nu s-au putut racorda la rețeaua de alimentare cu energie electrică.

1.4.3 Societate civilă, sector asociativ, participare comunitară

1.5 Analiza principalilor indicatori locali

1.5.1 Sumar

Analiza datelor statistice pentru comuna Chieșd reprezintă un prim pas pentru a înțelege problemele sistemice pe care le întâmpină comunitatea, dar și oportunitățile pe care aceasta le are, în vederea utilizării lor în dezvoltării comunei. Această analiză vizează dimensiuni precum: demografie, educație, sănătate și administrație, conturând principalele trenduri pentru fiecare dintre aceste dimensiuni.

Pentru realizarea unei analize cât mai autentice, care să permită identificarea clară a unor aspecte legate de comună, au fost realizate comparații cu: media rural județeană calculată ca

medie pentru cele 57 de comune din județul Sălaj, și comparații cu câteva comune din aceeași categorie, din județul Sălaj, denumite comune de referință, care au fost alese având la bază numărul total al populației de la 1 iulie 2020. Comunele de referință pentru analiza comparativă sunt: Almașu, Buciumi, Cizer, Creaca, Gâlgău, Halmășd, Hida, Ileanda, Marca, Mirșid, Plopiș.

1.5.2 Demografie

a. Evoluția demografică

Înainte de prezentarea situației privind evoluția populației din comuna Chieșd, este necesară clarificarea conceptului de populație. Așa cum se poate observa și în fișa statistică a fiecărei localități, datele privind populația sunt prezentate pentru populația legală și populația stabilă. Populația legală este cea cu domiciliul în unitatea administrativă analizată. Populația stabilă reprezintă totalul persoanelor cu domiciliul în comună și se calculează pe baza datelor puse la dispoziție de către Direcția Județeană de Evidență a Populației. Populația stabilă se calculează pornind de la populația stabilă de la Recensământ la care, în fiecare dintre anii din recensăminte, se adaugă născuții și se scad decedații, migrația externă fiind într-o oarecare măsură omisă, deoarece nu se iau în calcul decât schimbările de domiciliu (adică practic de cetățenie). În studii și analize se preferă utilizarea populației stabile, fiind considerată mai apropiată de populația de facto a zonei, deoarece nu include persoanele cu domiciliul formal în localitatea respectivă, dar plecate pentru o perioadă mai mare de timp (mai mare de un an). Sunt incluse însă persoanele cu domiciliul legal în altă localitate, dar care locuiesc (au reședința) de fapt în localitatea evaluată/analizată.

Datele prelucrate provenind de la Institutul Național de Statistică, iau în considerare populația după domiciliu, care este formată din persoanele care au trecut în actul de identitate principala locuință (domiciliul) în comună, astfel că se demonstrează că ei fac parte din această unitate administrativ teritorială.

Evoluția populației comunei Chieșd în perioada 2009-2020 se prezintă astfel:

Anul	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Chieșd	2628	2625	2625	2608	2602	2597	2608	2586	2568	2553	2555	2505
Media Rural Județeană	2551	2536	2524	2515	2500	2485	2473	2468	2451	2438	2422	2413

Tabelul 5: Evoluția populației după domiciliu, la 1 iulie, în comuna Chieșd, perioada 2009-2020. Sursa: INS

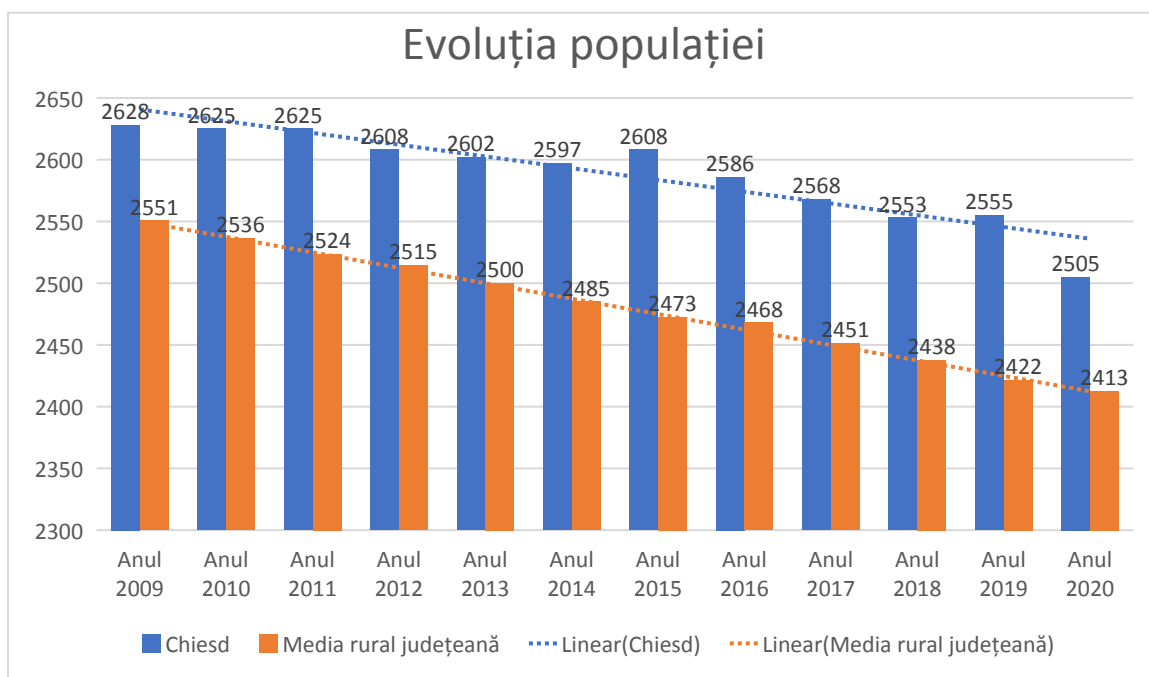

Figura 1: Evoluția populației după domiciliu, la 1 iulie, în comuna Chieșd, perioada 2009-2020. Sursa: INS

În graficul și tabelul de mai sus, se poate observa că populația comunei Chieșd se află peste media Rural Județeană. De remarcat, că atât populația comunei Chieșd, cât și Media Rural Județeană de populație înregistrează un trend descrescător în perioada analizată. Raportându-ne strict la anii de referință 2009 și 2020, la nivelul comunei se poate observa o scădere a numărului populației cu 123 de persoane.

b. Îmbătrânirea populației

La 1 iulie 2020, populația comunei Chieșd era de 2505 locuitori, dintre care 1266 bărbați și 1239 de femei. Se poate observa un număr ridicat al populației în segmental de vârstă cuprins

între 40 și 54 de ani, segment care este caracterizat de persoanele apte de muncă, segment important pe termen mediu, deoarece persoanele cu vârsta cuprinsă în această categorie reflectă prezentul și viitorul apropiat al forței de muncă. Segmentul de vârstă cuprins între 25 și 30 de ani este și el unul pozitiv, indicând prezența persoanelor tinere în comunitate, persoane care de cele mai multe ori au un nivel crescut de educație, motivație superioară și pot avea idei inovative pentru dezvoltarea comunității.

Vârsta	Bărbați	Femei
0- 4 ani	79	55
5- 9 ani	80	78
10-14 ani	74	95
15-19 ani	81	92
20-24 ani	84	79
25-29 ani	98	89
30-34 ani	101	95
35-39 ani	93	76
40-44 ani	109	81
45-49 ani	111	102
50-54 ani	124	91
55-59 ani	77	45
60-64 ani	47	45
65-69 ani	30	59
70-74 ani	32	47
75-79 ani	20	53
80-84 ani	13	35

85 ani și peste	13	22
-----------------	----	----

Tabelul 4: Populația pe categorii de vârstă, în funcție de gen, anul 2020, 1 iulie. Sursa: INS

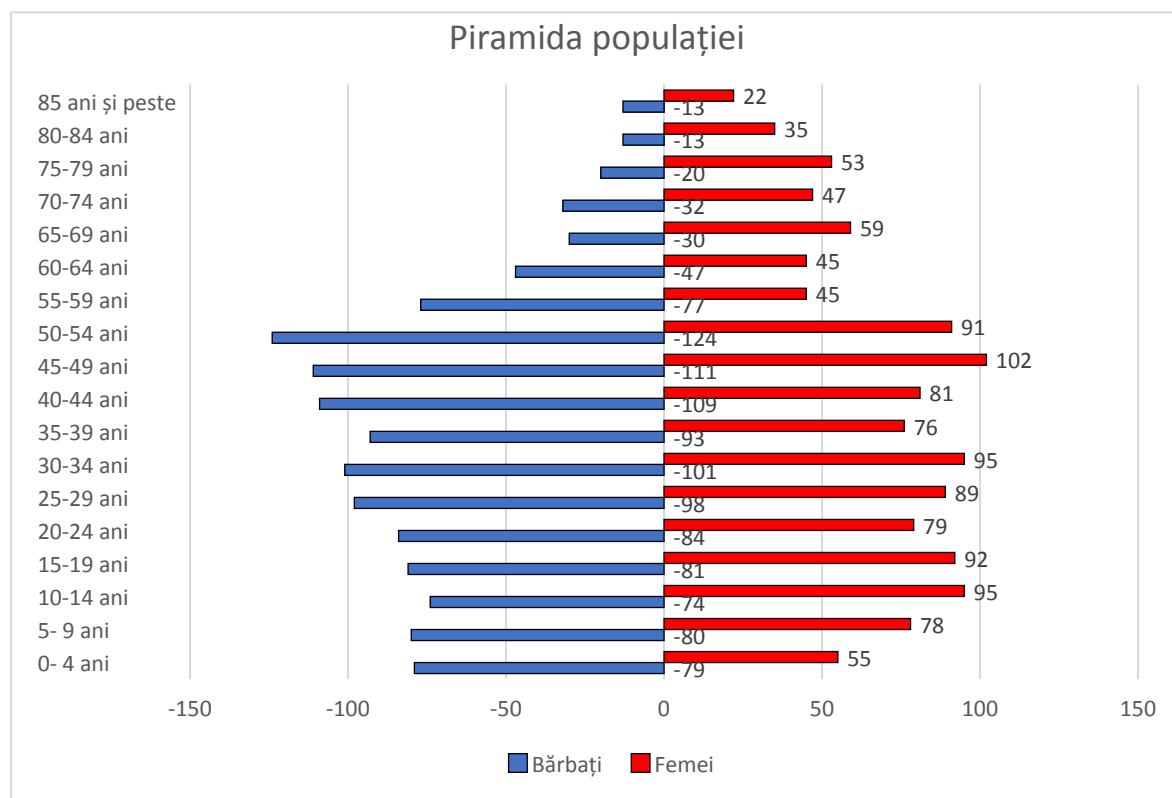

Figura 3: Piramida populației din comuna Chieșd, 2020. Sursa: calcule proprii pe baza datelor INS

Piramida vârstelor indică pentru comuna Chieșd o tendință demografică regresivă, deoarece baza piramidei tinde să se îngusteze.

Raportul de dependență demografică este raportul dintre numărul persoanelor de vârstă "dependentă" (persoane sub 15 ani și de peste 64 ani) și populația în vârstă de muncă (15-64 ani) exprimat la 100 de persoane. $Rd = [P(0-14 \text{ ani}) + P(65+ \text{ ani}) / P(15-64 \text{ ani})] \times 100$.

O analiză a acestui indicator, în comparație cu comunele de referință, dar și cu media rural județeană, plasează comuna Chieșd sub Media Rural Județeană, dar și sub celelalte comune de referință. În cazul comunei Chieșd se poate afirma faptul că există o situație pozitivă în cazul acestui indicator, deoarece mai puțin de jumătate din populația comunei (45.64) se află în situația de dependență. Astfel spus, nu există o presiune mare pe care populația inactivă o exercită asupra populației active, cum ar fi cazul comunelor Buciumi sau Hida, spre exemplu, unde raportul de dependență demografică înregistrează valori mult mai ridicate.

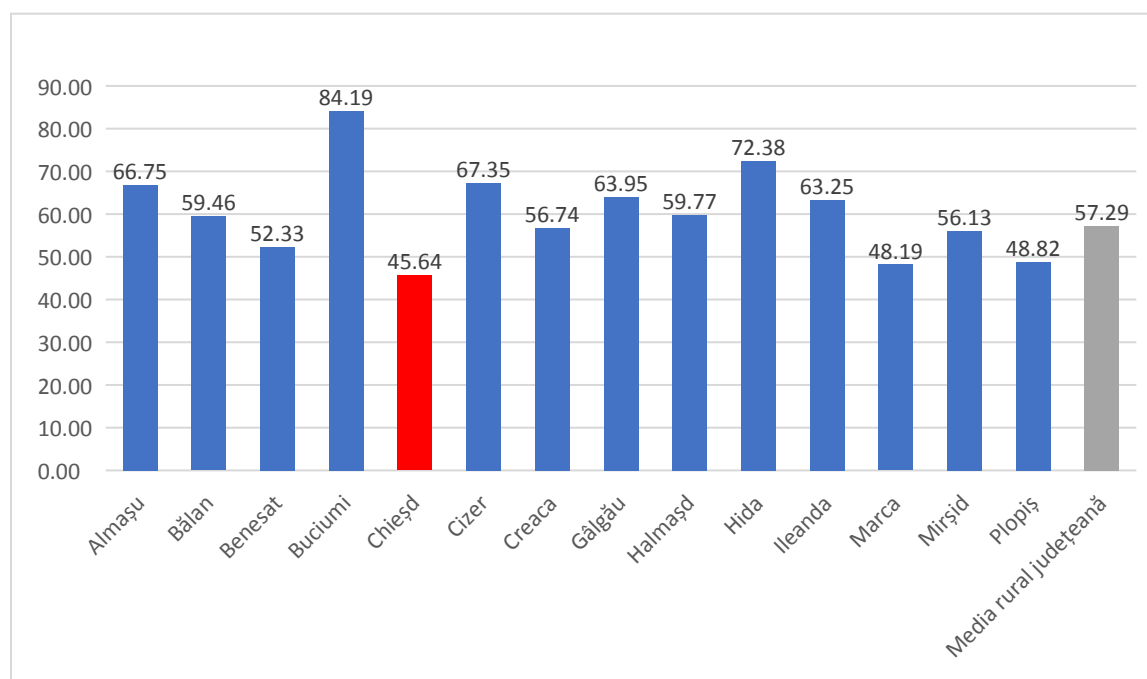

Figura 3: Raportul de dependență demografică, 1 iulie 2020. Sursa: calcule proprii pe baza datelor INS

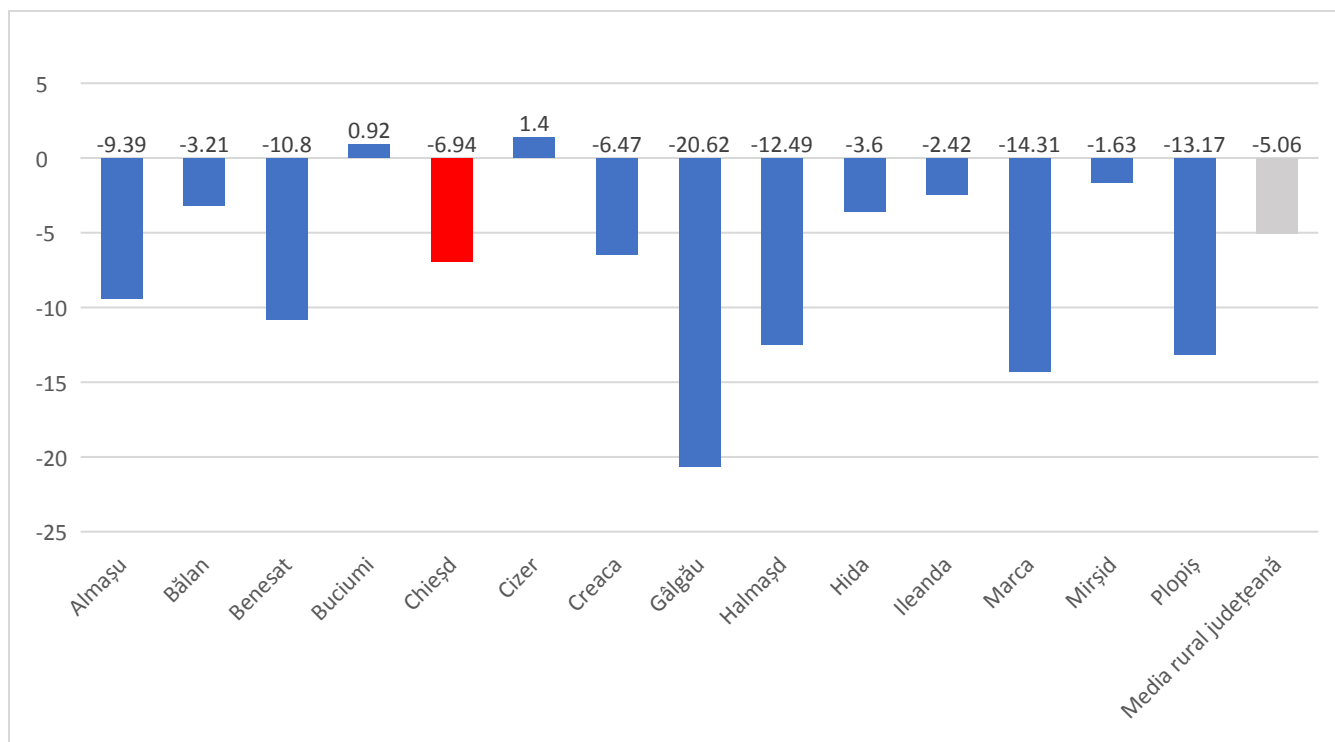
Migrația este un alt indicator care necesită atenție. După cum bine știm, migrația este un element important în legătură cu creșterea și descreșterea demografică. Nivelul migrației este măsurat prin rata sporului migratoriu, care reprezintă diferența dintre stabiliri și plecări cu reședința, raportată la 1000 de locuitori. Diferența dintre stabilirile cu reședința și plecările cu reședința s-a calculat pentru mediile din perioada 2010-2019.

Tabelul 7: Rata sporului migratoriu, perioada 2010-2019.

UAT	Sporul migratoriu (stabiliri-plecări cu reședința, media pentru 10 ani)	Rata sporului migratoriu pe 10 ani (stabiliri-plecări cu reședința – media pe 10 ani, raportate la mia de locuitori)
Almașu	-20.8	-9.39
Bălan	-12.4	-3.21
Benesat	-16	-10.80
Buciumi	2.4	0.92
Chieșd	-18	-6.94
Cizer	3	1.40
Creaca	-18	-6.47
Gâlgău	-50.2	-20.62
Halmășd	-30.6	-12.49
Hida	-9.9	-3.60
Ileanda	-5.9	-2.42
Marca	-39.6	-14.31
Mirșid	-3.9	-1.63
Plopiș	-34.3	-13.17
Media rural județeană	-12.57	-5.06

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor INS

Figura 4: Rata sporului migratoriu perioada 2010-2019.

Sursa: calcule proprii pe baza datelor INS

Rata sporului migratoriu indică pierderea anuală medie de populație la 1000 de locuitori, cauzată de migrație. Mai mult, aceasta permite realizarea de comparații cu comunele de referință, dar și cu media Rural Județeană. Astfel, în urma calculelor proprii a acestui indicator, reiese faptul că majoritatea comunelor înregistrează valori negative, excepție făcând comunele Buciumi și Cizer. Pentru comuna Chieșd valoarea acestui indicator este negativă și indică faptul că anual comuna a pierdut prin migrație, în medie, 6.94 de persoane la 1000 de locuitori. Comparativ cu celelalte comune de referință putem afirma că situația comunei Chieșd nu este printre cele mai rele, însă se află totuși peste media rural Județeană.

Confesiunea religioasă este și ea o caracteristică demografică importantă, pentru acest indicator existând datele de la ultimul recensământ desfășurat în anul 2011. Astfel, pentru comuna Chieșd, reprezentative sunt următoarele confesiuni, prezentate în tabelul de mai jos:

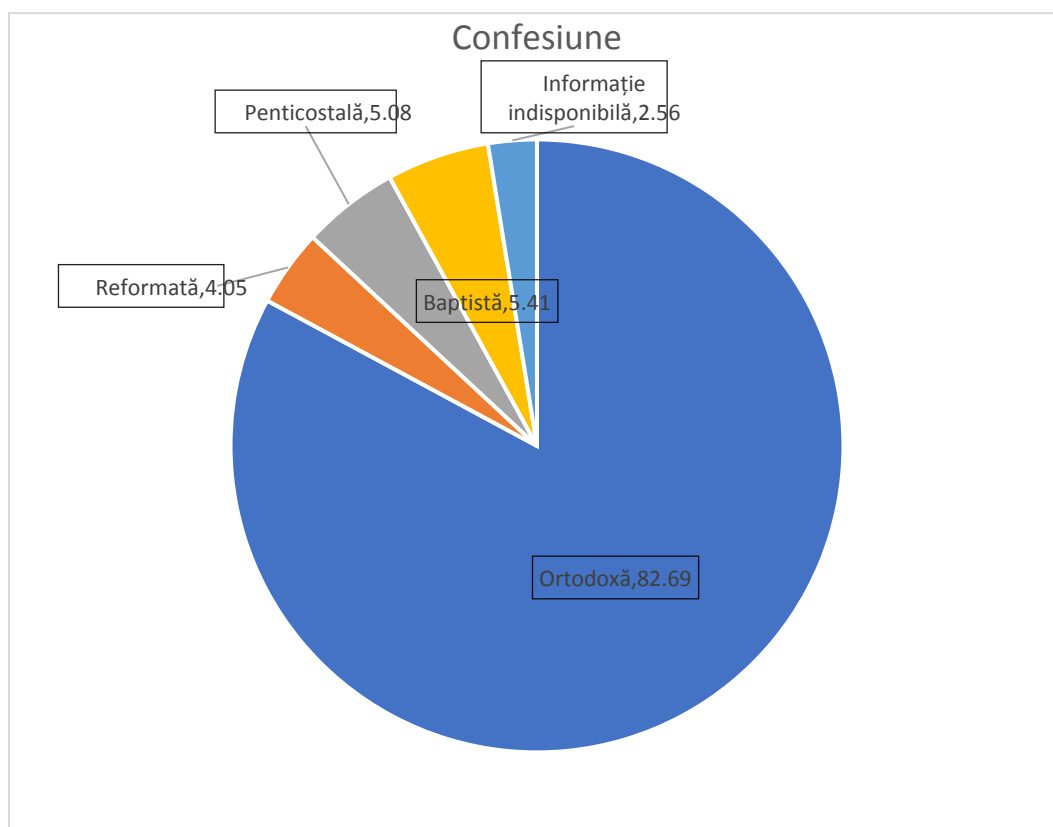
Tabelul 8: Populația stabilă după confesiune.

Confesiune	Ortodoxă	Reformată	Penticostală	Baptistă	Informație indisponibilă

2420 (populația totală, recensământ 2011)	2001	98	123	131	62
100% (Procentajul)	82.69	4.05	5.08	5.41	2.56

Sursa: Recensământ 2011

Figura 5: Populația stabilă după religie.

Sursa: Recensământul din 2011

Așa cum reiese din tabelul și graficul de mai sus, din punct de vedere confesional comuna Chieșd este caracterizată de prezența mai multor structuri confesionale, majoritară fiind cea

ortodoxă (82.69%), urmată de cea baptistă (5.41%), de cea penticostală (5.08%), respectiv de cea reformată (4.05%).

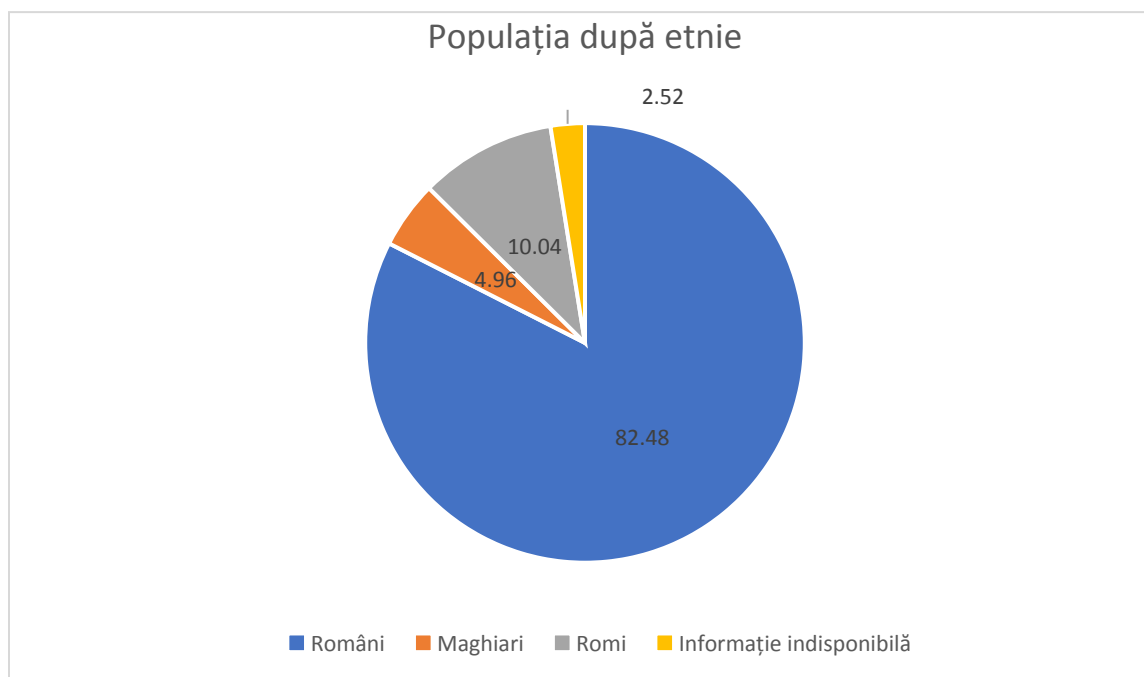
În ceea ce privește structura populației în funcție de etnia declarată, comuna Chieșd prezintă o structură etnică ușor diversificată, formată din 3 etnii. Astfel, aceasta este populată de persoane de etnie română într-un procentaj de 82.48% (etnia majoritară), urmată de etnia romă (10.04%), și de cea maghiară (4.96%). Pentru un procentaj de 2.52% formația este indisponibilă.

Tabelul 9: Populația stabilă după etnie.

Etnie		Români	Maghiari	Romi	Informație indisponibilă
Recensământ 2011	2420	1996	120	243	61
Procentaj	100%	82.48%	4.96%	10.04%	2.52%

Sursa: Recensământul din 2011

Figura 6: Populația stabilă după etnie, în comuna Chieșd.

Sursa: Recensământul din 2011

c. Natalitate și mortalitate

Pentru a analiza în mod adecvat demografia comunei din punct de vedere al natalității și al mortalității, precum și al sporului natural, vom defini termenii cheie:

- natalitatea reprezintă un indice rezultat din raportarea nou-născuților vii la mia de locuitori într-o anumită perioadă de timp și care indică frecvența nașterilor în cadrul unei populații date;

- mortalitatea este un indice rezultat din raportarea numărului de decese dintr-o populație, la o mie de locuitori, pe un anumit teritoriu;

- sporul natural al unei populații, raportat la o anumită perioadă de timp, reprezintă diferența dintre numărul nou-născuților vii și numărul decedaților (diferența dintre natalitate și mortalitate); acesta poate fi pozitiv (nr. nou-născuților este mai mare decât nr. decedaților), negativ (numărul nou-născuților este mai mic decât nr. decedaților) sau zero;

- rata sporului natural este diferența dintre rata generală a natalității și rata generală a mortalității în anul de referință și evidențiază evaluarea demografică a mișcării naturale a populației.

Sporul natural negativ survine pe de o parte pe fondul creșterii numărului de decese, iar pe de altă parte pe fondul scăderii numărului nașterilor. Problema cea mai mare care a determinat acest spor negativ record în România este scăderea la minimul istoric a nașterilor. În anul 2012, în țara noastră s-au născut doar nouă copii la 1.000 de locuitori, cel mai redus nivel din 1960, de când sunt colectate datele statistice. În mod cert, factori de ordin cultural, criza economică, riscul șomajului, creșterea dobânzilor la creditele bancare, îi fac pe locuitori să ia decizia de a amâna nașterea unui copil pentru vremuri mai bune din punct de vedere financiar.

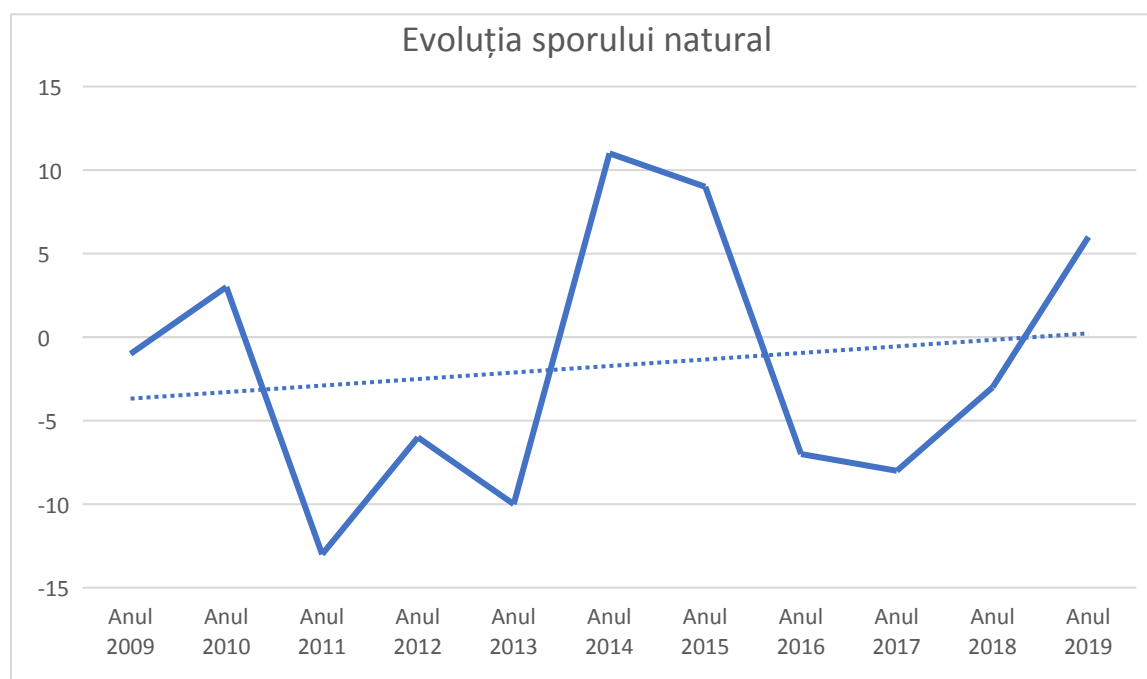
Tabelul 10: Evoluția sporului natural, comuna Chieșd.

Specificația/anu	200	201	201	201	201	201	201	201	201	201	201
1	9	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Născuții vii	31	33	23	27	28	34	40	23	28	27	34
Decedați	32	30	36	33	38	23	31	30	36	30	28
Spor natural	-1	3	-13	-6	-10	11	9	-7	-8	-3	6

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor furnizate de INS

Figura 7: Evoluția sporului natural, comuna Chieșd.

Sursa: Calcule proprii pe baza datelor furnizate de INS

Din tabelul și figura de mai sus legate de sporul natural în comuna Chieșd, se poate observa faptul că de-a lungul timpului acest indicator a fluctuat, înregistrând atât valori pozitive (anii 2010, 2014, 2015, 2019), cât și valori negative (anii: 2009, 2011, 2012, 2013, 2016, 2017, 2018). Trendul pentru perioada de referință (2009-2019), este în creștere, așa cum reiese din grafiul de mai sus.

Pentru a ilustra comparativ sporul natural de populație pentru comuna Chieșd, s-a calculat sporul natural mediu de populație (SpNM) calculat ca medie anuală pentru intervalul 2010-2019, pentru comună și comunele de comparație: Almașu, Bălan, Benesat, Buciumi, Cizer, Creaca, Gâlgău, Halmășd, Hida, Ileanda, Marca, Mirșid, Plopiș, dar și pentru media rural județeană. Ulterior, s-a calculat populația medie (PM) pe aceeași perioadă de timp, după formula: $SpNM \times 1000/PM$, și a rezultat *Rata sporului natural mediu pe 10 ani*. Tabelul de mai jos arată

pierdere medie anuală de populație la mia de locuitori în ultimii 10 ani, datorată sporului natural negativ.

Tabelul 11: Rata sporului natural mediu pe 10 ani (2010-2019).

UAT	Rata sporului natural mediu pe 10 ani
Almașu	-13.75
Bălan	-5.56
Benesat	-11.92
Buciumi	-5.78
Chieșd	-0.69
Cizer	-7.67
Creaca	-7.68
Gâlgău	-7.99
Halmășd	-2.45
Hida	-9.53
Ileanda	-2.59
Marca	-5.50
Mirșid	-0.50
Plopiș	-1.92
Media rural județeană	-5.48

Sursa: INS

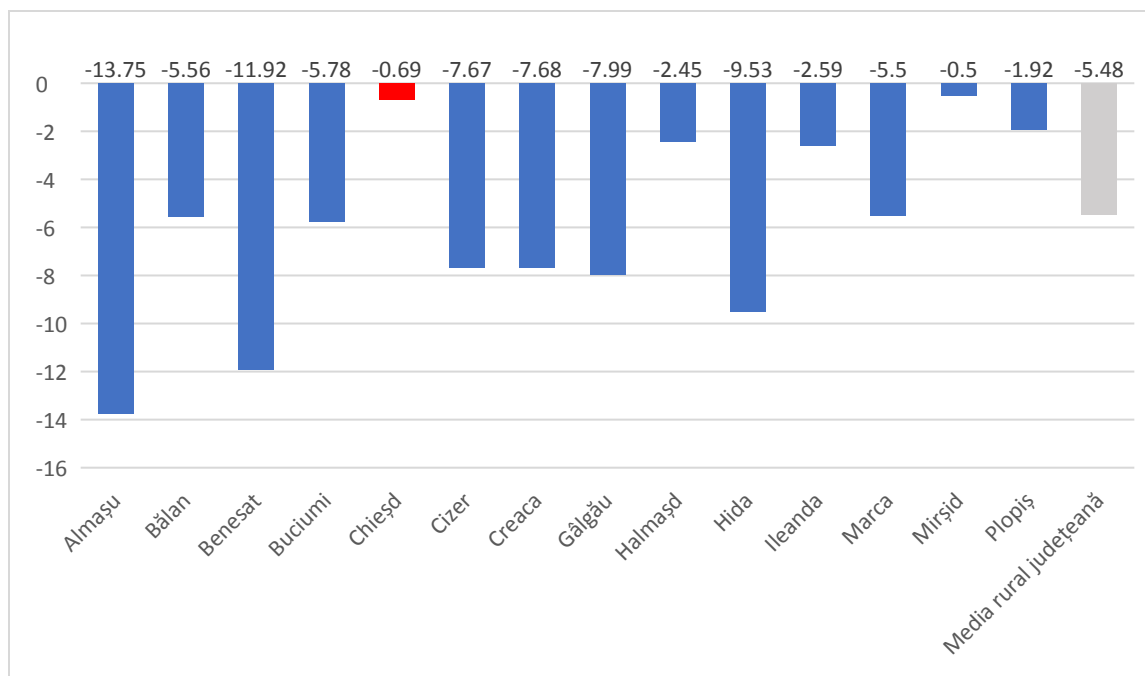

Figura 8: Rata sporului natural mediu pe 10 ani (2010-2019). Sursa: INS

Așa cum reiese din tabelul și graficul de mai sus, comuna Chieșd are o rată a sporului natural pentru perioada 2010-2019, negativă, însă are o pierdere de populație mică, mai scăzută față de media rural județeană și față de comunele de referință, excepție făcând comuna Mirșid.

1.5.3 Educație

Conform datelor furnizate de către primăria comunei Chieșd, la nivelul comunei există 3 unități de învățământ: o școală gimnazială în satul Chieșd, o grădiniță cu program normal în satul Sighetu Silvaniei și o grădiniță cu program normal în același sat. Personalul didactic al acestor trei instituții este format din 21 de cadre didactice.

Potrivit aceleiași surse, în anul școlar 2020-2021, la nivelul comunei există un număr de 211 elevi înscriși, dintre care 111 elevi înscriși în învățământul primar și 100 de elevi înscriși în învățământul gimnazial.

Pentru o mai bună înțelegere a evoluției numărului elevilor înscriși în învățământ, s-a luat ca referință perioada 2009-2019.

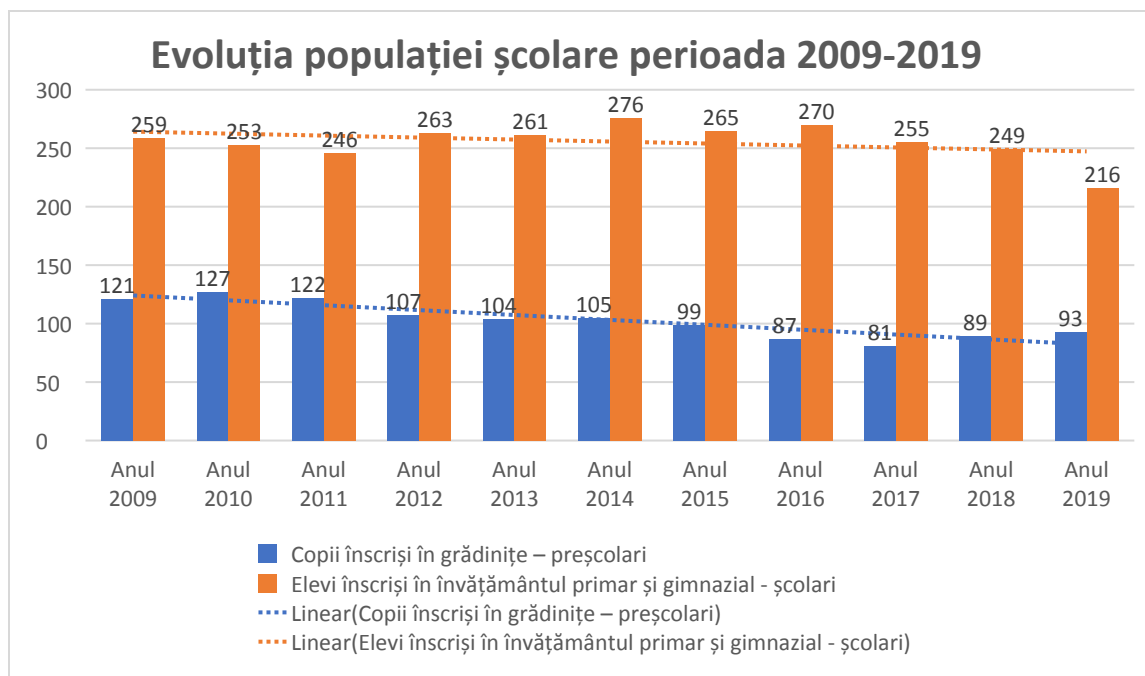
Tabelul 13: Evoluția populației școlare în perioada 2009-2019.

Anul	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Copii înscriși în grădinițe – preșcolari	121	127	122	107	104	105	99	87	81	89	93
Elevi înscriși în învățământul I primar și gimnazial - școlari	259	253	246	263	261	276	265	270	255	249	216
Total preșcolari și școlari	380	380	368	370	365	381	364	357	336	338	309

Sursa:INS

Așa cum reiese din tabelul de mai sus și cum se poate observa în graficul de mai jos, atât numărul preșcolarilor, cât și cel al școlarilor, în perioada analizată, 2009-2019, au un trend general de scădere, cel al școlarilor fiind mai accentuat față de cel al preșcolarilor.

Figura 9: Evoluția populației școlare în perioada 2009-2018.

Sursa: *Institutul Național de Statistică*

În ceea ce privește performanța școlară a elevilor, din datele furnizate de către primărie, rezultă un procentaj ridicat al elevilor promovați la testele naționale din ultimii 10 ani, trendul fiind fluctuant.

Tabel nr. Rezultatele de la testele naționale din ultimii 10 ani.

2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
83.33	52.94	51.85	41.17	86.67	70.58	57.57	63.15	50%	64.71
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%

Sursa: primăria comunei Chieșd.

Referitor la rata de abandon școlar, conform datelor furnizate, se poate observa că în ultimii 3 ani numărul raportat a fost 0.

Tabel nr. Rata abandonului școlar din ultimii 10 ani.

2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020
1.02%	0.94%	0.76%	0.85%	0.76%	1.22%	1.27%	0	0	0

Sursa: primăria comunei Chieșd.

Un alt aspect care în ultimii ani a evoluat pozitiv este cel legat de rata de continuare a studiilor după nivelul gimnazial și liceal. Astfel că, așa cum reiese din tabelul de mai jos, în ultimii 3 ani acest indicator a prezentat valori maxime, ceea ce poate indica interesul nu doar al părinților, ci și al elevilor, de a-și continua studiile.

2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020
97.1 %	100%	97.14 %	94.28 %	98%	95.6 %	94.59 %	100	100	100

Tabel nr. Rata de continuare a studiilor după nivelul gimnazial și liceal din ultimii 10 ani. Sursa: primăria comunei Chieșd.

Recensământul din anul 2011 include date cu privire la ultima școală absolvită a respondenților din fiecare localitate. Aceste date pot indica nivelul general de educație la nivelul localităților.

Conform datelor de la ultimul Recensământ (2011), cel mai mare procentaj de populație (37.08% dintre respondenți) se încadrează în categoria persoanelor care au finalizat învățământul gimnazial, fiind urmat de cel al persoanelor care au finalizat învățământul liceal (21.04% dintre respondenți), respectiv de al celor care au finalizat învățământul primar (19.85% dintre respondenți). Procentajul celor care au finalizat studii superioare este de 2.56%, cel al persoanelor care au finalizat învățământul postliceal este de 1%, iar cel al celor fără școală este de 6.51%.

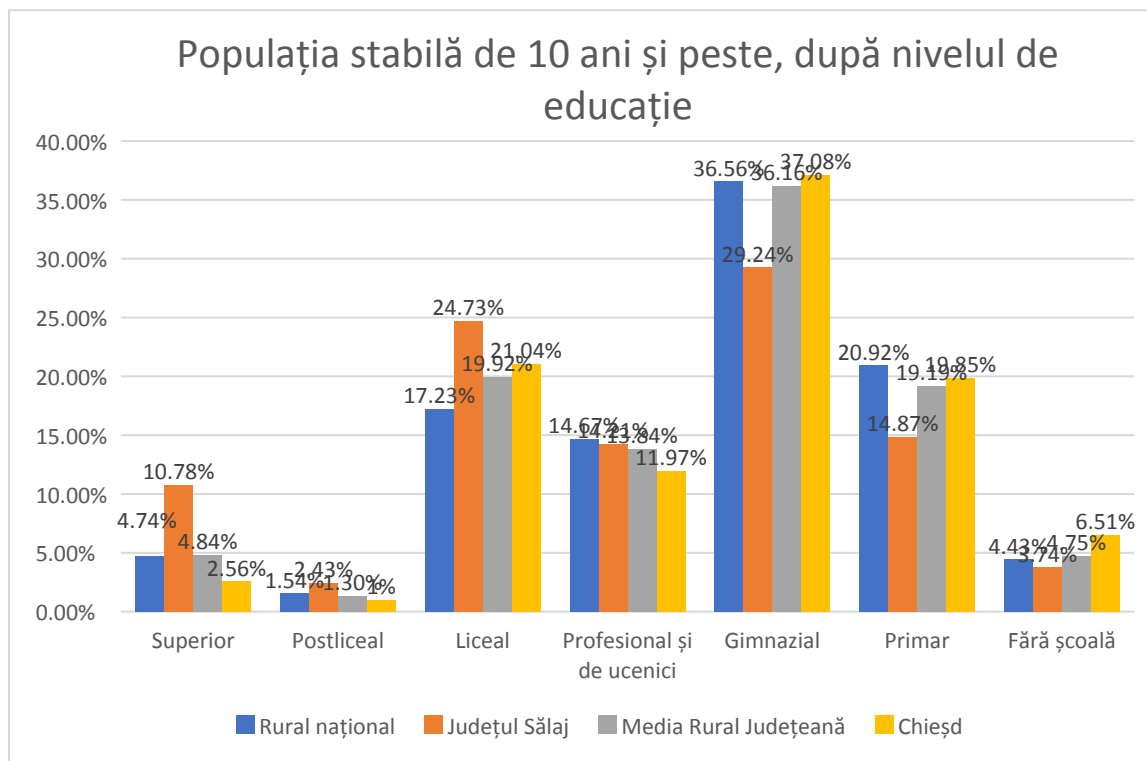
Tabelul 14: Ultima formă de învățământ absolvită.

Ultima	Superior	Postliceal	Liceal	Profesional	Gimnazial	Primar	Fără
---------------	-----------------	-------------------	---------------	--------------------	------------------	---------------	-------------

formă de învățământ absolvită				și de ucenici			școală
Rural național	4.74%	1.54%	17.23%	14.67%	36.56%	20.92%	4.43%
Județul Sălaj	10.78%	2.43%	24.73%	14.21%	29.24%	14.87%	3.74%
Rural Județean	4.84%	1.30%	19.92%	13.84%	36.16%	19.19%	4.75%
Chieșd	2.56%	1%	21.04%	11.97%	37.08%	19.85%	6.51%

Sursa: Recensământ 2011

Figura 10: Nivelul ultimei instituții de învățământ absolvite.

Sursa: recensământ 2011

Comparativ cu ruralul național, cu județul Sălaj și cu Media Rural Județeană, se poate observa faptul că UAT Chieșd înregistrează cele mai scăzute valori în ceea ce privește procentajul celor

care au finalizat învățământul superior, cel postliceal, cel profesional și de ucenici. Referitor la învățământul liceal se poate observa că procentajul celor din comuna Chieșd se află peste ruralul Național, peste Media rural Județeană, dar sub nivelul județului. În ceea ce privește procentajul celor care au finalizat doar învățământul gimnazial comuna ocupă o poziție fruntașă. Referitor la învățământul primar, procentajele înregistrate la nivelul comunei Chieșd se află sub cele ale ruralului național, dar peste cele ale județului și a mediei rural județene. În cazul populației fără școală, comuna Chieșd ocupă o poziție fruntașă, situându-se peste ruralul național, județul Sălaj, respectiv media rural județeană.

1.5.4 Sănătate și asistență socială

Referitor la sistemul medical, conform datelor furnizate de către primăria comunei, la nivelul comunei există 2 medici, dintre care un medic de familie și un medic stomatolog.

În ultimii 5 ani (perioada 2016-2019), la nivelul comunei s-a înregistrat un număr de 2915 cazuri de bolnavi cronici, iar un număr de 764 de persoane au fost pensionate pe caz de boală. În perioada analizată, cele mai multe cazuri de boli înregistrate au fost cele cardiovasculare (1980 cazuri), urmate de cele ale aparatului respirator (582 de cazuri), dar și de tumori (149). În ceea ce privește numărul celor pensionați pe caz de boală, în cei 5 ani analizați numărul acestora a crescut gradual de la 145 la 160 de pensionări pe an.

La nivelul comunei, un număr de 320 de persoane beneficiază de ajutor social, 60 de persoane beneficiază de alocație complementară și 75 de persoane beneficiază de ajutor de încălzire.

1.5.5 Administrație publică și capacitate administrativă

Pentru a ne putea forma o părere asupra aparatului administrative al Primăriei Comunei Chieșd și a evoluției lui în timp, tabelul de mai jos este ilustrativ:

Tabelul 14: *Evoluția numărului de angajați și angajați cu studii superioare (posturi ocupate), în perioada 2009-2020.*

ANUL	Funcții de conducere	Funcții de execuție	Studii superioare funcții de	Studii superioare funcții de

			conducere	execuție
2010	1	7	0	5
2011	1	7	0	5
2012	1	7	0	5
2013	1	7	1	5
2014	1	7	1	6
2015	1	7	1	6
2016	1	7	1	6
2017	1	7	1	7
2018	1	7	1	7
2019	1	7	1	7
2020	1	7	1	7

Sursa: Primăria comunei Chieșd

La personalul din acest tabel se adaugă funcțiile de demnitate publică, primar și viceprimar, și un număr mediu de 20 de asistenți personali.

1.5.6 Turism

Comuna nu dispune de unități turistice care să ofere cazare sau alte obiective care să ofere servicii turistice.

Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil" din localitatea Sighetu Silvaniei, a fost inclusă pe lista monumentelor istorice (SJ-II-m-B-05113). Despre aceasta se spune că datează din anul 1632. Se spune despre această biserică că ar fi fost donată de către baronul Zvinghi Gheza către locuitorii din sat în anul 1875. Biserica a fost construită din bârne orizontale, încheiata în cheutori drepte și este formată din pronaos, naos și absida altarului, care are o formă pătrată. Turnul acesteia e delimitat din scânduri, iar în partea de jos are elemente decorative. De-a lungul timpului biserica a avut multe restaurări, care i-au schimbat într-o mică măsură forma ei inițială

(https://www.wikiwand.com/ro/Biserica_de_lemn_din_Sighetu_Silvaniei, accesat la data de 15 ianuarie 2021).

Biserica de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil" din localitatea Chieșd datează din secolul al XVIII-lea și a fost inclusă și ea pe lista monumentelor istorice (SJ-II-m-A-05038). Despre această biserică se spune că ar fi fost construită cu trei secole în urmă, în apropierea locului în care se află astăzi, fiind mutată cu ajutorul butucilor de lemn, pentru a nu o demonta. Această biserică prezintă niște caracteristici speciale, cum ar fi: altarul este rotund; absida are un contur semicircular realizat prin cioplirea arcuită a celor cinci rânduri de bârne. Deasupra intrării în naos se păstrează următoarea inscripție: „În toată această lume fie binecuvântat numele lui Dumnezeu. Ca oriunde vor fi unul sau doi adunați întru numele meu de pre tot locul sfânt. Zugrăvit-u-s-au această sfântă biserică în zilele înălțatului împăratului nostru ... și stăpânirii sale Domnului Bob Ioan prin mâinile noastre cele de prea păcătoșilor robi lui Dumnezeu Țiple Pop Ioan Zugravul... în 1796". În urma renovării, biserica și-a pierdut acoperișul inițial din lemn, fiind înlocuit cu tablă.

Pe teritoriul comunei mai există un sit istoric înregistrat, și anume așezarea (locuire civilă) denumită "Fântâna Ursului", din satul Sighetu Silvaniei (SJ-I-s-B-04958). Despre această așezare se spune că datează din epoca bronzului .

Mai există muzeul?

https://www.welcometoromania.ro/DJ196/DJ196_Chiesd_Muzeul_Satului_r.htm

Mai exista gorunul? https://adevarul.ro/locale/zalau/gorunul-s-ar-odihnit-mihai-viteazul-ultima-victorie-protejat-comunisti-padurar-facut-inchisoare-i-a-taiat-creanga-1_55c21cfbf5eaafab2c46c739/index.html

1.5.7 Siguranța publică

La nivelul comunei, ordinea publică este asigurată de Postul de Poliție Chieșd, având în structura sa 2 polițiști. În perioada 2010-2019, la nivelul comunei s-a înregistrat u număr de 10 infracțiuni, după cum urmează:

- 2 infracțiuni de furt;

- 2 infracțiuni de tâlhărie;
- 4 infracțiuni de violare de proprietate;
- 2 infracțiuni de vătămare corporală.

După cum se poate observa din datele furnizate de către primăria comunei Chieșd, nivelul de infracționalitate la nivelul comunei este foarte scăzut.

1.5.9 Sport

Comuna Chieșd are o echipă de fotbal locală, denumită AS Chieșd, care a ocupat locul 4 în campionatul Ligii a IV-a. Astfel că, la nivelul comunei există și o bază sportivă, a cărei modernizare nu a fost încă finalizată în întregime.

CAPITOLUL II. Analiza cadrului strategic

2.1 Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă

România s-a alăturat liderilor celor 193 state membre ale ONU la Summit-ul privind dezvoltarea din septembrie 2015 adoptând *Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă*, un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economic, social și de mediu. Pentru prima oară, acțiunile vizează în egală măsură statele dezvoltate și cele aflate în curs de dezvoltare.

Central Agendei 2030 se regăsesc cele **17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD)**, reunite informal și sub denumirea de **Obiective Globale**. Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a injustiției și protejării planetei până în 2030.

1. **Fără sărăcie** – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. **Foamete „zero”** – Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. **Sănătate și bunăstare** – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. **Educație de calitate** – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.

5. **Egalitate de gen** – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. **Apă curată și sanitație** – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. **Energie curată și la prețuri accesibile** – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. **Muncă decentă și creștere economică** – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
9. **Industrie, inovație și infrastructură** – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. **Inegalități reduse** – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. **Orașe și comunități durabile** – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
12. **Consum și producție responsabile** – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. **Acțiune climatică** – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. **Viața acvatică** – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. **Viața terestră** – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. **Pace, justiție și instituții eficiente** – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.

17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

2.2 Contextul european și național privind perioada de programare 2021-2027

UE a avut un rol esențial în conturarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și se angajează să fie lider în punerea în aplicare a Agendei 2030. Două direcții de lucru ale CE:

1. Integrarea ODD în cadrul politic european și în prioritățile actuale ale Comisiei;
2. Dezvoltarea în continuare a viziunii pe termen lung și a obiectivelor politicilor sectoriale de după 2020, pregătind implementarea pe termen lung a ODD;

Obiectivele de politică pentru perioada 2021-2027:

Investiții sub OP 1 - O Europă mai inteligentă – o transformare economică inovatoare și inteligentă:

- consolidarea competențelor în materie de cercetare și inovare, precum și preluarea tehnologiilor avansate
- valorificarea avantajelor digitalizării pentru cetățeni, societăți comerciale și guverne
- îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii și internaționalizare

Investiții sub OP 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon:

- promovarea măsurilor de eficiență energetică și energia din surse regenerabile
- adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor
- gestionarea durabilă a apelor
- tranziția la o economie circulară
- consolidarea biodiversității, infrastructurii verzi în mediul urban și a reduce poluării

Investiții sub OP 3 - O Europă mai conectată – mobilitate și conectivitate TIC regională:

- dezvoltarea rețelelor transeuropene de transport durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv asigurarea unui acces îmbunătățit la rețelele transeuropene de transport, mobilitatea națională, regională și transfrontalieră
- promovarea mobilității urbane multimodale

- consolidarea conectivității digitale

Investiții sub OP 4 - O Europă mai socială – implementarea Pilonului european al drepturilor sociale:

- îmbunătățirea accesului la piața muncii prin politici active în domeniul pieței forței de muncă, anticiparea nevoilor în materie de competențe și sprijinirea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii
- îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței sistemelor de educație și formare, pentru piața forței de muncă
- favorizarea incluziunii active, pentru a promova integrarea socioeconomică a comunității rome, pentru a consolida accesul la servicii de calitate, pentru a aborda problema deprivării materiale și pentru a investi în locuințe, asistență medicală și infrastructura de îngrijire pe termen lung

Investiții sub OP 5 - O Europă mai aproape de cetățeni – dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale:

- promovarea dezvoltării integrate în zonele urbane, în principal în orașele reședință de județ
- sprijinirea dezvoltării locale integrată socială, economică, culturală și de mediu și securitatea.

Corelarea obiectivelor de politică cu fondurile europene:

Obiectivul de politică	Fond
OP 1 - O Europă mai inteligentă	FEDR
OP 2 – O Europă mai ecologică	FEDR, FC
OP 3 – O Europă mai conectată	FEDR, FC
OP 4 – O Europă mai socială	FEDR, FSE
OP 5 – O Europă mai aproape de cetățeni	FEDR

Tabelul 15: Corelarea obiectivelor de politică cu fondurile europene. Sursa: Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă

2.3 Contextul național

1. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă – este structurată pe trei piloni: echitate socială, creștere economică și mediul și stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD.
2. Acordul de parteneriat pentru perioada 2021-2027 este estimat a fi finalizat în luna martie 2020.

Conform site-ului Ministerului Fondurilor Europene, posibilele alocări naționale pe obiectivele de politică vor fi următoarele:

- OP 1 – O Europă mai inteligentă: 5,992 miliarde € (35%)
- OP 2 – O Europă mai ecologică: 5,136 miliarde € (30%)
- OP 3 – O Europă mai conectată + OP 4 – O Europă mai socială: 4,966 miliarde € (29%)
- OP 5 – O Europă mai aproape de cetățeni: 1,027 miliarde € (6%)

2.4 Planul de Dezvoltare Regională pentru perioada 2014-2020

Acesta a fost aprobat de Consiliul Dezvoltării Regionale. Conform documentului aprobat, regiunea are patru priorități în materie de dezvoltare, corelate cu obiectivul general, împărțite în priorități de investiție și acțiuni orientative, astfel:

3. P1 – Creșterea competitivității economice a regiunii și stimularea cercetării și inovării
4. P2 – Creșterea accesibilității regiunii, a mobilității locuitorilor, mărfurilor și a informațiilor
5. P3 – Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune
6. P4 – Protecția mediului natural și antropic, utilizarea eficientă a resurselor și reducerea emisiilor poluante

Prezentarea schematică a strategiei

7. Figura 12: *Prezentarea schematic a strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă.*

Sursa: Ministerul Fondurilor Europene

2.5 Strategia la nivel județean

Viziunea de dezvoltare pentru strategia de dezvoltare în curs este:

” Sălajul va fi, la finalul perioadei 2015-2020, cu orizont 2030, un județ conectat la rețeaua majoră de transport din Europa Centrală, mai atractiv pentru investitori, antreprenori și turiști, care va oferi cetățenilor săi o calitate a vieții îmbunătățită, prin accesul nediscriminator la ocupare și servicii publice de calitate, beneficiind de o administrație eficientă și proactivă și respectând principiile dezvoltării durabile”.

Obiectivele strategice de dezvoltare sunt următoarele:

Obiectivul general 1: Conectarea județului Sălaj la principalele coridoare de transport din rețeaua TEN-T și centr urbane din Regiunea Nord-Vest și creșterea mobilității durabile în interiorul acestuia

Obiectivele specifice corespunzătoare obiectivului strategic sectorial 1 sunt:

O.S.1.1: Asigurarea conectării județului Sălaj la infrastructura majoră TEN-T din România și Europa Centrală și de Est și la principalii poli urbani din regiune.

O.S.1.2. Creșterea conectivității cu rețeaua majoră, cu celelalte județe din regiune și întărirea legăturilor de transport dintre centrele urbane și zonele rurale polarizate.

O.S.1.3. Îmbunătățirea mobilității în interiorul localităților urbane și rurale din județ, în vederea reducerii congestiei și a emisiilor de CO₂;

O.S.1.4. Asigurarea accesului facil la principalele obiective economice din județ;

O.S.1.5. Crearea de alternative atractive la transportul motorizat pentru locuitorii județului;

O.S.1.6. Încurajarea transportului în comun și asigurarea multimodalității.

Obiectivul general 2: Creșterea competitivității economiei din județului prin susținerea sectoarele cu potenția de specializare inteligentă, inclusiv a turismului

Obiectivele specifice corespunzătoare obiectivului strategic sectorial 2 sunt:

O.S.2.1. Dezvoltarea infrastructurii-suport și a serviciilor de sprijinire a afacerilor din județ;

O.S.2.2. Dezvoltarea infrastructurii-suport pentru activități de CDI, încurajarea parteneriatelor public-private în domeniu și a transferului tehnologic;

O.S.2.3. Asigurarea accesului populației și mediului de afaceri la rețeaua de Internet în bandă largă și la servicii publice on-line;

O.S. 2.4. Creșterea competitivității întreprinderilor din județ, cu precădere a IMM-urilor și sprijinirea accesului acestora la capital;

O.S. 2.5. Valorificarea potențialului turistic al județului și creșterea încasărilor din domeniu;

O.S. 2.6. Creșterea ponderii energiei electrice și termice produse la nivel județean din surse regenerabile;

Obiectivul general 3: Creșterea nivelului de instruire și formare, în strânsă corelare cu nevoile mediului de afaceri și a gradului de ocupare a populației județului, cu precădere a celei provenite din grupuri vulnerabile.

Obiectivele specifice corespunzătoare obiectivului strategic sectorial 3 sunt:

O.S.3.1. Îmbunătățirea accesului populației la educație inițială de calitate, adaptată cerințelor de pe piața muncii;

O.S.3.2. Creșterea ocupării în rândul persoanelor provenite din grupuri vulnerabile și creșterea calității resurselor de muncă din județ;

Obiectivul general 4: Asigurarea dezvoltării durabile a județului Sălaj prin îmbunătățirea calității factorilor de mediu, conservarea biodiversității și managementul adecvat al riscurilor;

Obiectivele specifice corespunzătoare obiectivului strategic sectorial 4 sunt:

O.S.4.1. Asigurarea managementului integrat al deșeurilor;

O.S.4.2. Asigurarea alimentării cu apă potabilă a populației și creșterea gradului de colectare și epurare a apelor uzate;

O.S.4.3. Conservarea biodiversității existente la nivelul județului;

O.S.4.4. Reducerea poluării solurilor din județ;

O.S.4.5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestiunea adecvată a riscurilor;

Obiectivul general nr. 5: Creșterea competitivității sectorului agro-forestier, diversificarea economiei rurale și reducerea decalajelor de dezvoltare față de mediul urban;

Obiectivele specifice corespunzătoare obiectivului strategic sectorial 5 sunt:

O.S.5.1. Restructurarea și creșterea competitivității exploatațiilor agricole și forestiere;

O.S.5.2. Gestiunea durabilă a resurselor naturale din mediul rural și combaterea schimbărilor climatice;

O.S.5.3. Diversificarea economiilor rurale și creșterea ocupării forței de muncă;

O.S.5.4. Îmbunătățirea calității vieții în mediul rural, promovarea incluziunii sociale și furnizarea de servicii de bază de calitate;

O.S.5.5. Asigurarea unei dezvoltări durabile a satelor durabile;

O.S.5.6. Creșterea valorii adăugate a sectorului agroalimentar și promovarea lanțurilor de furnizare;

Obiectivul general nr. 6: Consolidarea dezvoltării durabile a orașelor din județ și afirmarea lor ca motoare de creștere:

Obiectivele specifice corespunzătoare obiectivului strategic sectorial 6 sunt:

O.S.6.1. Asigurarea creșterii incluzive a orașelor din județul Sălaj;

O.S.6.2. Îmbunătățirea accesului populației urbane la educație de calitate;

O.S.6.3. Îmbunătățirea accesului populației urbane la servicii sanitare și sociale de calitate;

O.S.6.4. Conservarea patrimoniului cultural și valorificarea potențialului turistic cultural, balnear și cu specific local;

O.S.6.5. Regenerarea și revitalizarea spațiilor urbane;

O.S.6.6. Creșterea eficienței energetice în mediul urban;

Obiectivul general nr. 7: Creșterea capacității administrative la nivel local și îmbunătățirea accesului populației la servicii publice de calitate

Obiectivele specifice corespunzătoare obiectivului strategic sectorial 7 sunt:

O.S.7.1. Creșterea capacității administrațiilor publice locale de a elabora politici publice și de a furniza servicii publice de calitate;

O.S. 7.2. Întărirea cooperării intra și inter-județene dintre administrația publică locală și ceilalți actorii relevanți;

Obiectivul general nr. 8: Dezvoltarea sferei relațiilor internaționale promovate la nivelul județului Sălaj, atât în ceea ce privește reprezentarea și promovarea pe plan extern al acestuia, cât și în ceea ce privește dezvoltarea relațiilor de prietenie și cooperare cu județe/regiuni din străinătate;

Obiectivele specifice corespunzătoare obiectivului strategic sectorial 8 sunt:

O.S.8.1. Dezvoltarea relațiilor de prietenie și cooperare cu județe / regiuni din străinătate;

O.S. 8.2. Întărirea reprezentării județului Sălaj în procesul de planificare strategică a cooperării;

2.6 Strategia locală de dezvoltare pe perioada 2014-2020 - IOANA

2.7 Proiecte importante de investiții publice ale comunei

Proiecte europene implementate:

- Modernizare drumuri de interes local;
- Modernizarea drumurilor de exploatație agricolă;

Proiecte întocmite și refuzate la finanțare:

- Amenajare pentru apărare împotriva inundațiilor pe cursurile de apă;
- Construire centru comunitar de asistență socială în localitățile Chieșd și Sighetu Silvaniei;
- Restaurarea, conservarea și punerea în valoare a bisericii de lemn din Chieșd și Sighetu Silvaniei;
- Reabilitare modernizare și dotare sediu primărie;
- Reabilitare, modernizare și dotare bibliotecă comunală;
- Extindere bază sportivă;

Proiecte în implementare:

- Extindere rețea de alimentare cu apă și canalizare menajeră;
- Îmbunătățirea actului de învățământ prin construirea unei Săli de sport, modernizarea și dotarea școlii;
- Finalizarea rețelelor de canalizare și apă potabilă în comunele Chieșd și Bocșa;
- Modernizare drumuri comunale, străzi și trotuare în comuna Chieșd

Programe operaționale preconizate:

- Desfășurarea activității didactice prin asigurarea accesului elevilor din localitatea Chieșd la procesul de învățare în mediul online și desfășurarea în bune condiții a serviciului public de educație;

CAPITOLUL III. Elaborarea planului strategic de dezvoltare al comunei Chieșd

3.1 Analiza economică

3.1.1 Context

Conform datelor referitoare la forța de muncă, numărul mediul de salariați în anul 2019 era de 120 de persoane în comuna Chieșd (Edemos), iar numărul de firme existente la nivelul comunei în anul 2019 era de 22 de firme (Edemos). Numărul mediu de șomeri înregistrați în anul 2019 este de 98 de persoane (INSE).

Tabelul: Firme existente în comuna Chieșd

Firme active în 2019	Număr mediu de salariați	Cifra totală de afaceri
22	120	15 798 495

. Sursa: prelucrare proprie a datelor Edemos și INS

Datele furnizate de platforma Edemos arată că principalele domenii de activitate pe coduri CAEN în rândul firmelor existente la nivelul comunei Chieșd, în anul 2019 sunt:

- Agricultură, vânătoare și servicii anexe (CAEN 01);
- Industria alimentară (CAEN 10);
- Construcții de clădiri (CAEN 41);
- Lucrări de geniu civil (CAEN 42);
- Lucrări speciale de construcții (CAEN 43);
- Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor (CAEN 45);
- Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor (CAEN 47);
- Transporturi terestre și transport prin conducte (CAEN 49);
- Activități de creație și interpretare artistică (CAEN 90).

În privința cifrei de afaceri în comună, realizează cifre mari de afaceri agricultura, vânătoare și serviciile conexe, urmată de comerț cu amănuntul- cu excepția autovehiculelor și motocicletelor.

Tabelul 18: *Situația numărului de persoane juridice, cifra de afaceri comuna Chieșd, 2019*

Comuna Chieșd	Cifra de afaceri (lei)	Număr întreprinderi
01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe	10,001,436	5
10 - Industria alimentară	1,282,656	1
41 - Construcții de clădiri	434,050	1
42 - Lucrări de geniu civil	12,552	1
43 - Lucrări speciale de construcții	69,986	2
45 - Comerț cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	243,136	4
47 - Comerț cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și motocicletelor	3,553,716	4
49 - Transporturi terestre și transporturi prin conducte	173,849	2
90 - Activități de creație și interpretare	27,114	2

artistică		
-----------	--	--

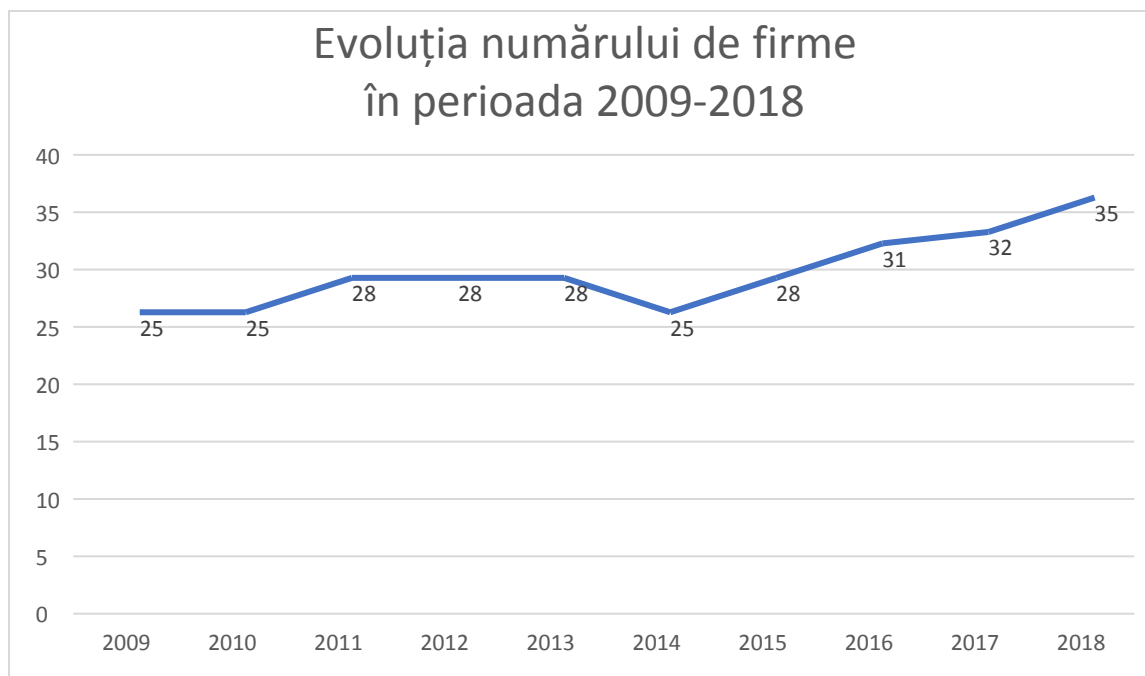
Sursa: Edemos

Tabelul 19: Evoluția numărului de persoane juridice, salariați, cifra de afaceri și profit comuna Chieșd perioada 2009-2018.

Anul	Total Nr persoane juridice	Total Nr salariați	Total Cifra de afaceri	Total Profit brut	Total Profit net
2009	25	56	3,792,969	330,349	228,873
2010	25	52	3,092,392	104,517	56,625
2011	28	69	6,051,155	468,259	397,598
2012	28	74	5,206,801	307,146	261,585
2013	28	63	7,535,784	327,024	306,695
2014	25	53	12,792,504	564,135	512,716
2015	28	54	19,458,743	394,386	344,143
2016	31	64	28,785,551	671,645	603,959
2017	32	65	21,752,125	415,938	376,004
2018	35	62	16,688,227	614,713	517,261

Sursa: ONRC

Figura 13: Evoluția numărului de firme în perioada 2009-2018.

Sursa: ONRC

Conform matricolei pentru evidența centralizată a impozitului pe clădiri, pe teren și pe mijloacele de transport pe anul 2020, principalele persoane juridice private care contribuie la bugetul local cu impozite pe terenuri, clădiri și autovehicule sunt:

- SC TransConstruct SRL;
- SC Domipor SRL;
- SC Provital Impact SRL;
- SC Szig&Bon SRL;

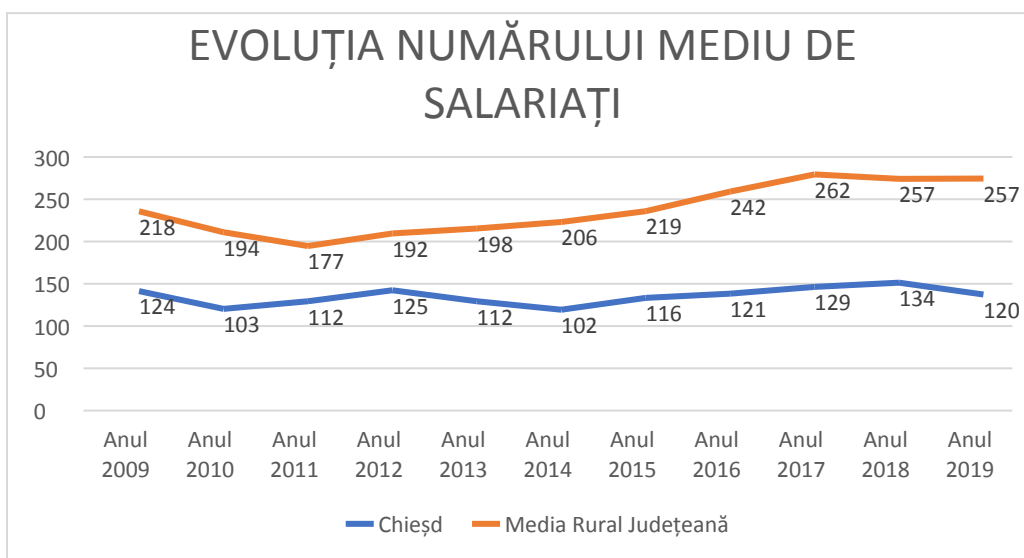
Se poate constata o creștere a numărului de societăți comerciale din comună, mai ales începând cu anul 2014 (de la 13 la 22 de firme active). De asemenea se constată, pe de o parte o creștere a cifrei de afaceri și a profitului și pe de altă parte o diversificare a domeniilor de activitate prin adăugarea sectoarelor de construcții și servicii.

3.1.2 Forța de muncă și educație

Numărul mediu al salariaților cuprinde persoanele angajate cu contract de muncă / raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul), al căror contract de muncă/raport de serviciu nu a fost suspendat în perioada de referință.

În figura de mai jos este inclusă evoluția numărului mediu de salariați în ultimii ani, comparativ cu media pe ruralul județean. Se poate observa că în cazul comunei Chieșd, față de media ruralului județean, comparând anii de referință 2009 și 2019 numărul mediu de salariați a scăzut și a evoluat discordant cu ruralul județean. În perioada 2015-2018 a fost înregistrat un ușor reviriment, începând cu anul 2019 se poate observa o scădere a numărului mediu de salariați.

Figura 14: *Evoluția numărului mediu de salariați, în perioada 2009-2019*

Sursa: INS

O analiză comparativă indică o situație mai modestă din punctul de vedere al numărului mediu de salariați, care se plasează sub media ruralului județean.

Tabelul 20: *Numărul mediu de salariați în anul 2019*

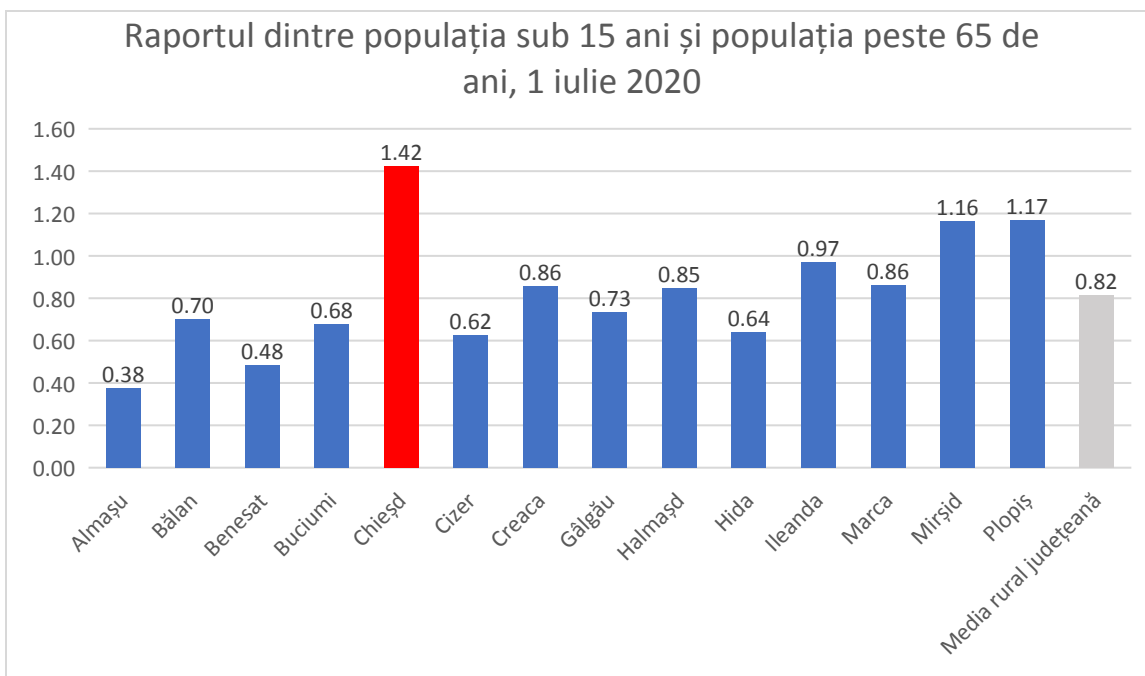
UAT	Numărul mediu de salariați în anul 2019
-----	---

Almașu	136
Bălan	309
Benesat	141
Buciumi	170
Chieșd	120
Cizer	118
Creaca	165
Gâlgău	195
Halmășd	138
Hida	405
Ileanda	312
Marca	284
Mirșid	194
Plopiș	156
Media rural județeană	257

. Sursa: date INS

Perspectiva forței de muncă relevantă de raportul dintre populația sub 15 ani și populația peste 65 de ani, raportul este supraunitar, așa cum reiese din figura de mai jos. Acest indicator poate sta la baza unor decizii privind investițiile în comună.

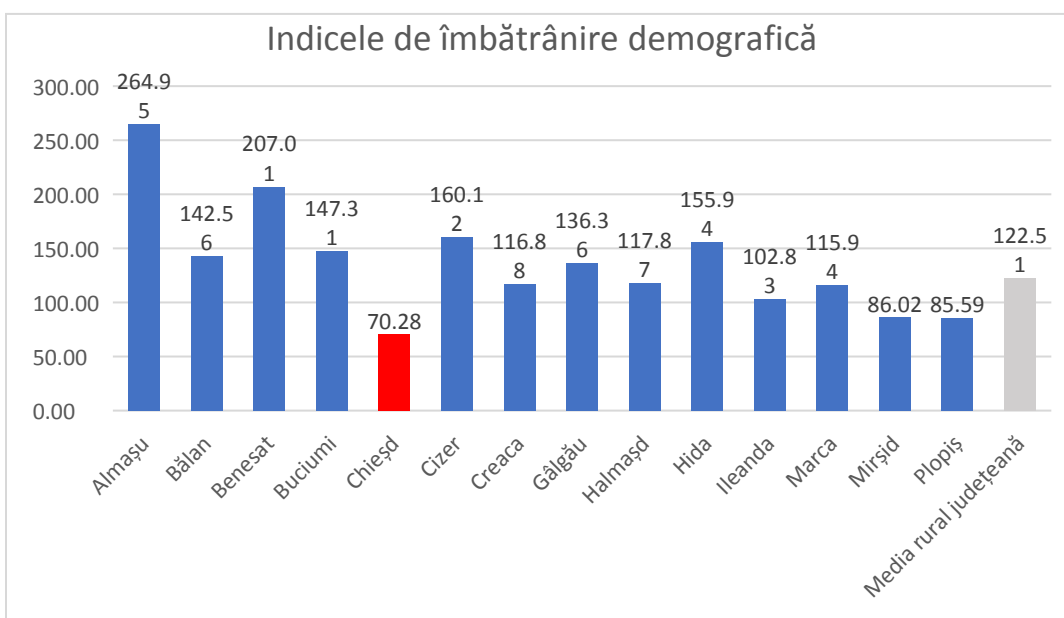
Figura 15: Raportul dintre populația 0-14 ani/populația peste 65 de ani.

Sursa: Prelucrare date INS

Indicele de îmbătrânire demografică a populației reprezintă numărul persoanelor vârstnice (de 65 ani și peste) care revine la 100 de persoane tinere (sub 15 ani). Acest indice este util investitorilor care își bazează deciziile pe analize comparative privind perspectivele forței de muncă.

Figura 16: Indicele de îmbătrânire demografică în comuna Chieșd.

Sursa: Prelucrare date INS

Acest indice ne arată faptul că în comuna Chieșd există aproape 71 de persoane vârstnice la 100 de persoane tinere. Analizând graficul de mai sus, putem observa că Chieșd se situează sub media rural județeană, dar și sub toate celelalte comune, astfel că se poate conchide faptul că situația este bună comparativ cu comunele de referință.

3.1.3 Agricultură și silvicultură

În comuna Chieșd agricultura este ocupația de bază a majorității locuitorilor. Se practică o agricultură adaptată solului și climatului din zonă. Se cultivă cereale (grâu, triticale), dar și floarea-soarelui, rapiță și porumb. Creșterea animalelor, în special a ovinelor este relativ dezvoltată.

Tabel 21: *Situația culturilor agricole din comuna Chieșd, 2019.*

Producția la hectar pe culturi în anul 2019 a fost următoarea:

Nr.ct	Denumirea culturii	Producția în kg/ha
1	Grâu	2600
2	Triticale	2700
3	Floarea soarelui	1500
4	Rapiță	3000
5	Porumb	2800

Sursa: Primăria comunei Chieșd

La nivelul comunei există aproape 600 de bovine și o asociație a crescătorilor de bovine.

Suprafața forestieră are o pondere mare la nivel de comună (28%), însă în situația actuală pădurile au un rol de acumulare, exploatându-se anual un volum mic de masă lemnoasă pentru construcții și lemne de foc necesare nevoilor locale.

3.1.4 Analiza bugetului local

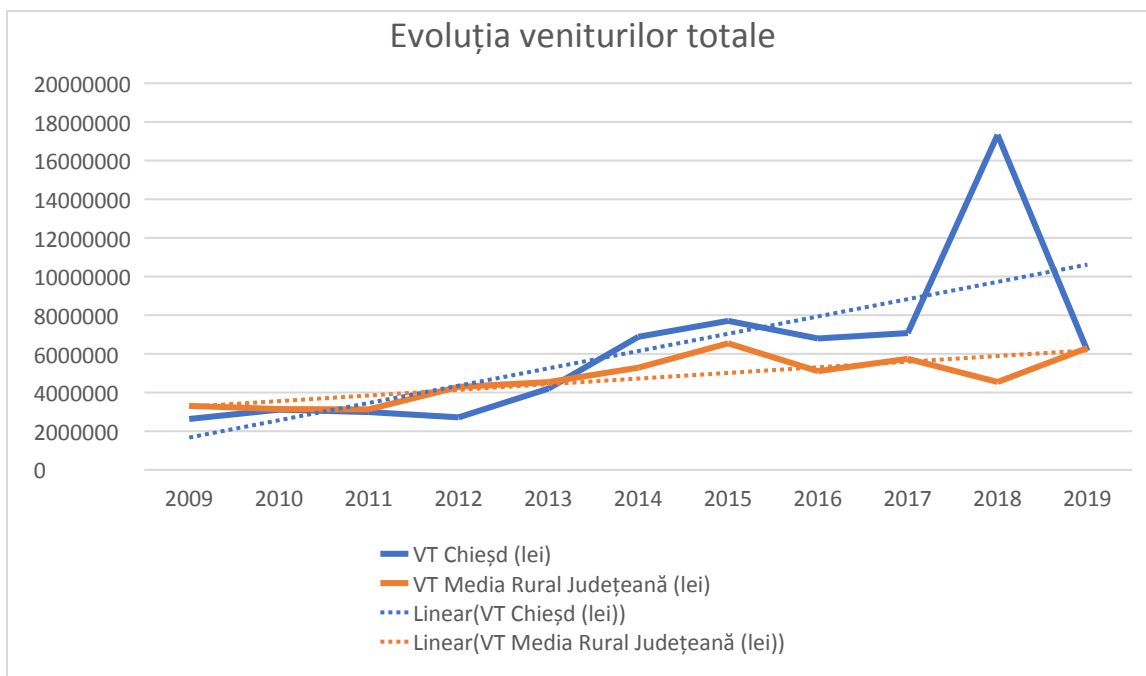
Pentru perioada 2009-2019 s-a realizat o analiză a bugetului comunei Chieșd, analiză care indică o comună în plină dezvoltare. Așa cum reiese din tabelul și figura de mai jos, în cea mai mare parte a timpului veniturile totale ale comunei Chieșd s-au situat peste veniturile totale ale mediei rural județene, excepție făcând perioada cuprinsă între anii 2010-2013. Urmărind trendul general al veniturilor totale ale comunei, se poate observa că acesta este în creștere.

Tabelul 23: *Veniturile totale ale comunei în comparație cu media veniturilor ruralului județean.*

Anul	VT Chieșd (lei)	VT Media Rural județean (lei)
2009	2632476	3309244
2010	3113439	3143908
2011	2988157	3128658
2012	2715762	4292088
2013	4202748	4540191
2014	6881869	5285827
2015	7706458	6544429
2016	6795863	5105623
2017	7076373	5742501
2018	17334836	4545172
2019	6153000	6304915

Sursa: DPFBL

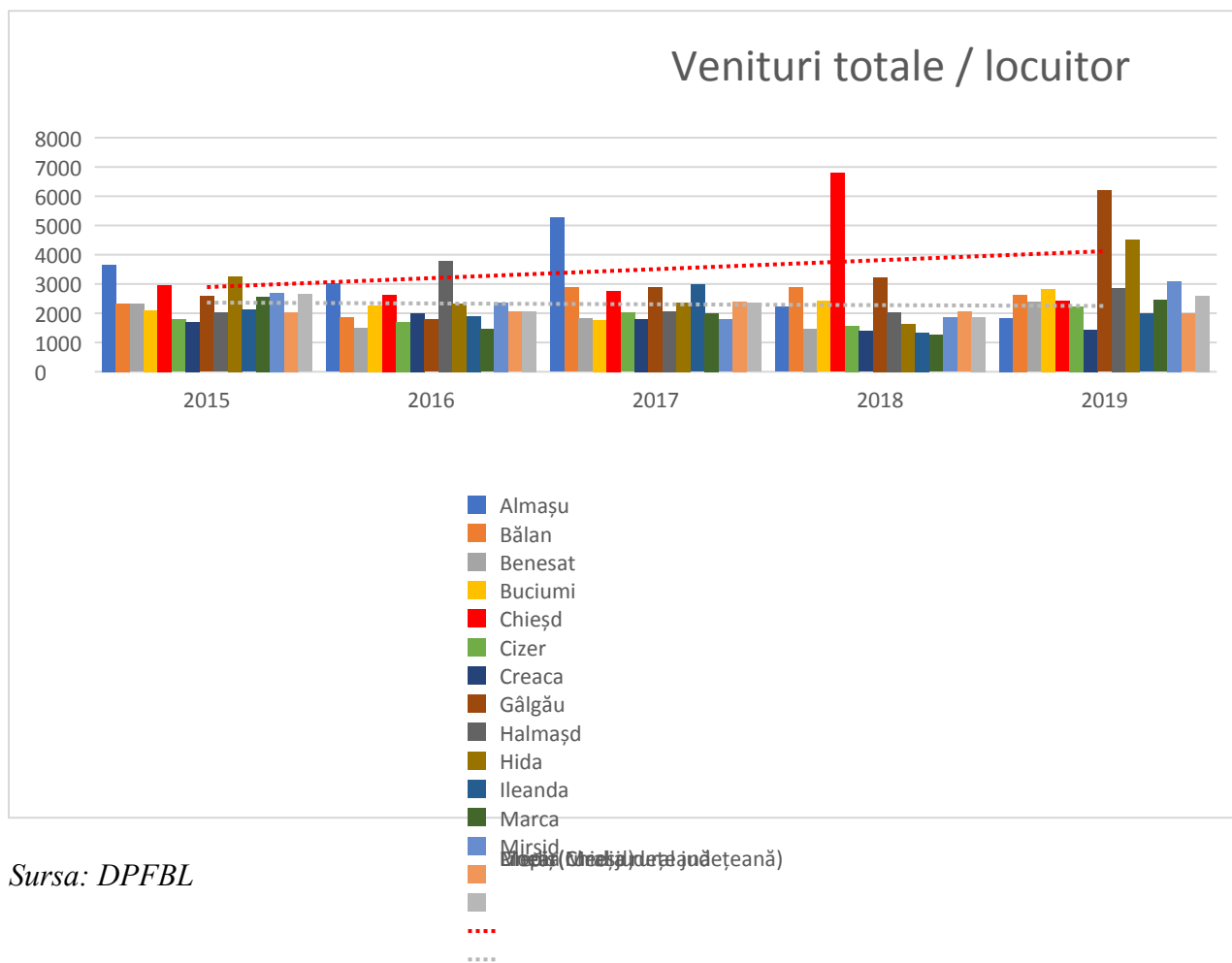
Figura 17: Evoluția mediei veniturilor totale ale comunei în comparație cu media pe ruralul județean.

Sursa: DPFBL

Venituri totale / locuitor

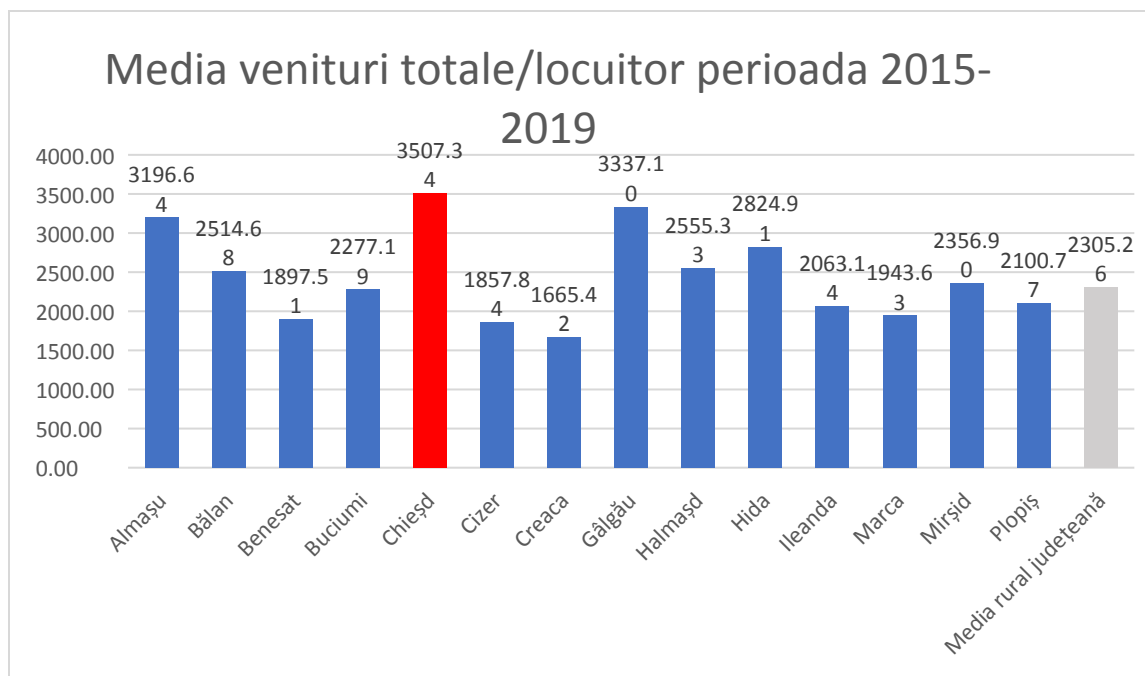
Veniturile totale reprezintă totalitatea veniturilor unei unități administrativ teritoriale (incluzând și veniturile cu destinații speciale sau rezervate finanțării cheltuielilor de capital). Acest indicator, a fost raportat la numărul de locuitori pentru perioada 2015-2019, atât pentru comuna Chieșd, cât și pentru comunele de referință. Așa cum reiese din graficul de mai jos, trendul general este în creștere, în timp ce trendul general pentru media rural județeană este într-o ușoară scădere.

Sursa: DPFBL

Analizând media veniturilor totale, raportată la numărul de locuitori pentru perioada 2015-2019 (perioada de referință) se poate observa că Chieșd este într-o poziție bună, atât față de comunele de referință, cât și față de media rural județeană, situându-se peste acestea.

Figura 22: Media veniturilor totale/locuitor, perioada 2015-2019.

Sursa: DPFBL

Venituri proprii

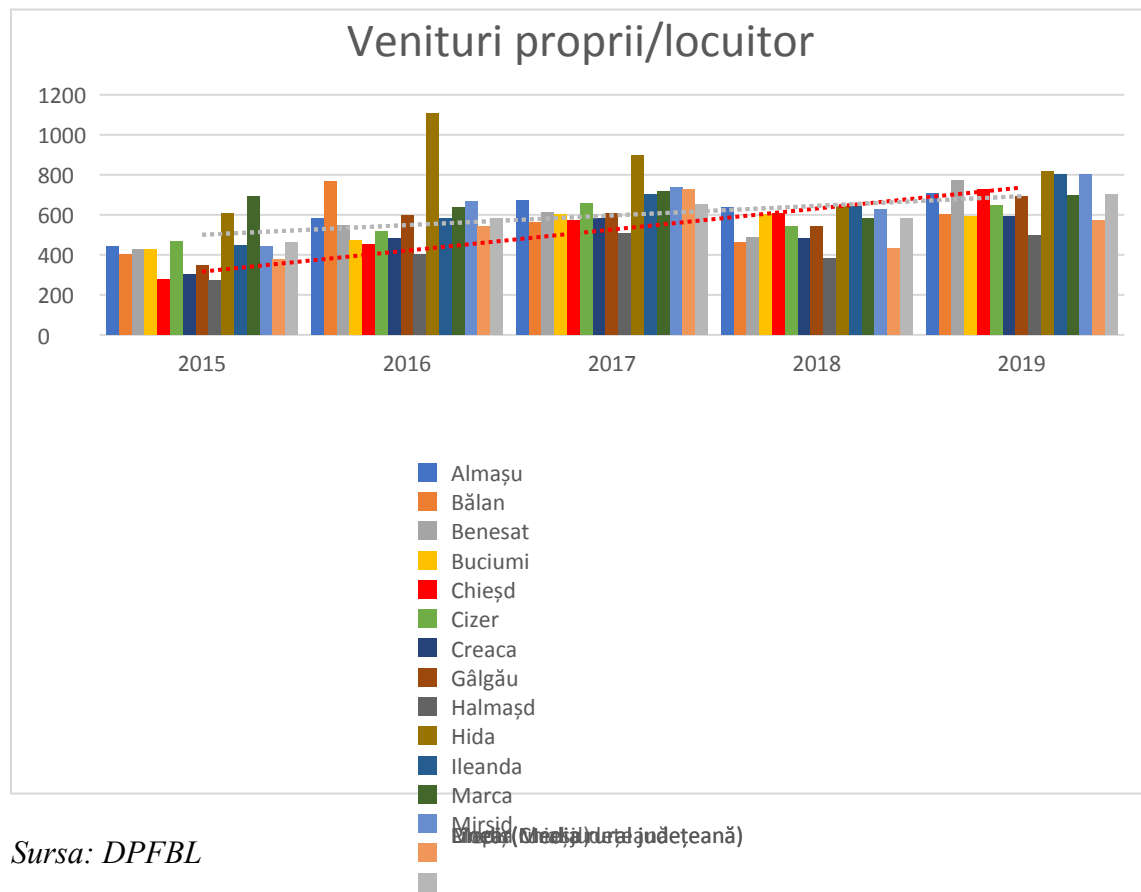
Veniturile pe care comuna le realizează pe plan local, la care se adaugă resursele financiare extra locale (de exemplu finanțări externe) atrase de administrația locală, dau măsura capacității autorităților locale din UAT de a genera venituri. Ele sunt determinate de nivelul economiei locale, adevăratul motor al dezvoltării, dar și de baza de impozitare de la nivel local. Referitor la modul în care sunt cheltuite aceste venituri, în România, autoritățile publice locale au de cele mai multe ori libertatea de decizie.

Veniturile proprii sunt constituite din cotele defalcate din impozitul pe venitul care este încasat pe teritoriul UAT, din impozitele pe bunurile imobile – clădiri, terenuri, transferul proprietății acestora, din taxe pe mijloace de transport și din alte taxe, contribuții, amenzi etc.

Ponderea ridicată al veniturilor proprii la nivelul unei comune indică o economie locală sănătoasă.

S-a calculat pentru comuna Chieșd, dar și pentru comunele de referință, respective media Rural Județeană, indicatorul venituri proprii pe cap de locuitor, pentru a se putea realiza comparații între ele.

Figura 23: Venituri proprii/locuitor

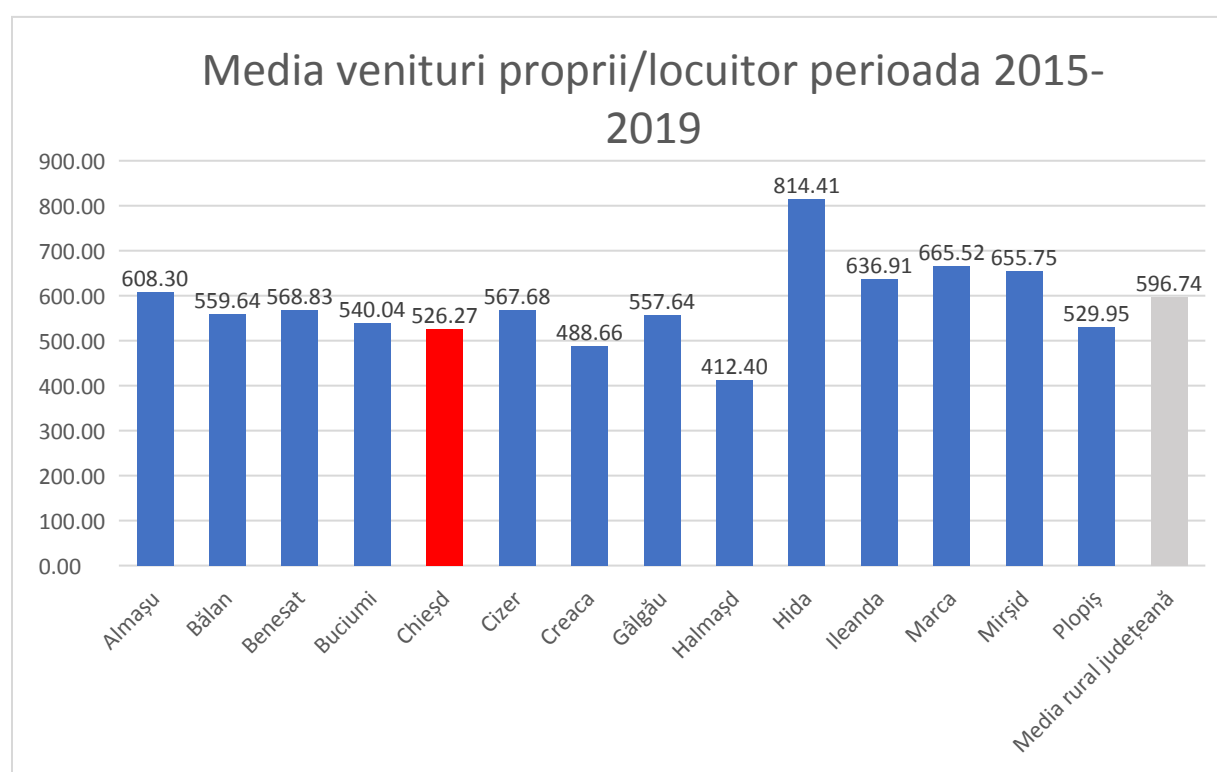

Sursa: DPFBL

Raportându-ne la trendurile generale, pentru comuna Chieșd se poate observa un trend constant de creștere a veniturilor proprii raportate la numărul de locuitori, mai accentuat față de cel al mediei Rural Județene.

Graficul de mai jos ne oferă o privire de ansamblu asupra mediei veniturilor proprii/locuitor; pentru fiecare comună de referință, dar și pentru media Rural Județeană s-a calculat acest indicator. Așa cum reiese din graficul de mai jos, comuna Chieșd are o situație mai bună față de alte două comune (Creaca și Halmășd), dar mai slabă față de celelalte comune de comparație, respectiv față de media Rural Județeană.

Figura 24: Media veniturilor proprii/locuitor, perioada 2015-2019.

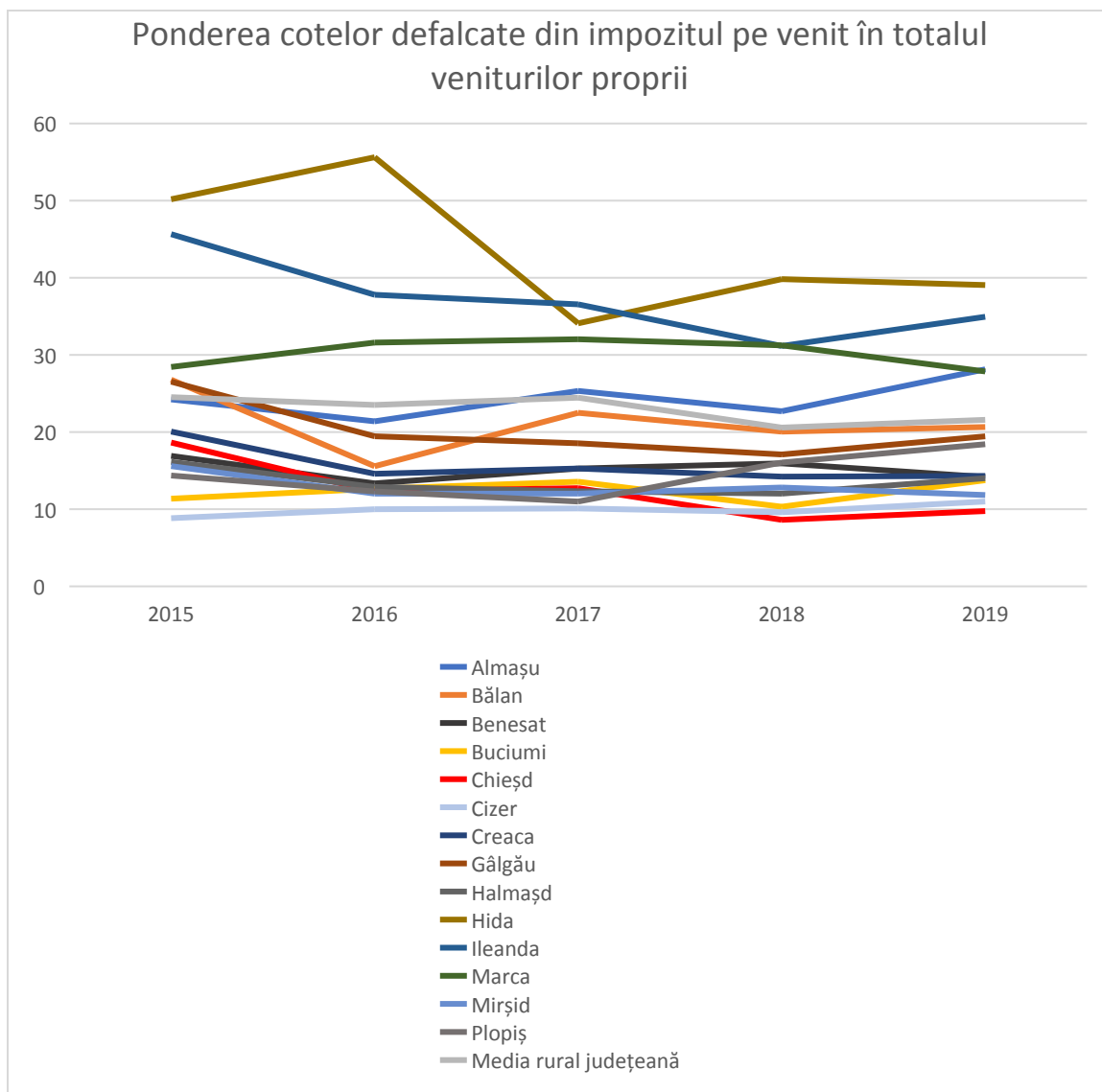
Sursa: Prelucrare după date DPFBL

Ponderea cotelor defalcate din impozitul pe venit în totalul veniturilor proprii

Cotele defalcate din impozitul pe venit reprezintă acele taxe și impozite care se colectează la nivel național, iar ulterior o parte din acestea sunt distribuite către autoritățile publice locale. Cu alte cuvinte, autoritățile publice locale primesc sume și cote defalcate din impozitul pe venit și din taxa pe valoare adăugată (TVA). Cotele defalcate din impozitul pe venit

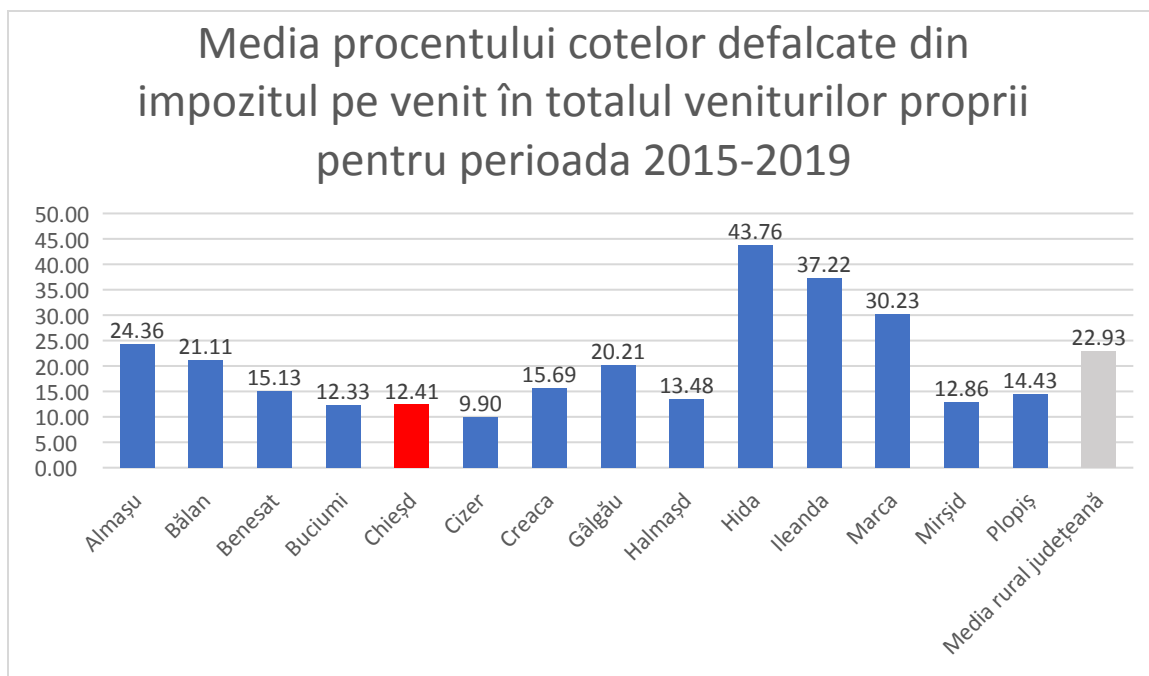
sunt considerate venituri proprii ale unităților administrativ teritoriale, cu toate că autoritățile publice locale nu au nicio autoritate în ceea ce privește stabilirea sau colectarea acestora. Astfel, pentru a putea identifica ce procent are acest tip de venit, din veniturile totale ale comunelor, s-a calculat pentru comunele analizate, pentru perioada de referință 2015-2020 **procentajul pe care îl au cotele defalcate din impozitul pe venit din totalul veniturilor proprii ale acestora**. Analizând graficul de mai jos, comunele Marca, Ileanda și Hida au un procentaj mai ridicat al acestui tip de venit, față de media Rural Județeană. Comuna Chieșd cunoaște o involuție a acestui indicator, trendul general fiind unul în scădere, situându-se sub valorile multor comune de referință, dar și sub media Rural Județeană.

Figura 25: Ponderea cotelor defalcate din impozitul pe venit în totalul veniturilor proprii, perioada 2015-2019

Sursa: DPFBL

Figura 26: Media procentului cotelor defalcate din impozitul pe venit în totalul veniturilor proprii pentru perioada 2015-2019.

Sursa: DPFBL

Mediile ponderilor cotelor defalcate din impozitul pe venit în totalul veniturilor proprii ale comunelor, pentru perioada 2015-2019, arată un nivel foarte ridicat caracteristic comunelor Hida, Ileanda, Marca, acestea aflându-se peste media Rural Județeană, celelalte comune înregistrând poziții mai modeste. Comuna Chieșd înregistrează o poziție mai modestă alături de comunele Buciumi, Mirșid, și Halmășd.

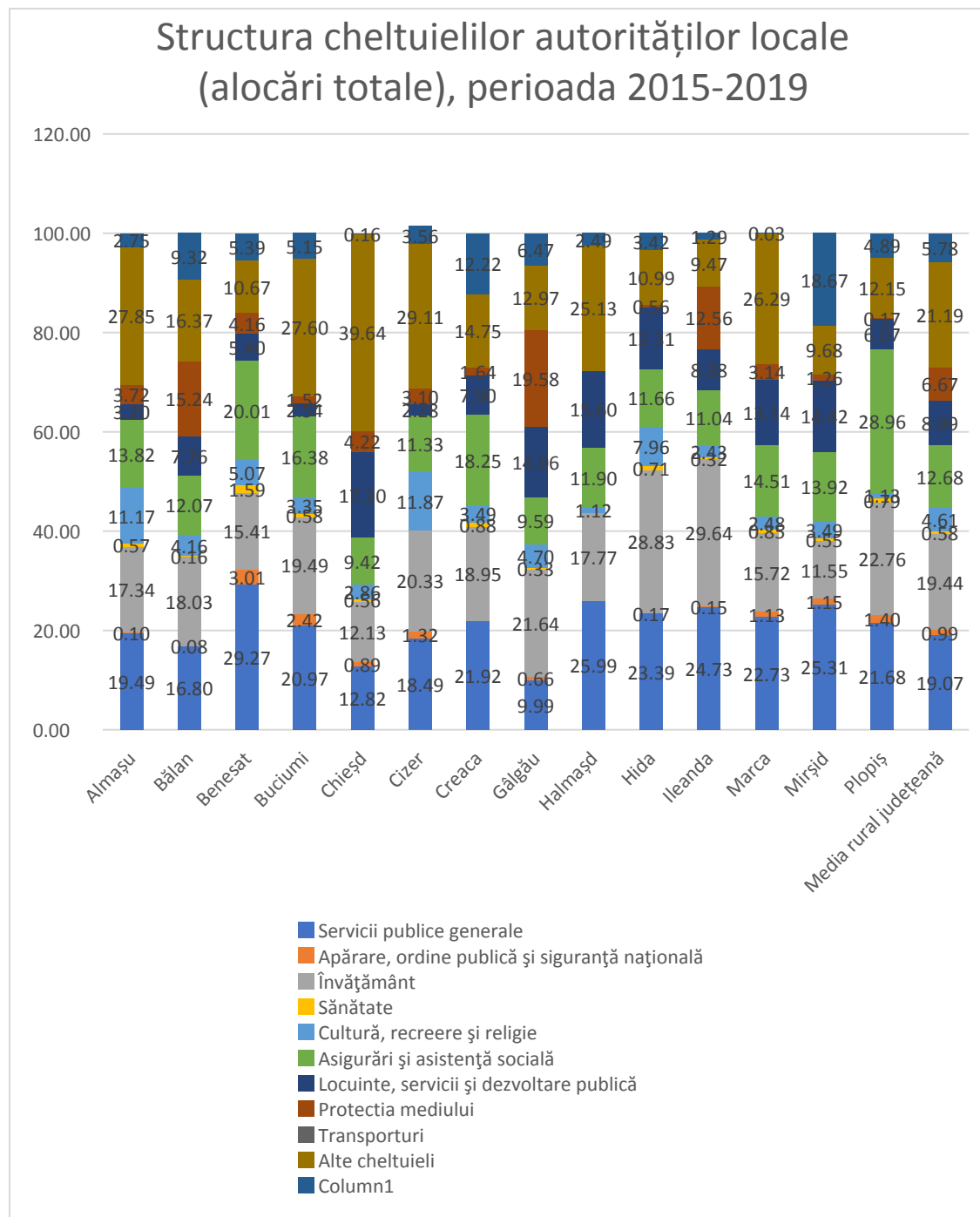
Cheltuieli

Analiza structurii cheltuielilor permite o identificare a priorităților autorităților locale în perioada 2015-2019. Această analiză este realizată pe gruparea funcțională de cheltuieli. Clasificația funcțională oferă o imagine a alocării resurselor bugetare spre tipurile de servicii furnizate de autoritățile locale (asistență socială, învățământ, sănătate, transporturi, ordine publică, servicii publice generale, protecția și conservarea mediului, locuire, cultură, recreere și religie etc.), oferind informații asupra priorităților factorilor de decizie în procesul de alocare a resurselor.

Comuna Chieșd prezintă cheltuieli peste media Rural Județeană pentru: locuințe, servicii și dezvoltare publică și alte cheltuieli. Cheltuielile apropiate de media Rural Județeană vizează:

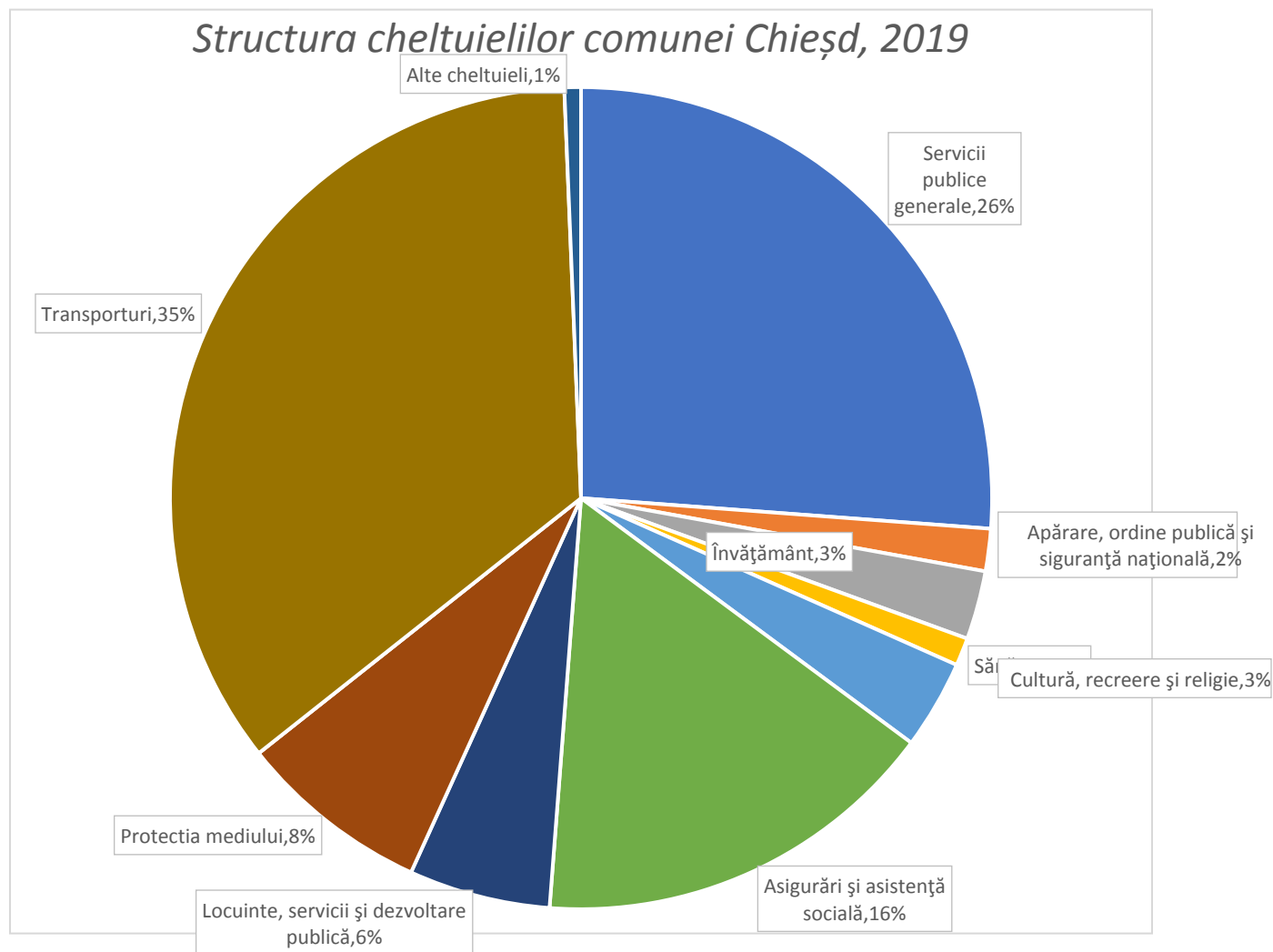
apărarea, ordinea publică și siguranța națională și sănătatea. Celelalte tipuri de cheltuieli se află sub media Rural Județeană.

Figura 27: Structura cheltuielilor autorităților locale, perioada 2015-2019.

Sursa: DPFBL

Structura cheltuielilor comunei Chieșd, 2019

Sursa: DPFBL

În anul 2019, cheltuielile bugetului local al comunei au fost de 6 142 909 lei, procentajele acestora fiind ilustrate în figura de mai sus.

Principalele necesități locale (unde s-au cheltuit cele mai ridicate procentaje) au vizat: transporturile; serviciile publice generale; asigurările și asistența socială.

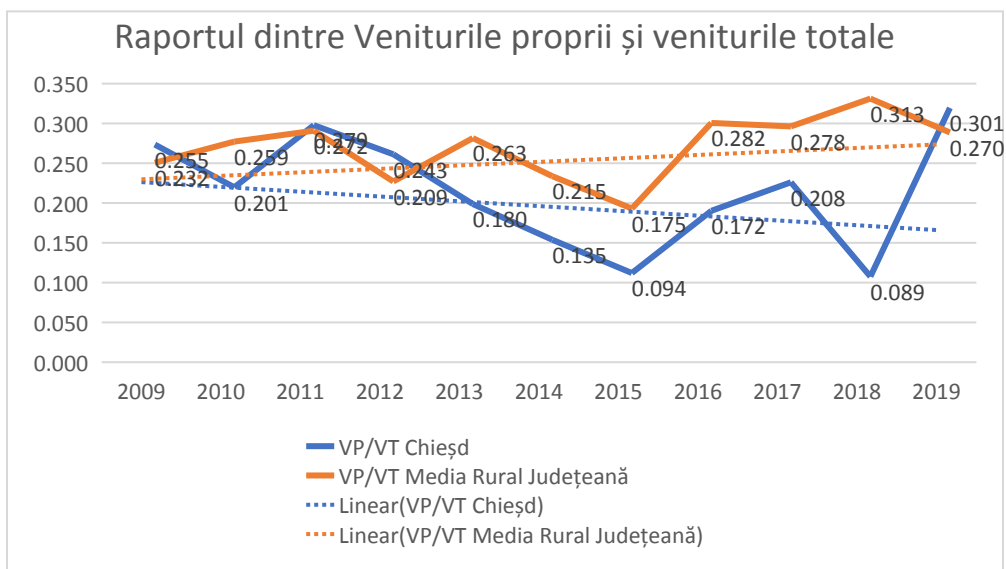
Veniturile proprii ale comunei pot indica autonomia financiară a acesteia. Pentru a se putea face o comparație cu media veniturilor proprii la nivel județean, s-a calculat ponderea acestora din veniturile totale. După cum se poate observa și în reprezentarea grafică de mai jos, de regulă comuna Chieșd se situează sub media rural județeană, excepție făcând anul 2011.

Tabelul 24: *Ponderea veniturilor proprii din veniturile totale.*

Anul	VP/VT Chieșd	VP/VT Media Rural județean
2009	0.255	0.232
2010	0.201	0.259
2011	0.279	0.272
2012	0.243	0.209
2013	0.180	0.263
2014	0.135	0.215
2015	0.094	0.175
2016	0.172	0.282
2017	0.208	0.278
2018	0.089	0.313
2019	0.301	0.270

Sursa: DPFBL

Figura 18: *Evoluția ponderii veniturilor proprii față de veniturile totale (%)*

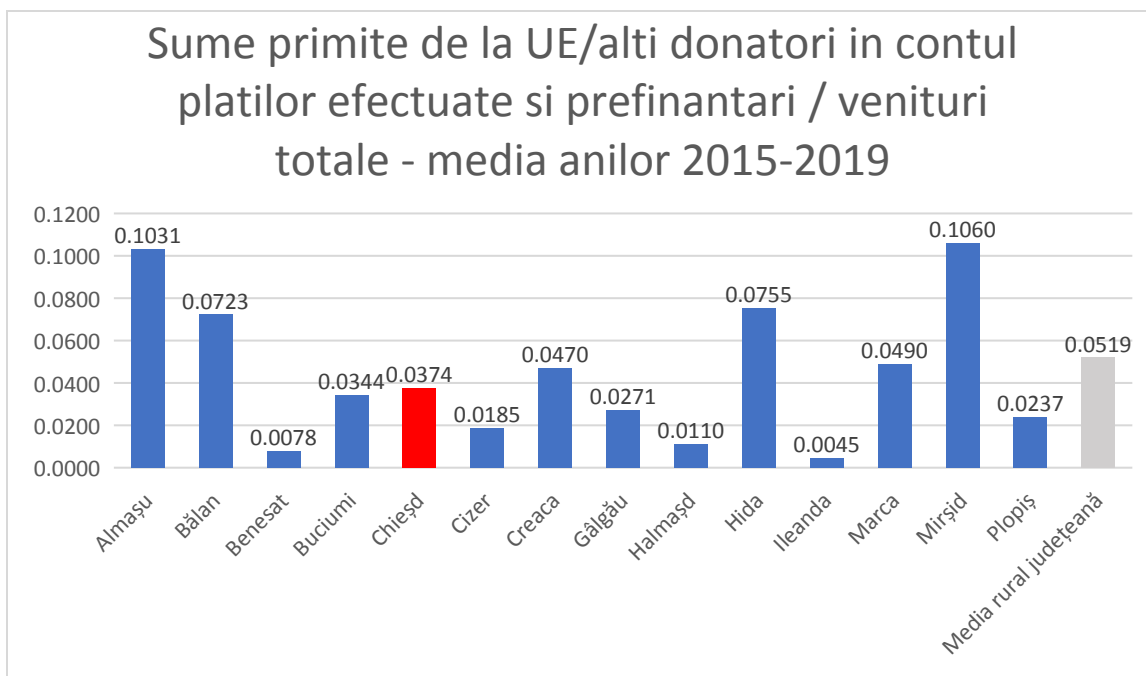
Sursa: prelucrare din date DPFBL

Se poate observa un trend de scădere a acestui raport, discordant cu meia rural județeană.

Capacitatea de a atrage finanțări din fonduri nerambursabile

Necesitatea asigurării de servicii publice de calitate superioară, nevoia de a compensa incoerența politicilor de la nivel central în ceea ce privește finanțarea autorităților locale, dar și oportunitățile de finanțare existente, determină orientarea autorităților locale spre finanțări externe. Capacitatea de a întocmi și de a implementa proiecte din fonduri externe nerambursabile reprezintă un bun indicator al capacității administrative.

Figura 30: Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări.

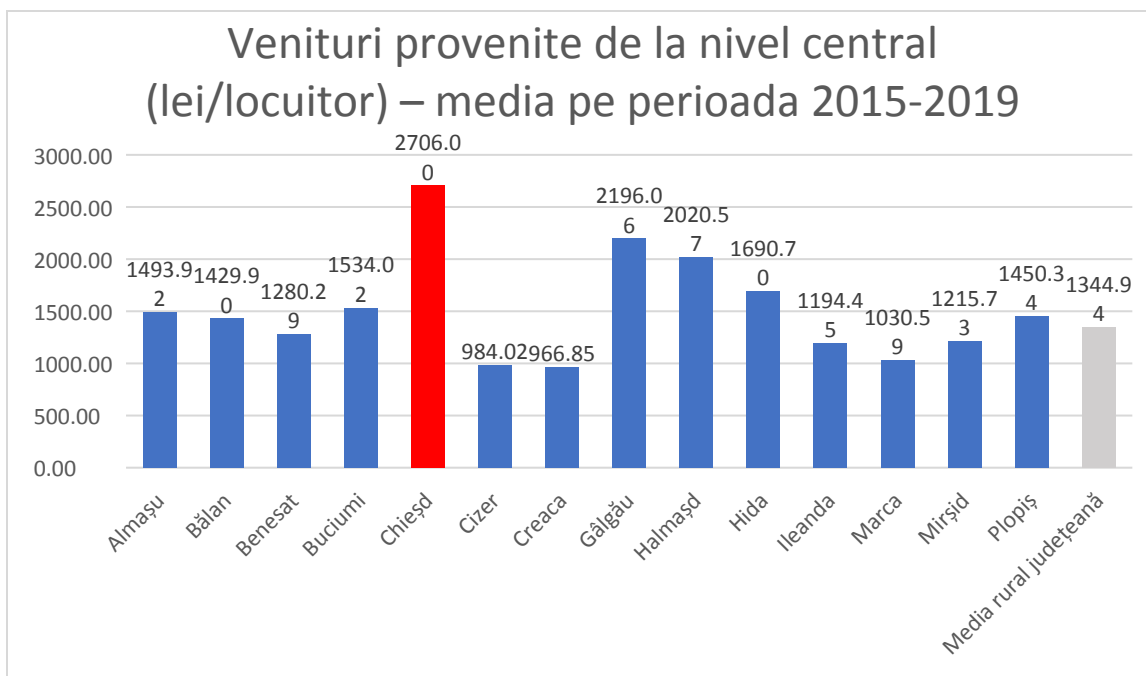
Sursa: DPFBL

Această analiză, plasează comuna Chieşd sub media Rural Judeţeană, dar peste anumite comune de referinţă precum: Benesat, Buciumi, Cizer, Gălgău, Halmăşd, Ileanda, Plopiş.

Pentru a putea analiza gradul de dependenţă faţă de autorităţile centrale pentru comuna Chieşd, s-au calculat: *Venituri provenite de la nivel central/ locuitor* şi *Venituri provenite de la nivel central/total venituri*.

Venituri provenite de la nivel central/ locuitor (compuse din: Sume defalcate din TVA pentru finanţarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, oraşelor, municipiilor, sectoarelor şi municipiului Bucureşti + Sume defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale+ subvenţii).

Figura 31: Venituri provenite de la nivel central (lei/locuitor) – media perioada 2015-2019.

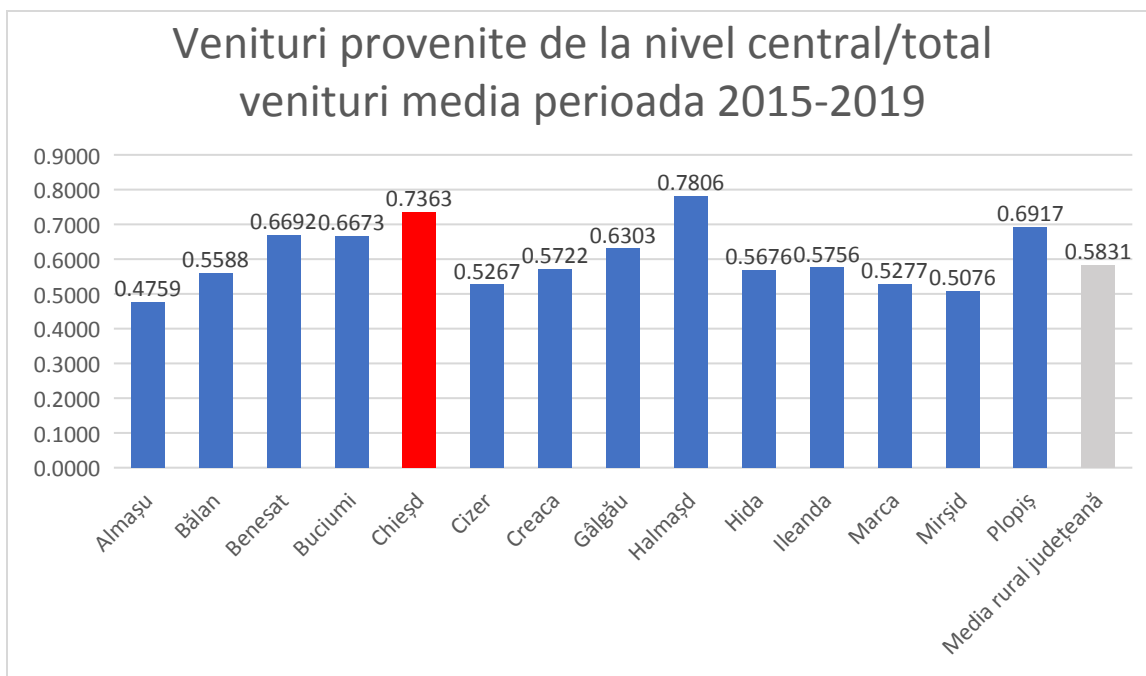
Sursa: DPFBL

Dependența bugetelor locale de alocările de la nivel central reprezintă o vulnerabilitate a finanțelor locale și este determinată de exceptarea de la anumite finanțări pentru infrastructură a comunelor cu număr redus de locuitori, de incapacitatea acestora de a atrage fonduri structurale, totodată fiind favorizată de afilierea politică a primarilor, sau de o capacitate crescută de lobby a acestora. Alocările guvernamentale pot să compenseze nevoile crescute ale comunităților, în situații de calamități, criză etc.

Venituri provenite de la nivel central/total venituri sau *Gradul de dependență față de autoritățile centrale* este mai degrabă un indicator al vulnerabilității finanțelor locale.

Sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și municipiului București + Sume defalcate din TVA pentru echilibrarea bugetelor locale+ subvenții/ Total venituri.

Figura 32: Gradul de dependență față de autoritățile centrale (venituri provenite de la nivel central/total venituri, media perioada 2015-2019).

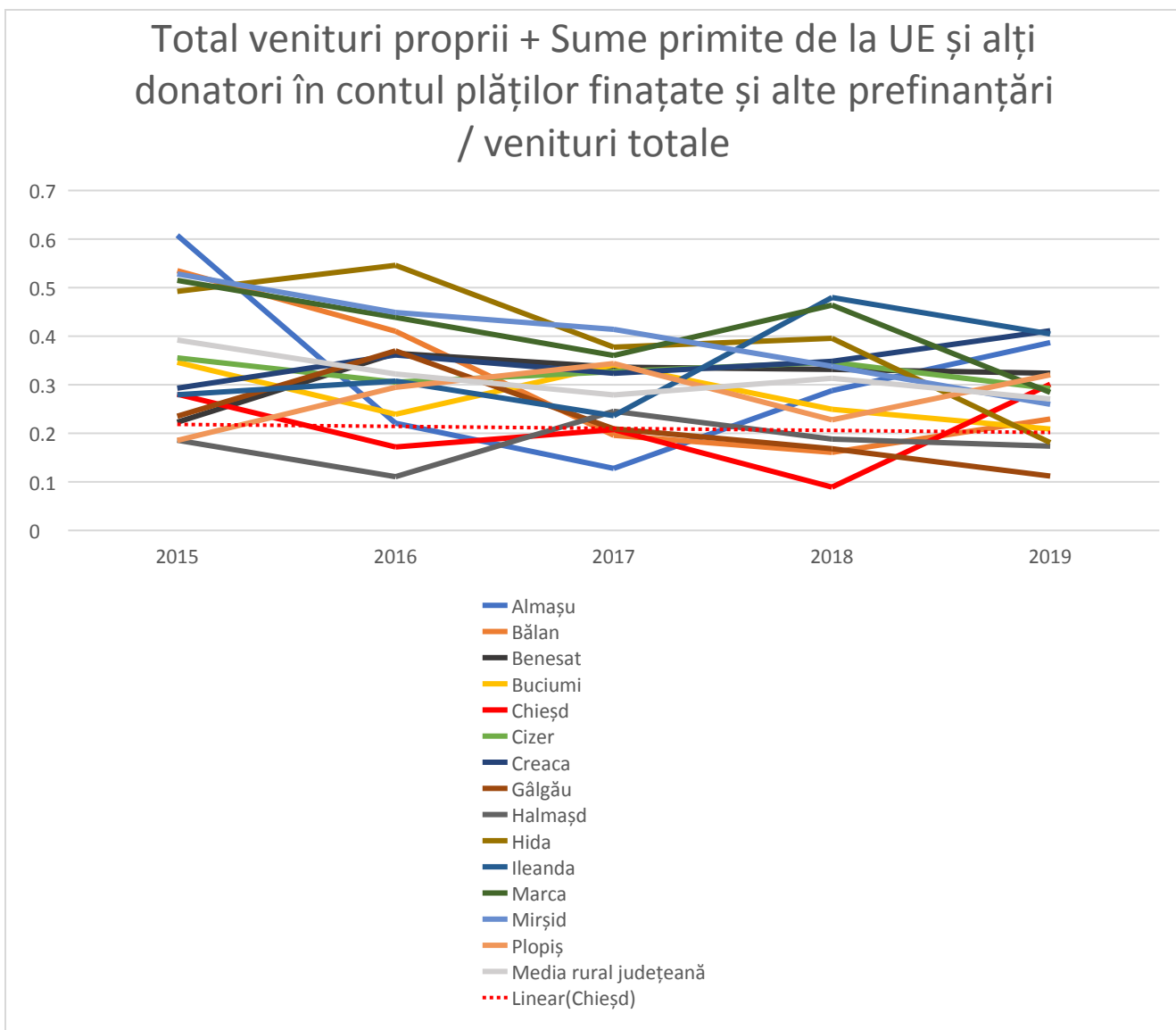

Sursa: DPFBL

Analizând graficul de mai sus, putem observa că există un grad de dependență față de autoritățile centrale ridicat în cazul comunei Chieșd, acesta fiind mai mare decât media Rural Județeană, dar și față de restul comunelor, excepție făcând comuna Halmășd.

Capacitatea crescută a unei comune de a atrage fondurile de la UE poate să conducă la întărirea *autonomiei financiare* locale. De aceea pentru a avea o imagine asupra autonomiei financiare s-a calculat după următoarea formulă: Total venituri proprii + Sume primite de la UE și alți donatori în contul plăților finanțate și alte finanțări / venituri totale.

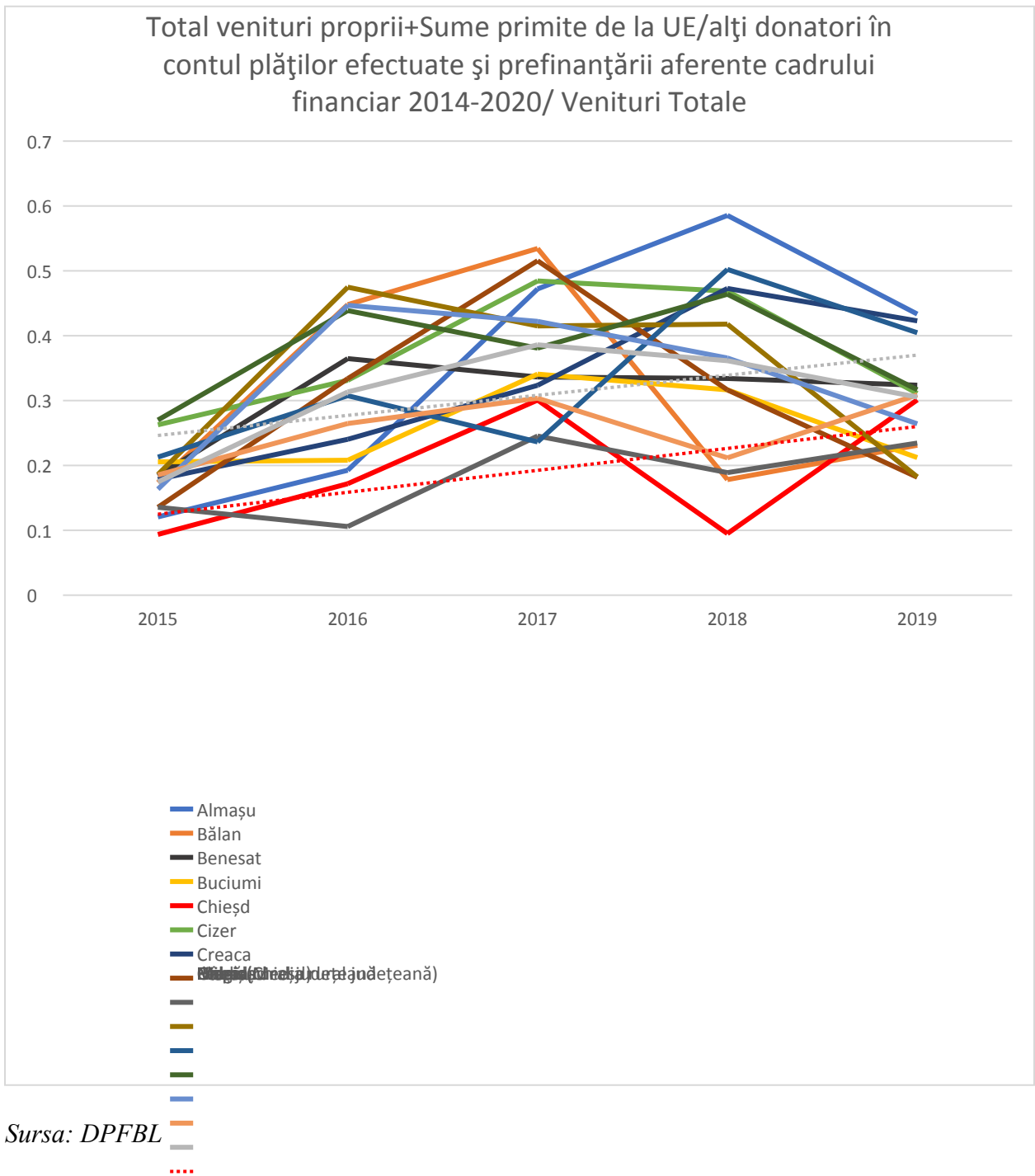
Figura 33: Total venituri proprii + Sume primite de la UE și alți donatori în contul plăților finanțate și alte finanțări / venituri totale, perioada 2015-2019.

Sursa: DPFBL

Se poate observa din graficul de mai sus, că evoluția comunei Chieșd mai degrabă stagnează, sau chiar este una descendentă, în ceea ce privește sumele primite de la UE și alți donatori în contul plăților finanțate și alte prefinanțări.

Figura: Total venituri proprii+Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțării aferente cadrului financiar 2014-2020/ Venituri Totale, perioada 2015-2019.

În cazul sumelor primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțării aferente cadrului financiar 2014-2020, se poate observa că UAT Chieșd înregistrează un trend

ascendent, astfel că în perioada 2014-2020 au fost atrase din ce în ce mai multe proiecte la nivelul comunei.

3.2 Cercetare vizând analiza calității vieții în comuna Chieșd

Creșterea calității vieții și a bunăstării sociale sunt principalele obiective pe care o comunitate dezvoltată dorește să le atingă. Atingerea unui nivel ridicat de calitate a vieții a devenit una dintre cele mai mari preocupări constante ale autorităților publice. Prin utilizarea unor sisteme de indicatori pentru măsurarea calității vieții, este reflectat stilul de viață, nivelul de trai, de dezvoltare și de atractivitate a unei comunități din perspectiva cetățenilor.

Măsurarea calității vieții este o etapă fundamentală în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare a unei comunități, din mai multe considerente: în primul rând, ca urmare a evaluării calității vieții, identificând condițiile de viață ale populației, avem ocazia să înțelegem modul de raportare al oamenilor la aceste condiții, care sunt percepțiile lor față de acestea. Nu în ultimul rând, prin măsurarea calității vieții ne putem da seama de modul în care populația evaluează diferitele domenii ale vieții sociale, care sunt prioritățile lor în acest sens și care sunt așteptările și percepțiile cetățenilor asupra acestora. Datele rezultate în urma unei cercetări a calității vieții pot sta la baza identificării și elaborării politicilor publice, la baza propunerii unor proiecte și programe pentru comunitatea respectivă. Cercetarea calității vieții oferă informații necesare privind problemele și soluțiile de rezolvare a acestora, privind avantajele unei comunități care trebuie încurajate. Evaluarea cât mai clară și detaliată a condițiilor de viață existente la nivelul unei comunități reprezintă un instrument important de intervenție socială, fundamentând dezvoltarea durabilă a calității vieții.

Cercetarea realizată are la bază un sistem complex de indicatori pentru măsurarea calității vieții. Actualul document cuprinde câteva aspecte preliminarilor relevante, prezentate sintetic.

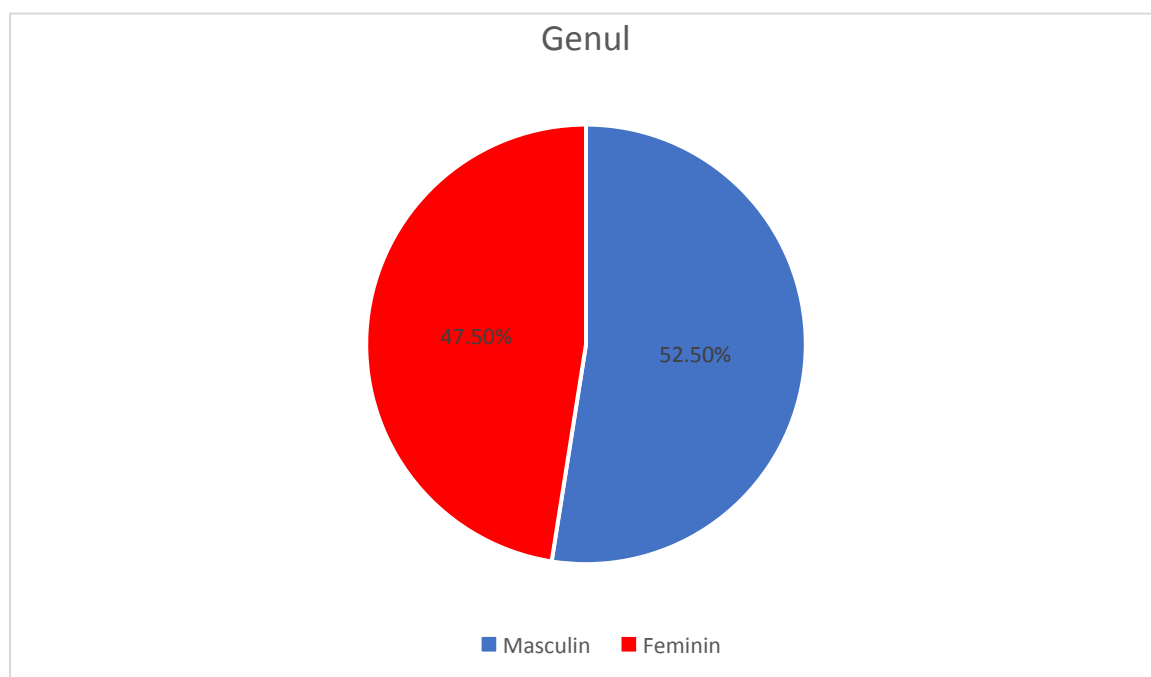
3.2.1 Metodologia cercetării

Cercetarea de față reprezintă un model de analiză și diagnoză comunitară abordată din punct de vedere cantitativ, iar ca metodă de cercetare a fost utilizat sondajul de opinie. Instrumentul utilizat în realizarea cercetării este chestionarul, selectarea cazurilor s-a realizat prin intermediul eșantionării de conveniență, numărul total de respondenți fiind de 70, perioada în care aceasta a fost realizată fiind lunile

În perioada mai sus menționată s-a desfășurat la nivelul comunei Chieșd un sondaj de opinie care și-a propus să identifice percepția locuitorilor din comună cu privire la anumite aspecte care țin de calitatea vieții acestora ca indivizi și al comunei în general. Modalitatea de construcție a instrumentului ne oferă posibilitatea obținerii unor date empirice care se pot utiliza vederea realizării analizei preliminare care stă la baza construcției strategiei de dezvoltare a comunei Chieșd În cadrul sondajului a fost colectat un număr de 61 chestionare valide. Eșantionarea este una de conveniență, însă cu toate acestea s-a încercat în măsura posibilului să fie surprinse păreri diverse cât mai mari de cetățeni din această comunitate.

3.2.2 Interpretarea datelor

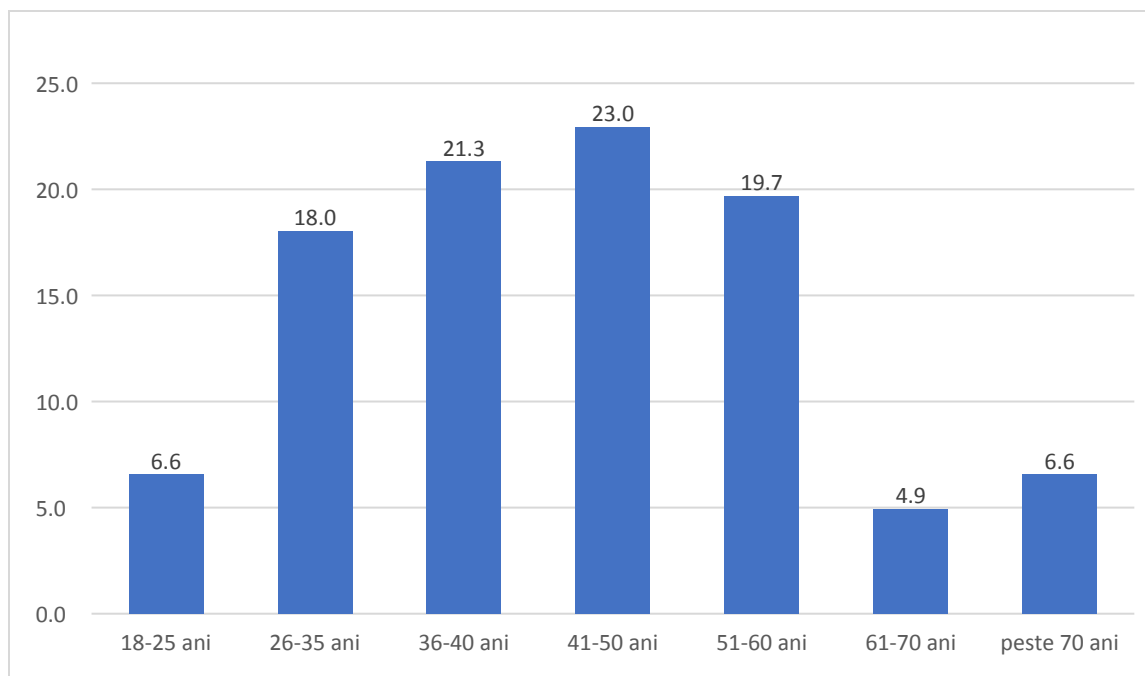
Figura 34: Distribuția pe genuri

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții.

Din punct de vedere al distribuției pe genuri a respondenților se poate observa o preponderență a persoanelor de gen masculin (52.50%) față de persoanele de gen feminin (47.5%).

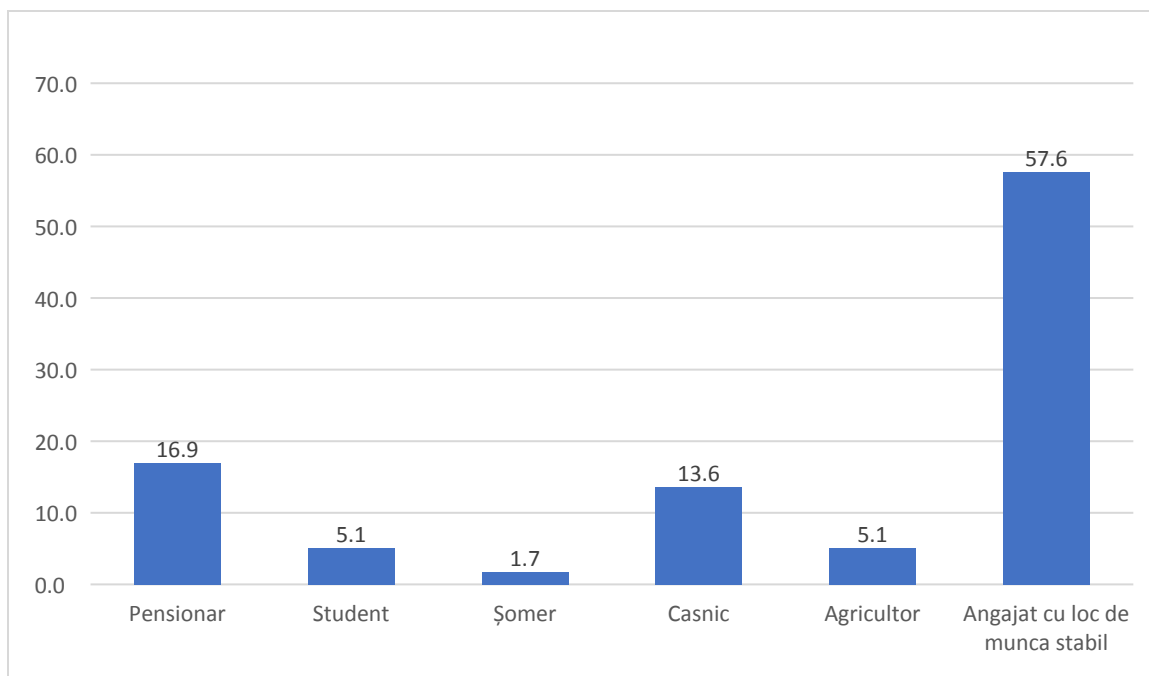
Figura 35: Vârsta

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții.

Distribuția pe categorii de vârstă a respondenților prezintă o reprezentare mai ridicată a categoriilor de populație cu vârsta cuprinsă între 41-50 de ani (23%), dar și a celei cu vârstă cuprinsă între 36-40 de ani (21.3%). Procentaje semnificative există și în rândul persoanelor cu vârste între 51-60 de ani (19.7%), și a celor cu vârste între 26-35 de ani (18%). Procentajul persoanelor tinere (18-25 de ani) este de 6.6%, același procentaj fiind întâlnit și pentru persoanele cu vârsta de peste 70 de ani, iar procentajul persoanelor cu vârste între 61-70 de ani este de 4.9%.

Figura 36: Status

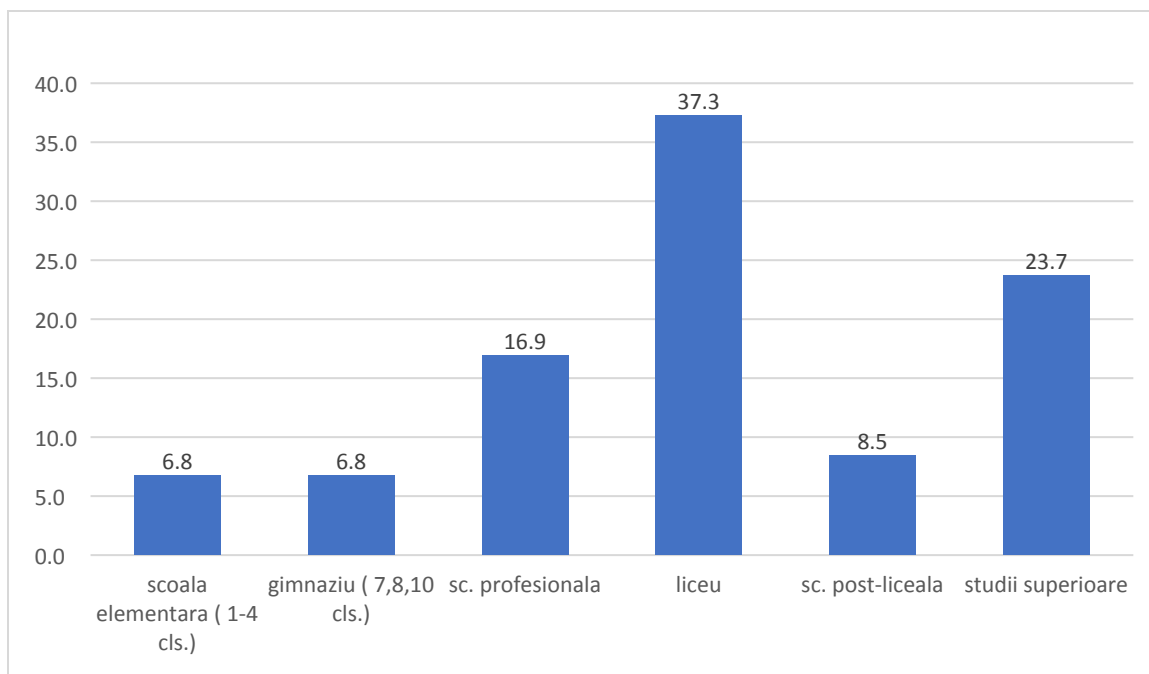

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții.

Din punct de vedere al statusului, așa cum reiese din graficul de mai sus, majoritatea respondenților (57.6%) sunt angajați cu loc de muncă stabil, 16.9% dintre respondenți sunt pensionari, 13.6% dintre aceștia sunt casnici, 5.1% studenți, 5.1% agricultori, iar 1.7% dintre aceștia sunt șomeri.

Printre ocupațiile respondenților se află: administrator, asistent personal, bibliotecar, contabil, funcționar public, inspector ITL, profesor.

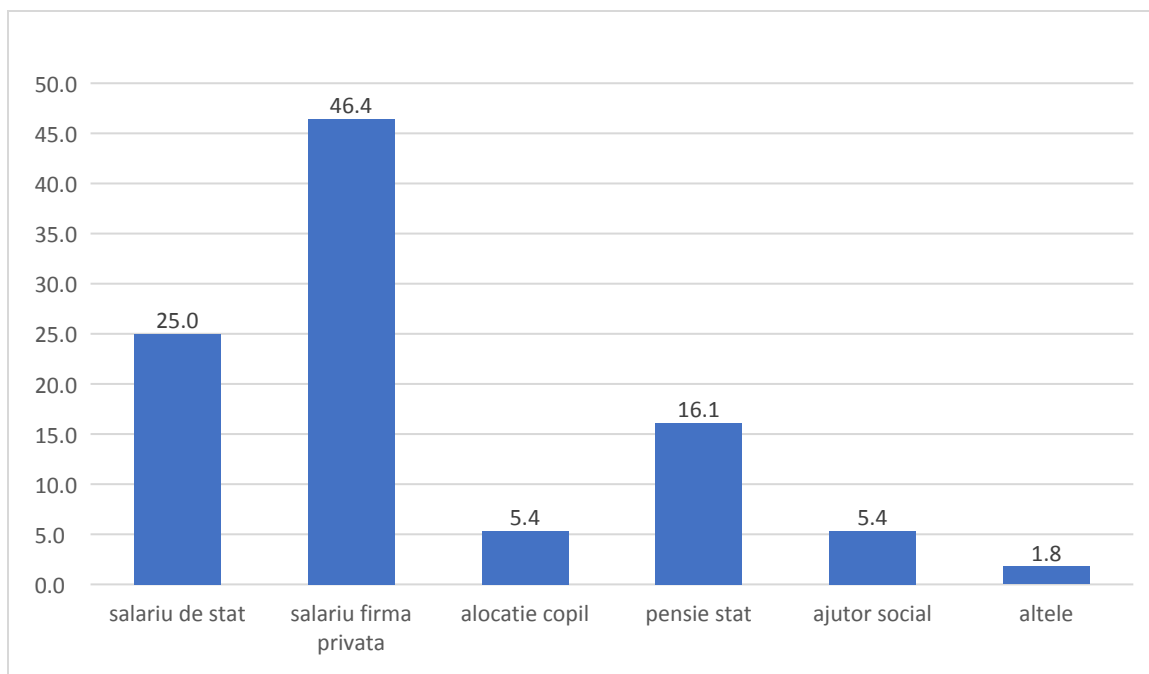
Figura 37: Ultima școală absolvită

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții.

Din perspectiva ultimei instituții de învățământ absolvite de către respondenți, majoritate dintre aceștia au finalizat liceul (37.3%), 23.7% au finalizat studiile superioare; 16.9% au urmat școala profesională, 8.5% au finalizat școala post-liceal, 6.8% au finalizat școala elementară, același procentaj de 6.8% finalizând gimnaziul.

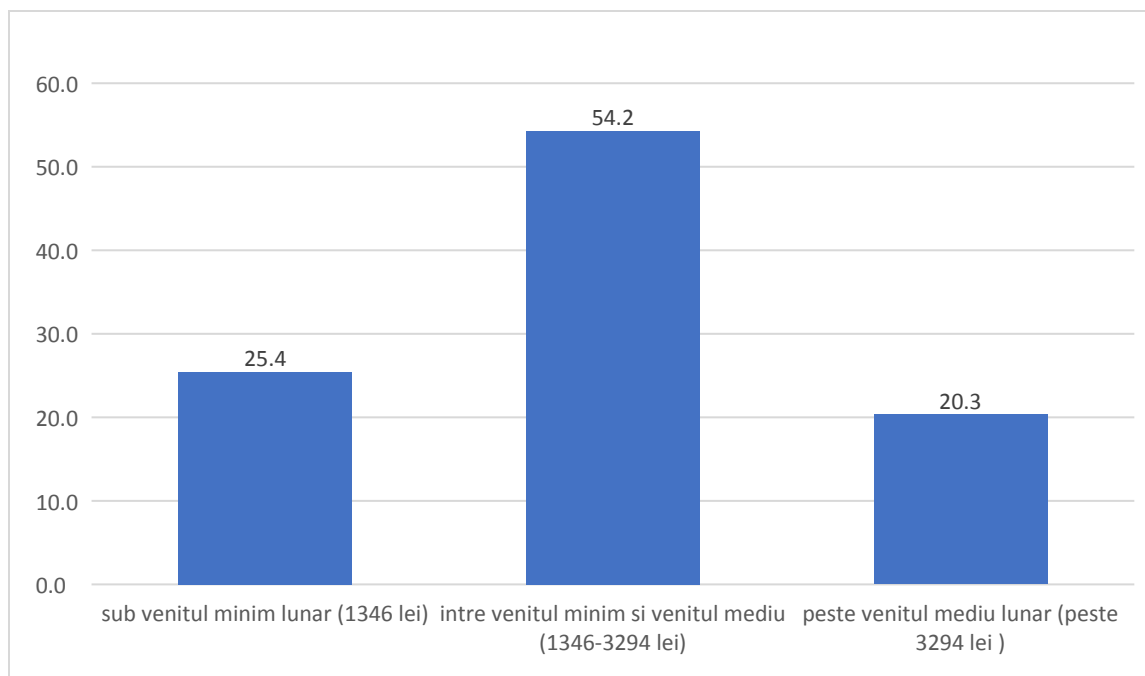
Figura 38: Principala sursă de venit în luna precedentă

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Principala sursă de venit în rândul respondenților este constituită atât din salariu din firme private (46.4%), cât și din salariu de stat (25%), pensie de stat (16.1%), dar și din alocație copil (5.4%), ajutor social (5.4%), sau alte surse de venit, acestea referindu-se la salariile obținute în străinătate de un membru al familiei.

Figura 39: Venitul lunar

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Venitul lunar al respondenților este un aspect important, care ține de bunăstarea acestora, astfel că se poate observa din graficul de mai sus, că majoritatea respondenților (54.2%) declară că au un venit cuprins între venitul minim și cel mediu; 25.4% declară că au un venit sub cel minim lunar, iar un procentaj de 20.3% au un venit peste cel mediu lunar.

3.2.3 Perspective generale asupra nivelului de trai¹

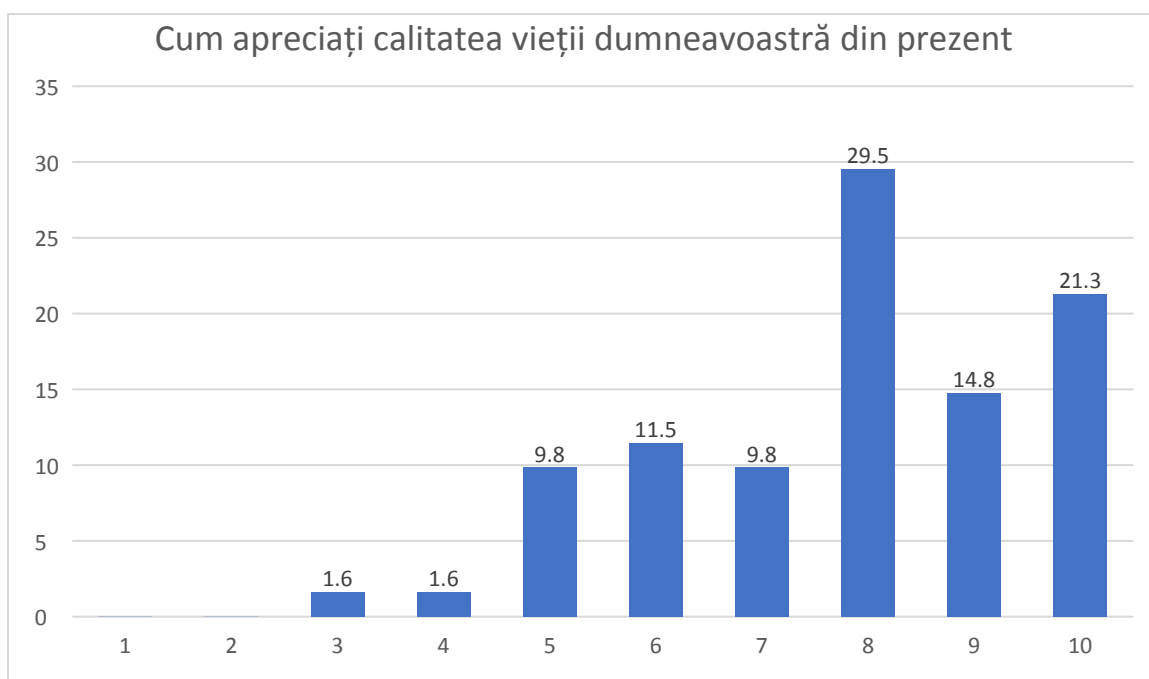
1. Cum apreciați calitatea vieții în prezent? (1 reprezintă deloc mulțumit, iar 10 reprezintă foarte mulțumit)

¹ În analiza datelor, pe scala utilizată (1-10) am considerat răspunsurile cuprinse între treptele 1-3 ca fiind în categoria nemulțumit și foarte nemulțumit, iar cele din treptele 8-10 în categoria mulțumit și foarte mulțumit. Această codificare a scalei a fost păstrată pe tot parcursul analizei.

În această secțiune au fost incluse întrebări cu privire la calitatea vieții în general (din trecutul apropiat și prezent). De asemenea s-a încercat surprinderea atașamentului față de comună (intenția de a părăsi sau nu comuna) și nu în ultimul rând a fost evaluată satisfacția respondenților față de venitul actual.

Valorile cuprinse între 1 și 3 și cele între 8 și 10 vor fi grupate, primele însemnând că respondenții se declară foarte nemulțumiți și nemulțumiți, în timp ce în cea de-a doua categorie respondenții se declară foarte mulțumiți și mulțumiți.

Figura 40: Calitatea vieții în prezent

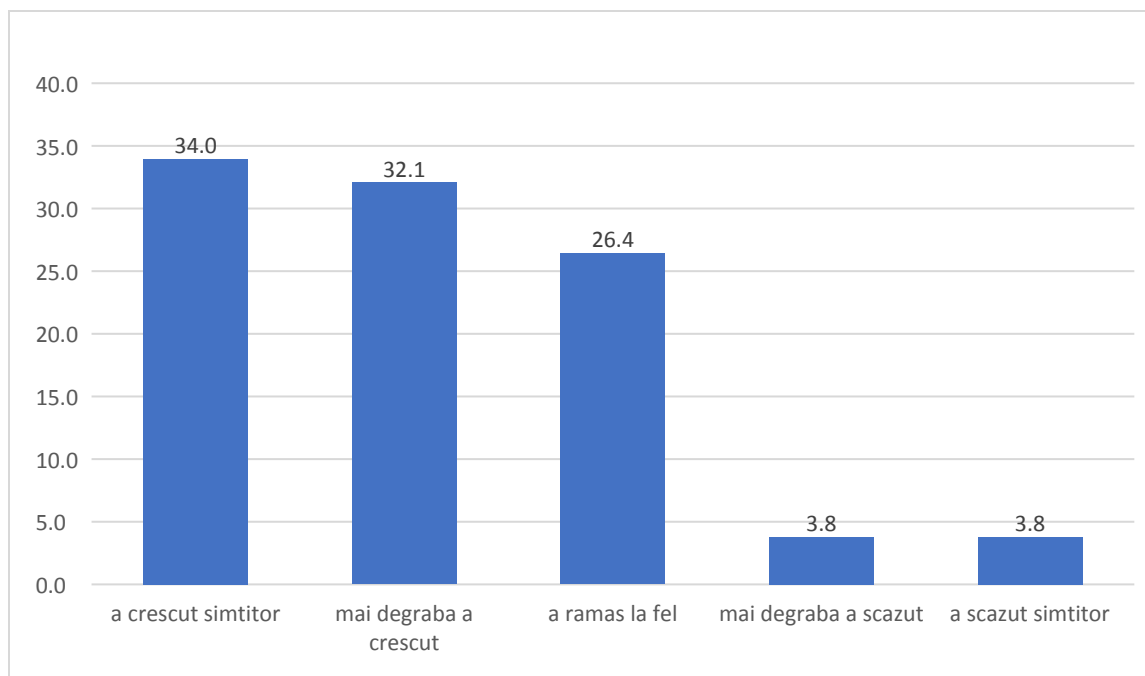

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Așa cum reiese din graficul de mai sus, respondenții se declară foarte mulțumiți și mulțumiți față de calitatea vieții lor din prezent, într-un procentaj de 65.6%.

2. Calitatea vieții dumneavoastră în ultimii 4 ani:

Figura 41: Calitatea vieții în ultimii 4 ani

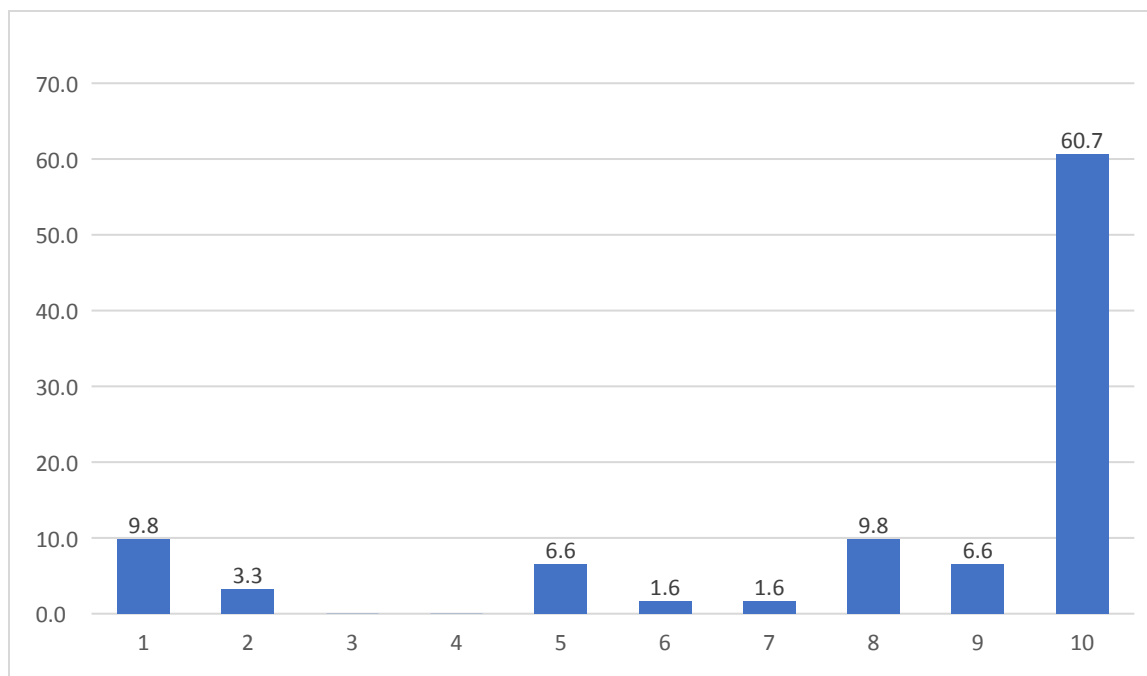

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Respondenții consideră într-un procentaj de 34% că în ultimii 4 ani, calitatea vieții lor a crescut simțitor, 32.1% dintre aceștia consideră că aceasta mai degrabă a rămas la a crescut, iar 26.4% dintre respondenți consideră că aceasta a rămas la fel. Doar un procentaj de 3.8% dintre respondenți consideră că în ultimii 4 ani calitatea vieții lor mai degrabă a scăzut, iar 3.8% dintre aceștia consideră că aceasta a scăzut simțitor.

3. În ce măsură intenționați să părăsiți comuna (schimbare permanentă de domiciliu)? 1 reprezintă cu siguranță părăsesc comuna, 10 reprezintă cu siguranță NU părăsesc comuna

Figura 42: Intenția de a părăsi comuna

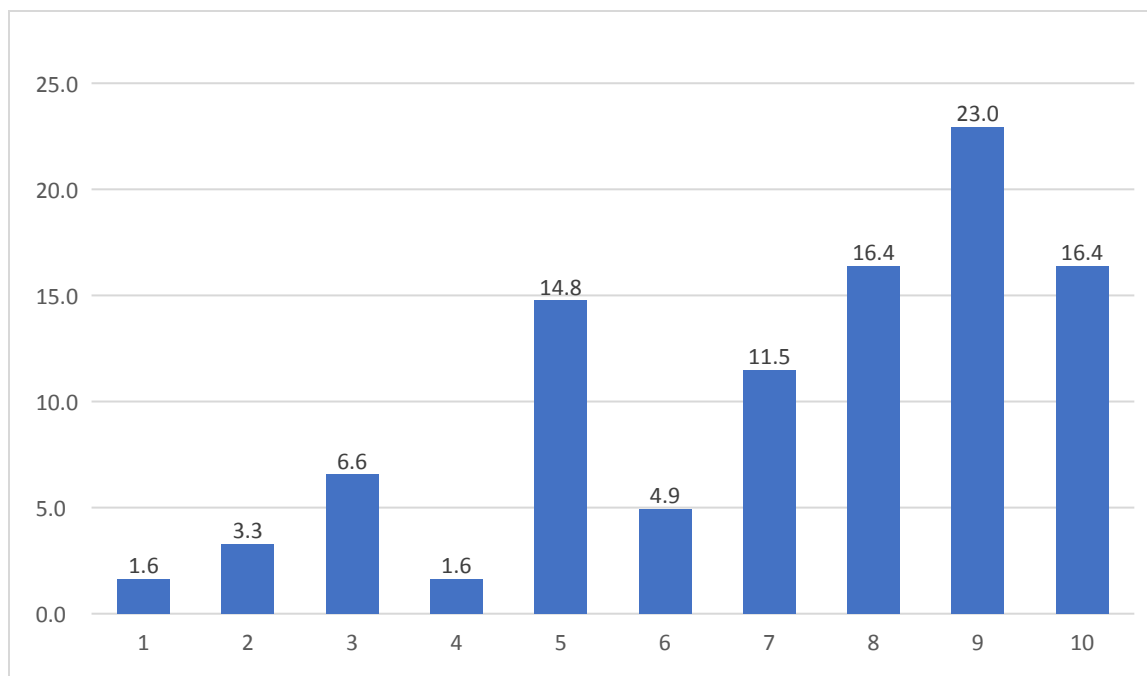
Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

77.1% dintre respondenți susțin ferm că nu intenționează să părăsească comuna, în timp ce doar 13.1% dintre respondenți susțin că intenționează să părăsească comuna.

Printre motivele pentru care respondenții se gândesc la intenția de a părăsi comuna, se află găsirea unui loc de muncă (41.7%), accesul la servicii publice de calitate (25%), comuna nu oferă nicio perspectivă de viitor (16.7%).

- Mulțumirea față de venitul lunar

Figura 43: Mulțumirea față de venitul lunar

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

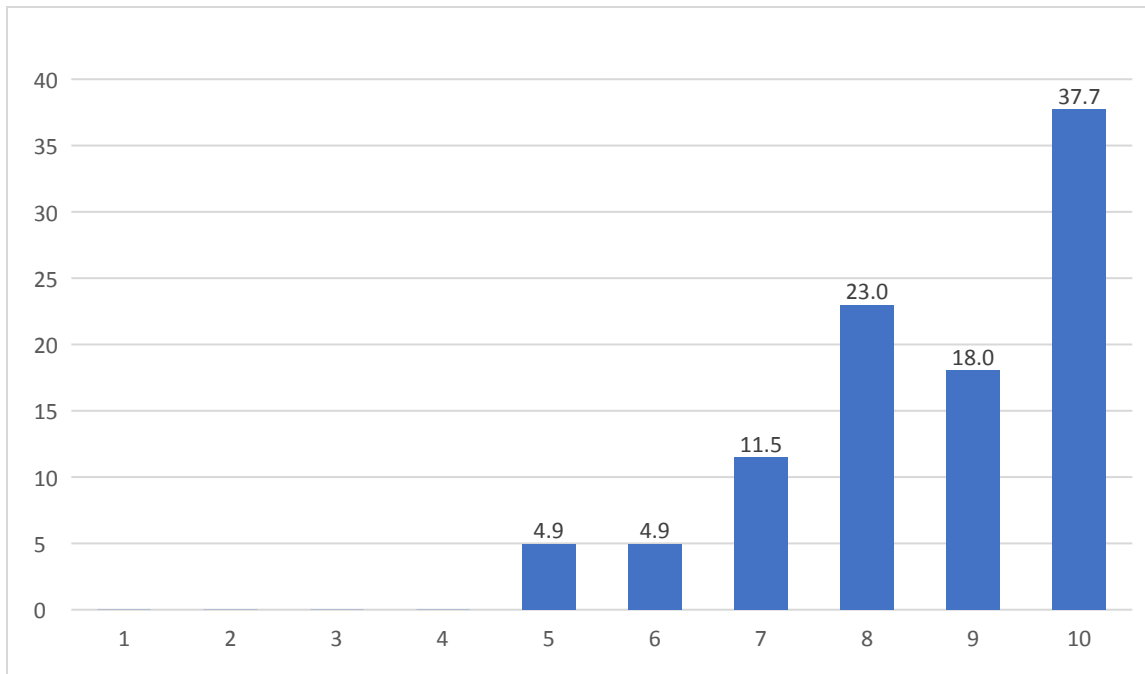
Un procentaj de 55.8% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de nivelul veniturii lor lunar, în timp ce doar un procentaj de 11.5% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de nivelul veniturii lor lunar.

3.2.4 Servicii publice și indicatori ai calității vieții

În continuare a fost analizată percepția locuitorilor comunei Chieșd cu privire la o serie de servicii publice și facilități care influențează nivelul general de calitate a vieții lor.

1. Cât de mulțumit sunteți de condițiile de locuit? 1 reprezintă deloc mulțumit, iar 10 reprezintă foarte mulțumit

Figura 44: Mulțumirea față de condițiile de locuit

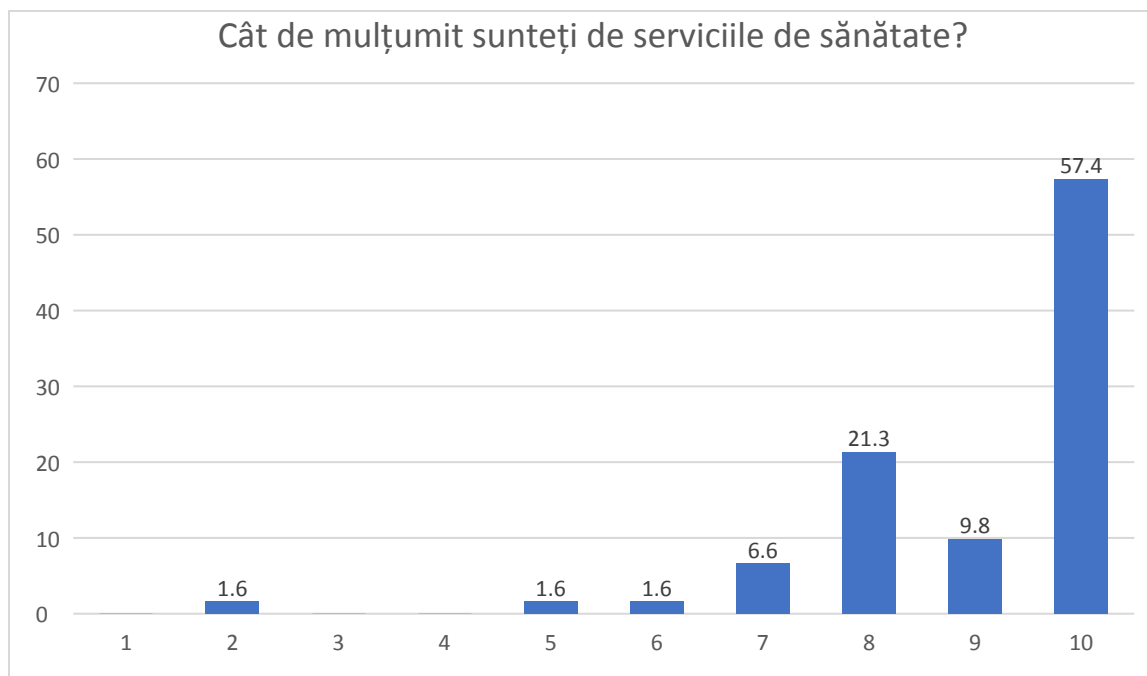

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Așa cum se poate observa în graficul de mai sus, se poate observa o percepție pozitivă asupra percepției respondenților față de condițiile lor de locuit, aceștia declarându-se într-un procentaj de 78.7% mulțumiți și foarte mulțumiți față de acest indicator.

2. Cât de mulțumit sunteți de serviciile de sănătate?

Figura 45: Mulțumirea față de serviciile de sănătate

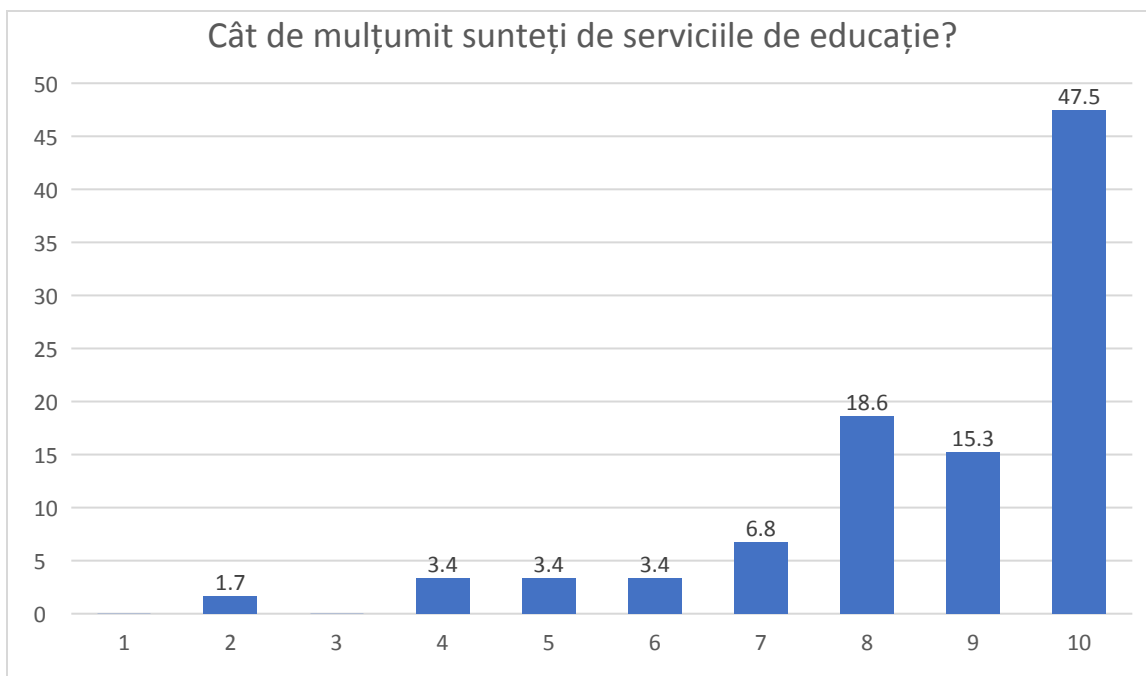

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

O percepție pozitivă apare și în ceea ce privește mulțumirea față de serviciile de sănătate, astfel că 88.5% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de acest indicator, în timp ce doar un procentaj de 1.6% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de serviciile de sănătate.

3. Cât de mulțumit sunteți de serviciile de educație?

Figura 46: Mulțumirea față de serviciile de educație

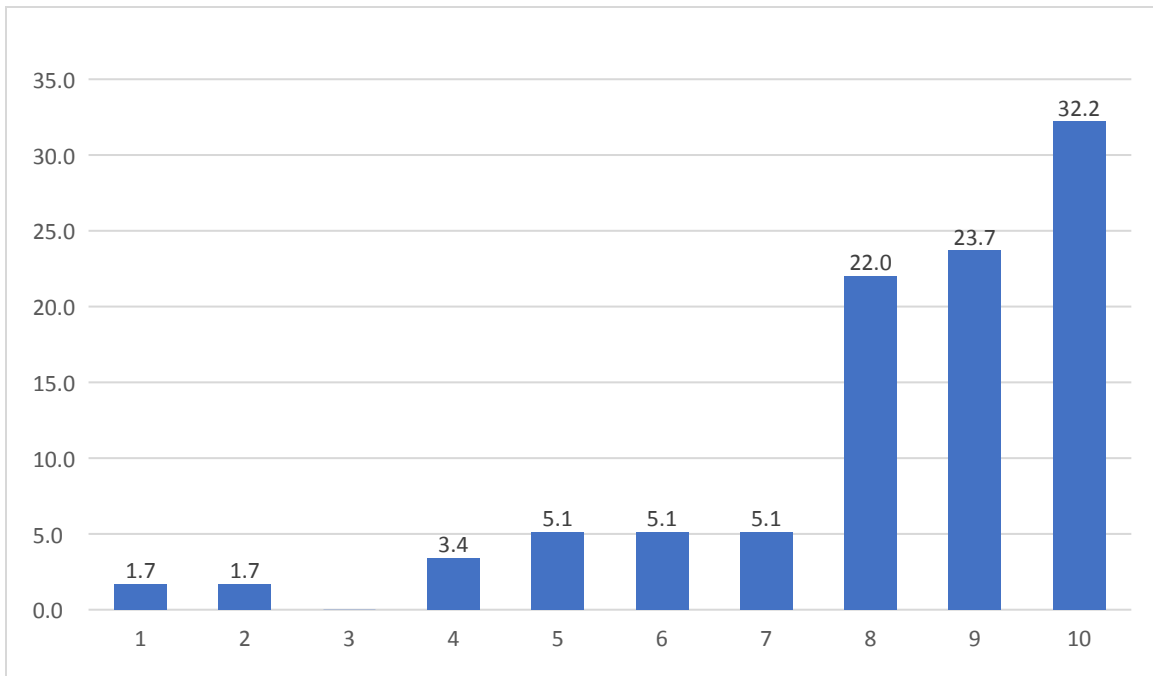

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Serviciile de educație sunt și ele percepute într-un mod pozitiv de către majoritatea respondenților, astfel că 81.4% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de serviciile de educație, în timp de doar 1.7% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de acest serviciu.

4. Cât de mulțumit sunteți de serviciile sociale?

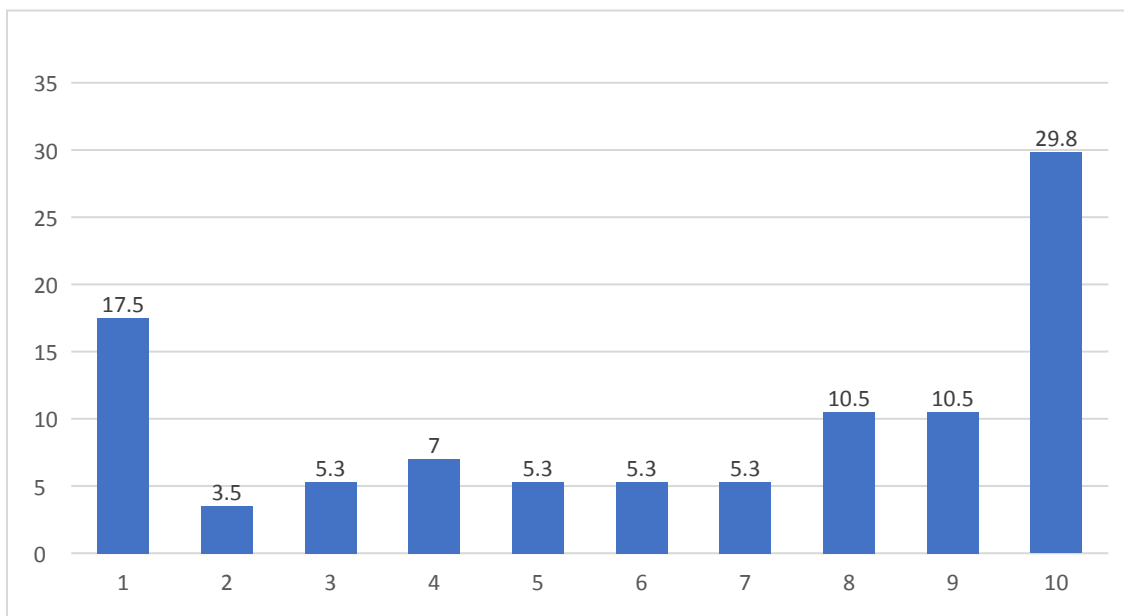
Figura 47: Mulțumirea față de serviciile de sociale

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

5. Cât de mulțumit sunteți de transportul public?

Figura 48: Mulțumirea față de transportul public

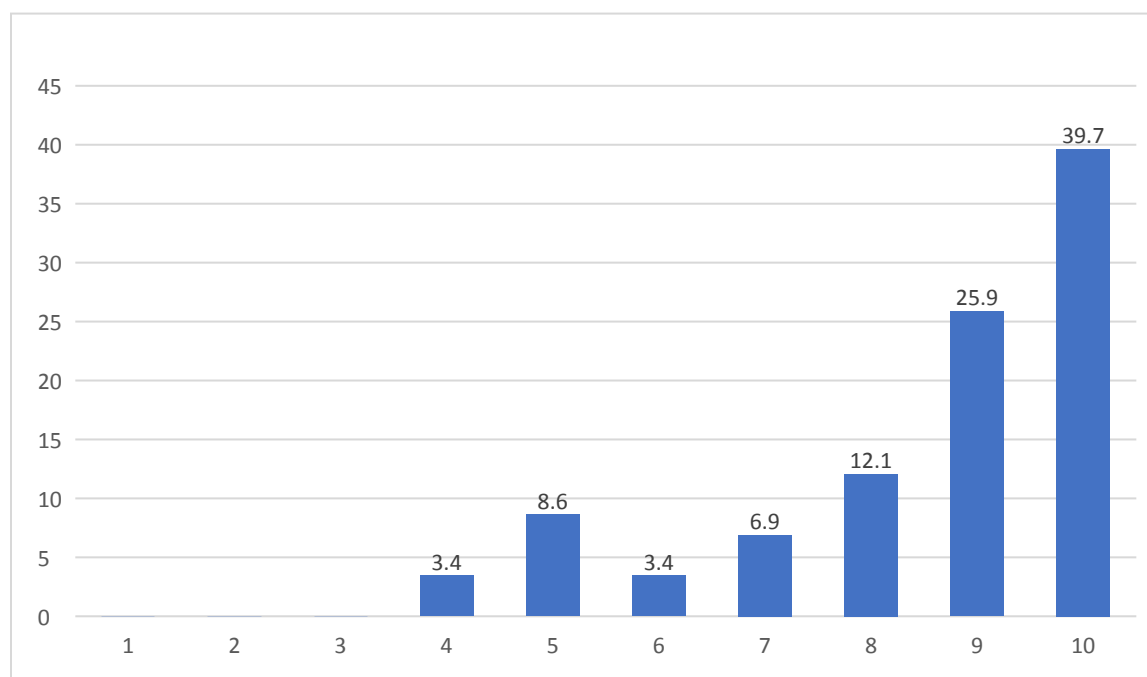

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Referitor la mulțumirea față de transportul public, se poate observa că un procentaj de 50.8% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de acest serviciu, în timp ce un procentaj de 26.3% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de transportul public.

6. Cât de mulțumit sunteți de starea drumurilor și a străzilor?

Figura 49: Mulțumirea față de starea drumurilor și a străzilor

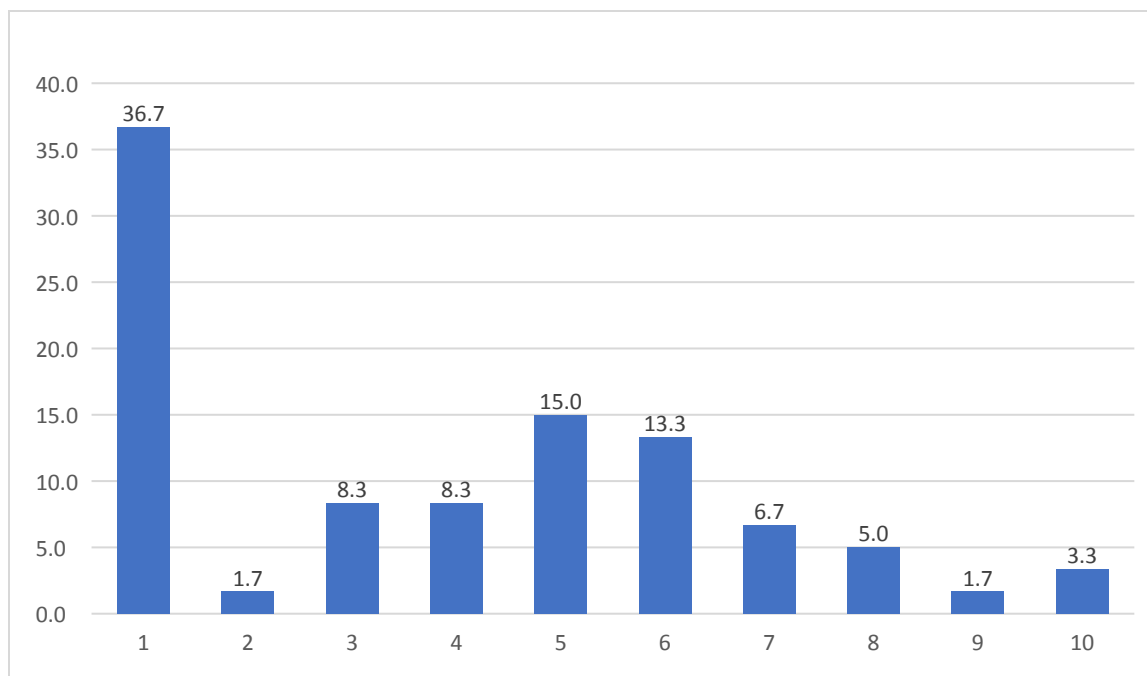

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Starea drumurilor și a străzilor este percepută într-un mod pozitiv de către majoritatea respondenților (77.7%).

7. Cât de mulțumit sunteți de furnizarea apei și a canalizării?

Figura 50: Mulțumirea față de furnizarea apei și a canalizării

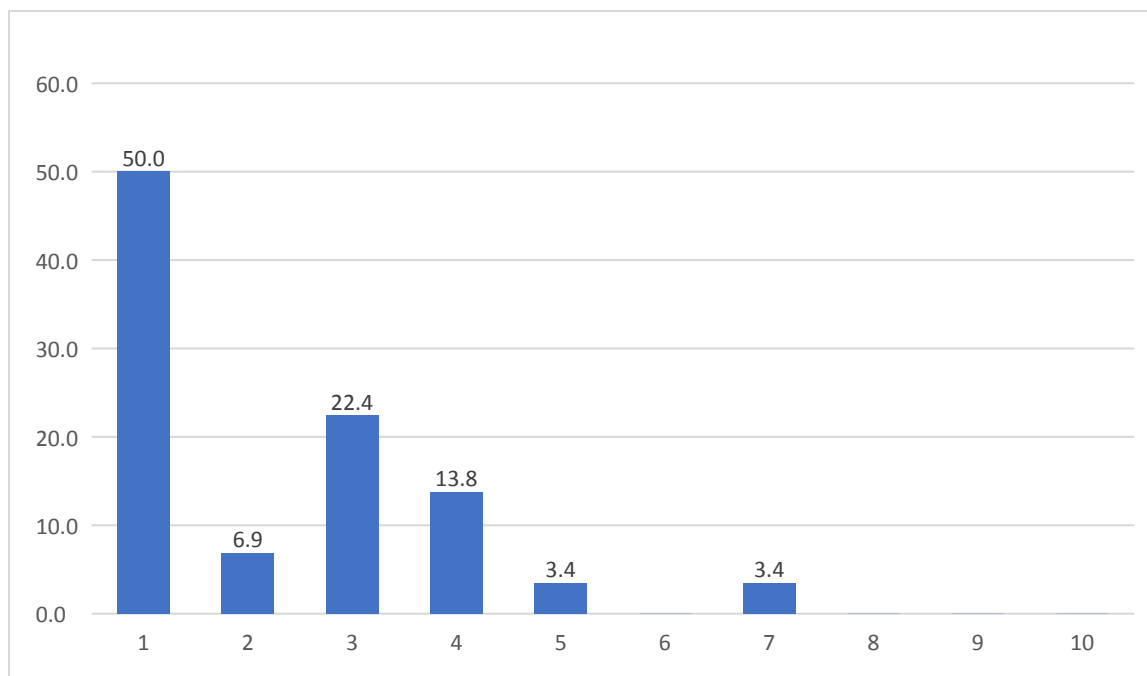

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

O percepție negativă este întâlnită în cazul mulțumirii față de furnizarea apei și a canalizării, astfel că un procentaj de 46.7% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de acest indicator, în timp ce un procentaj de 10% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de furnizarea apei și a canalizării.

8. Cât de mulțumit sunteți de furnizarea gazului metan?

Figura 51: Mulțumirea față de furnizarea gazului metan

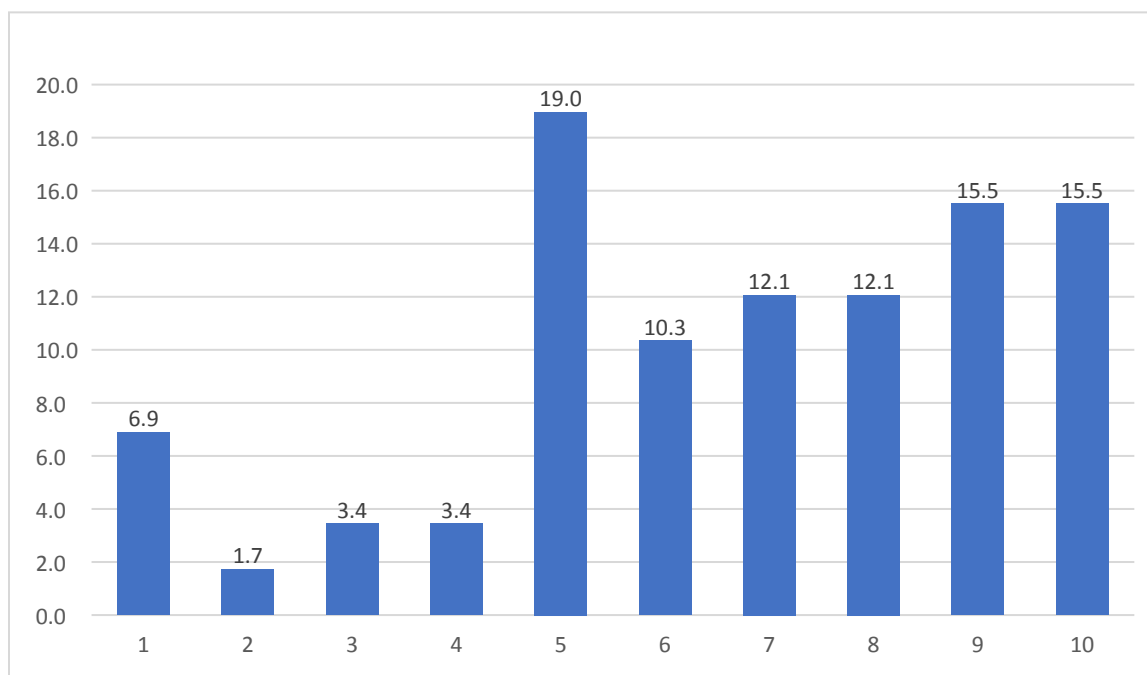

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Nemulțumirea apare și în cazul (lipsei) furnizării gazului metan, 79.3% dintre respondenți declarându-se nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de acest serviciu.

9. Cât de mulțumit sunteți de situația economică a localității dumneavoastră?

Figura 52: Mulțumirea față de situația economică a comunei

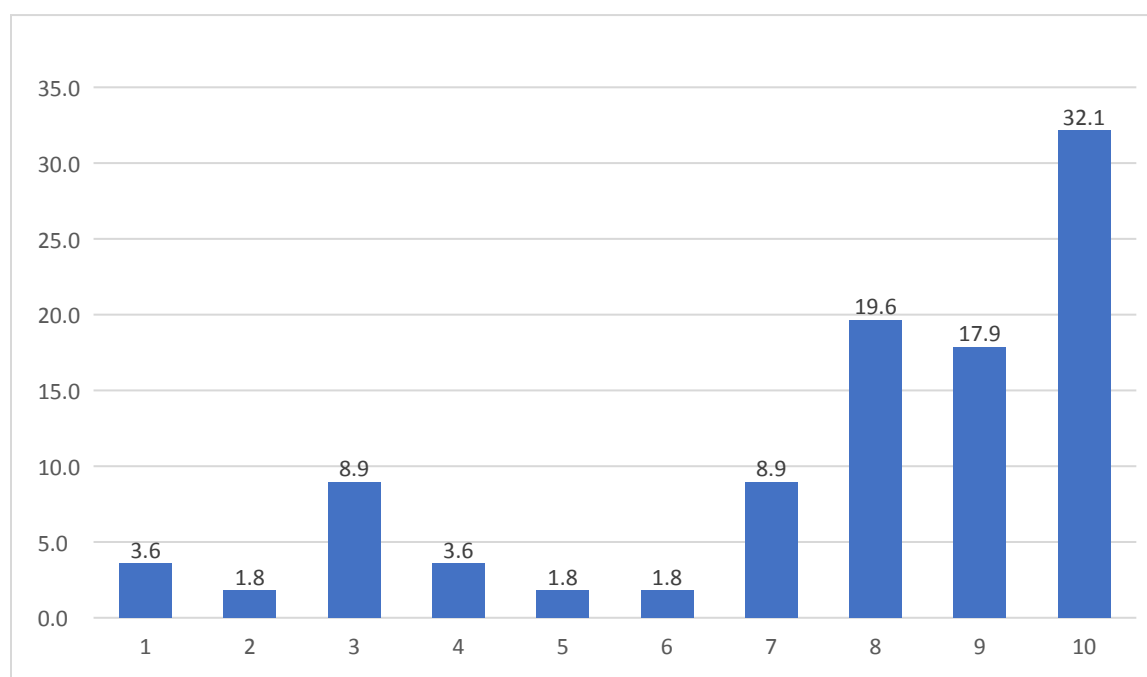

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

O percepție pozitivă apare în ceea ce privește mulțumirea față de situație economică a localității, un procentaj de 43.1% dintre respondenți declară că sunt mulțumiți și foarte mulțumiți față de acest indicator, în timp ce un procentaj de 12% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de situația economică a localității.

10. Cât de mulțumit sunteți de siguranța în spațiile publice?

Figura 53: Mulțumirea față de siguranța în spațiile publice

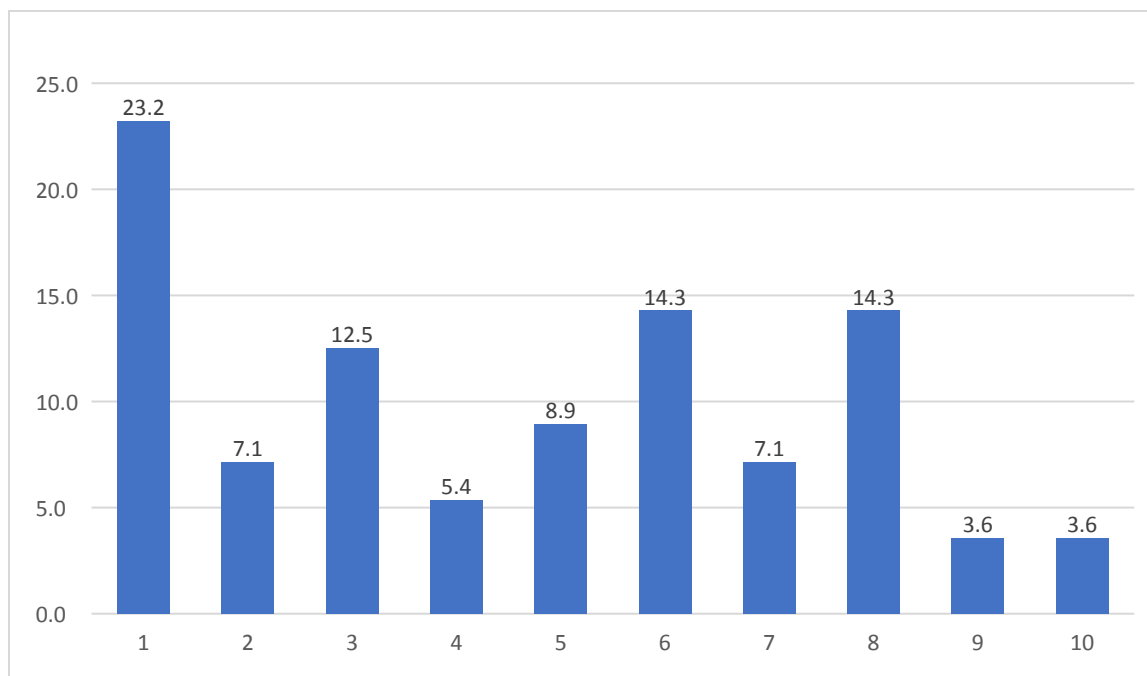

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

În cazul siguranței în spațiile publice, se observă o percepție pozitivă a respondenților, astfel că aceștia se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de acest aspect într-un procentaj de 69.6%, în timp ce doar un procentaj de 14.3% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți cu privire la siguranța în spațiile publice.

11. Cât de mulțumit sunteți de locurile de muncă disponibile?

Figura 54: Mulțumirea față de locurile de muncă disponibile

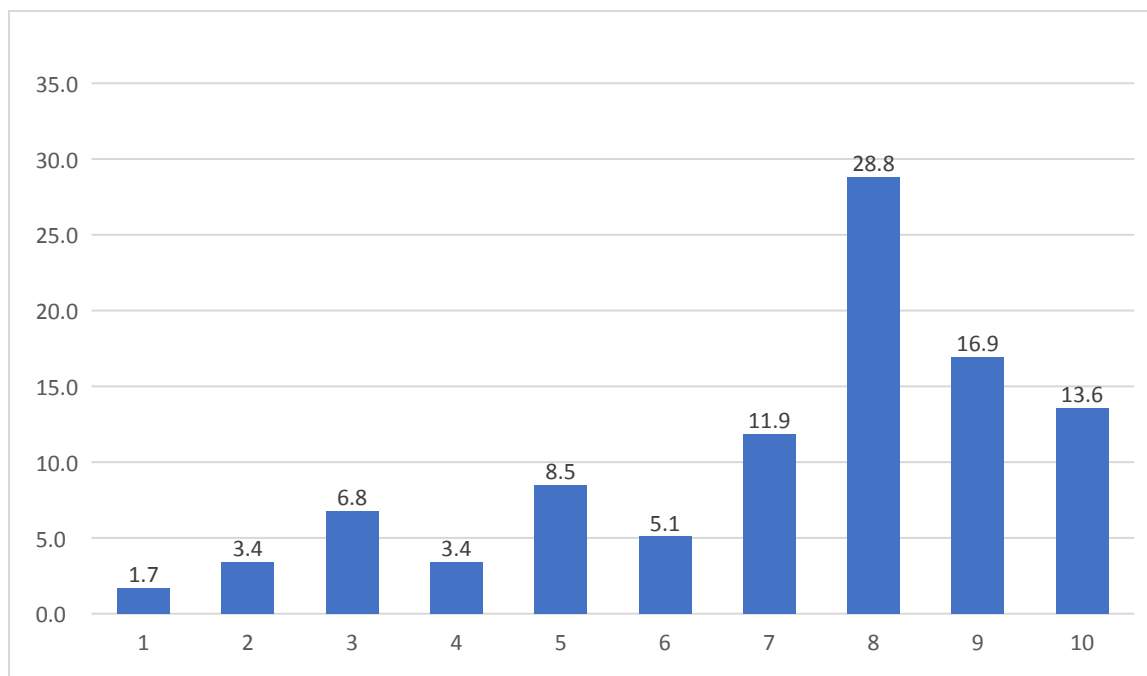

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Locurile de muncă disponibile aduc o percepție negativă printre respondenți, astfel că 42.8% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de acest aspect, în timp ce un procentaj de 21.5% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de disponibilitatea locurilor de muncă.

12. Cât de mulțumit sunteți de curățenia și îngrijirea localității?

Figura 55: Mulțumirea față de curățenia și îngrijirea localității

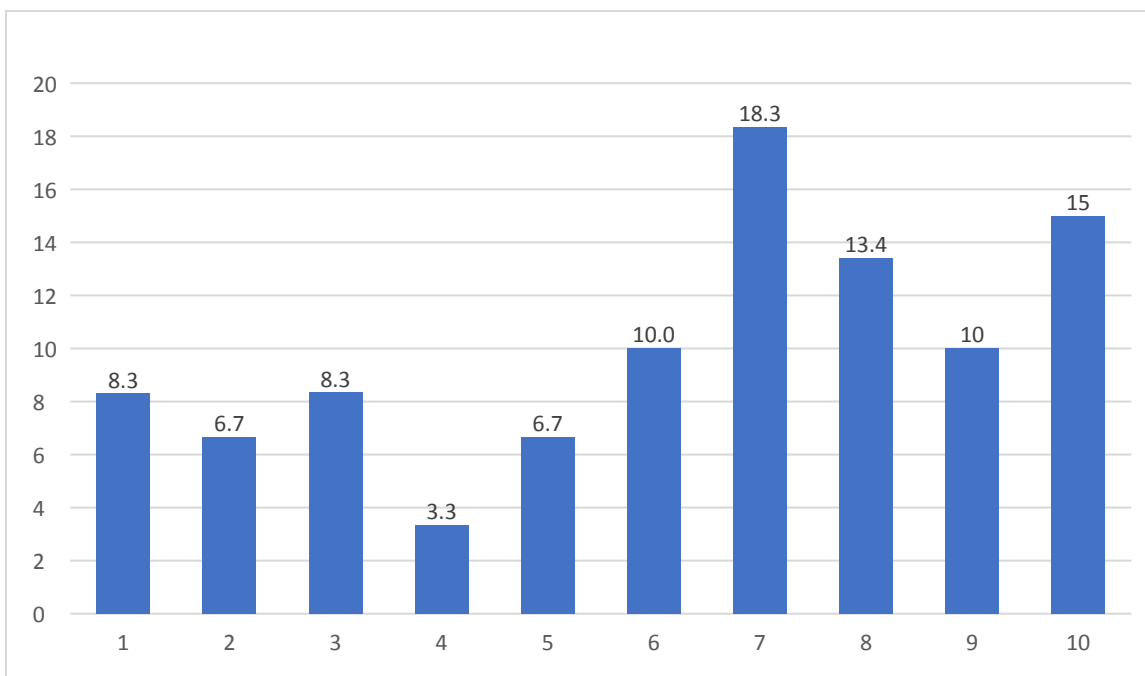

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

În ceea ce privește mulțumirea față de curățenia și îngrijirea localității, respondenții se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de acest indicator într-un procentaj de 59.3%, iar un procentaj de 11.9% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de curățenia și îngrijirea localității.

13. Cât de mulțumit sunteți de activitățile culturale?

Figura 56: Mulțumirea față de activitățile culturale

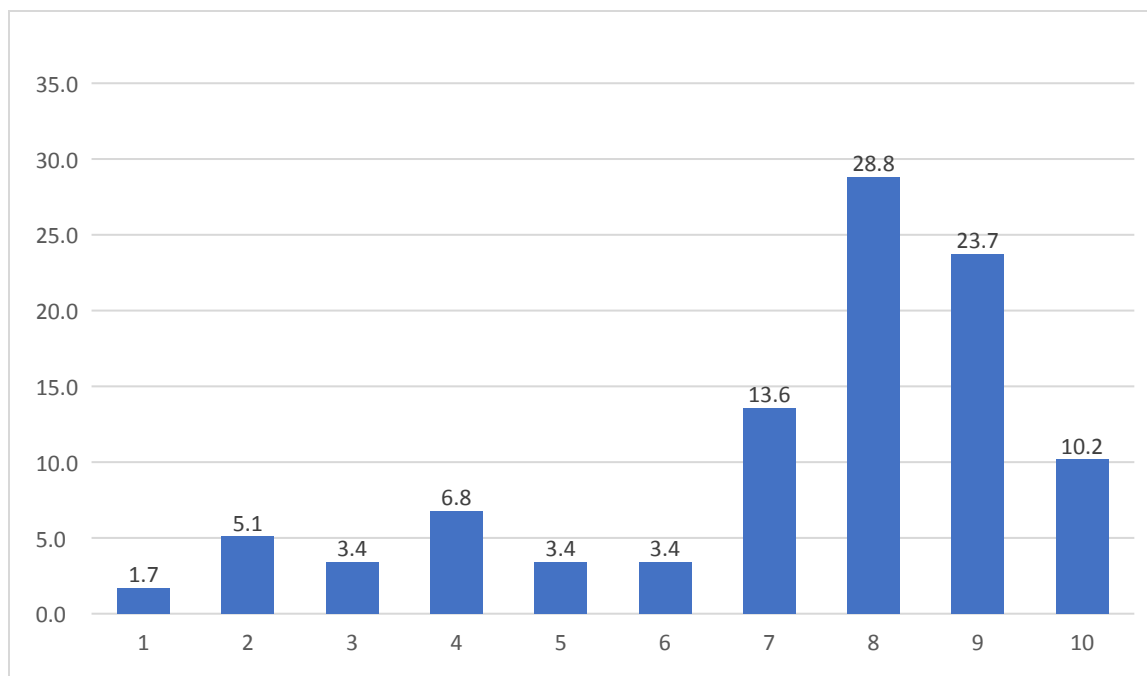

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Referitor la mulțumirea față de activitățile culturale, un procentaj de 38.4% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de acestea, în timp ce un procentaj de 23.3% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de activitățile culturale.

14. Cât de mulțumit sunteți de amenajările sportive?

Figura 57: Mulțumirea față de amenajările sportive

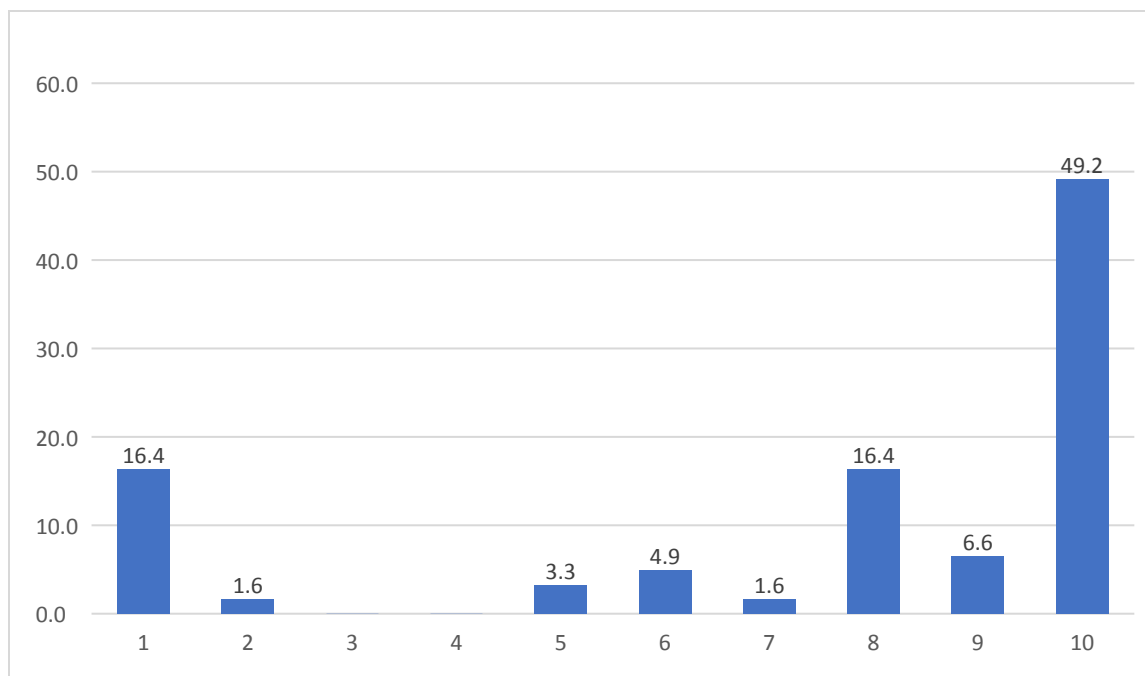

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Amenajările sportive sunt percepute în mod pozitiv de către majoritatea respondenților, astfel că un procentaj de 62.7% dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți față de acest aspect, și doar un procentaj de 10.2% se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de amenajările sportive.

15. Cât de mulțumit sunteți de accesul la centrele comerciale locale?

Figura 58: Mulțumirea față de accesul la centrele comerciale locale

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Accesul la centrele comerciale locale este perceput pozitiv într-un procentaj de 72.7% de către respondenți, aceștia declarându-se mulțumiți și foarte mulțumiți față de acest indicator, iar 18% dintre respondenți se declară nemulțumiți și foarte nemulțumiți față de accesul la centrele comerciale.

Concluzii privind serviciile publice:

Cu excepția indicatorilor care fac referire la mulțumirea față de furnizarea apei și a canalizării, a gazului metan și a locurilor de muncă disponibile care au fost percepuți în mod negativ de către respondenți, față de ceilalți indicatori aceștia se declară mulțumiți și foarte mulțumiți (condiții de locuit; sănătate; educație; servicii sociale; transport public; infrastructura drumurilor și a străzilor; situația economică a localității; siguranța în spațiile publice; curățenia și îngrijirea localității; activitățile culturale; accesul la amenajările sportive; accesul la centrele comerciale).

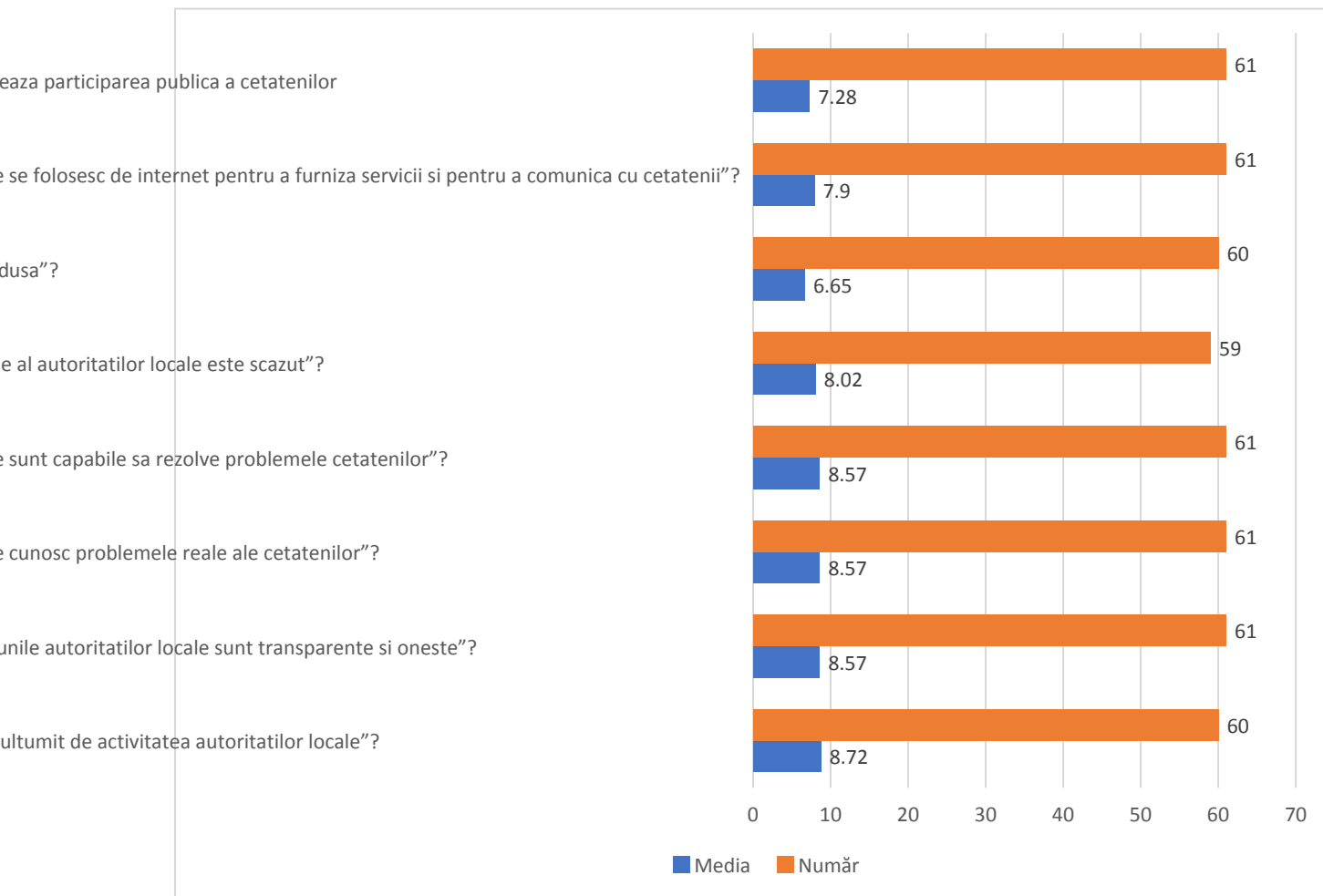
3.2.5 Activitatea administrației publice locale

Această secțiune are drept scop evaluarea percepției respondenților cu privire la activitatea administrației publice locale.

Respondenților li s-a oferit un set de afirmații cu privire la administrația primăriei comunei, unde au fost rugați să aprecieze pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă dezacord total, iar 10 înseamnă acord total, afirmațiile puse la dispoziție. În chestionar au fost incluse întrebări cu privire la modul de funcționare a

administrației publice locale, iar în graficul de mai jos au fost calculate mediile fiecărei afirmații, fiind excluse variantele în care nu s-a oferit niciun răspuns.

Figura 59: Afirmații despre administrația primăriei comunei

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Analizând graficul de mai sus, se poate observa că respondenții se declară în general mulțumiți față de activitatea autorităților locale (media 8.72), consideră că activitățile și acțiunile autorităților locale sunt transparente și oneste (media 8.57), de asemenea că autoritățile locale cunosc problemele reale ale cetățenilor (media 8.57), dar și că autoritățile locale sunt capabile să rezolve problemele cetățenilor (media 8.57). respondenții declară că gradul de corupție al autorităților locale este scăzut (media 8.02), dar și că autoritățile locale se folosesc de internet pentru a furniza servicii și pentru a comunica cu cetățenii (media 7.9), respectiv că autoritățile încurajează participarea publică a cetățenilor (media 7.28). Un singur rezultat mai scăzut face referire la birocrația redusă (media 6.65).

Problemele majore identificate de respondenți vizează:

1. Lipsa apei curente și a canalizării;

2. *Pericolul de inundații*
3. *Lipsa locurilor de muncă*

Alte probleme identificate fac referire la: lipsa iluminatului din parc, lipsa gazului metan; tarif ridicat al transportului în comun, starea drumurilor.

Rugați fiind să identifice o serie de *avantaje* ale comunei, respondenții au făcut referire la:

1. Starea infrastructurii rutiere și a șanțurilor și trotuarelor betonate
2. Așezarea geografică
3. Oamenii

Alte avantaje ale comunei identificate sunt: existența pieței agroalimentare, zonă liniștită, locul de joacă pentru copii; iluminatul public.

Obstacole care stau în calea dezvoltării comunei, din punctul de vedere al respondenților sunt:

1. Lipsa rețelei de apă și canalizare
2. Lipsa investitorilor
3. Lipsa rețelei de gaz metan

Alte obstacole: emigrarea tinerilor, lipsa locurilor de muncă, imposibilitatea accesării fondurilor europene și guvernamentale; lipsa inițiativei locale și forța de muncă slab pregătită și calificată.

Perspectivile de dezvoltare ale comunei, identificate de către respondenți sunt:

Creșterea animalelor

Cultivarea terenurilor

Agroturism

Alte perspective de dezvoltare sunt: prelucrarea produselor locale, activitățile meșteșugărești, exploatarea resurselor minerale.

Unde vă deplasați cel mai frecvent când ieșiți din comună (în ce localitate)?

Scopul acestei întrebări este de a identifica unele tendințe în ce privește fenomenul de navetism la nivelul comunei Chieșd, precum și legăturile pe care locuitorii comunei le au cu alte centre urbane și/sau rurale, dar și cu județele învecinate. Dintre cei care au răspuns la această

întrebare cei mai mulți se deplasează în: Zalău (55%), Șarmășag (23.4%), Sălăjeni (11.7%), Șimleu Silvaniei (8.3%), Oradea (1.7%).

A fost testată și percepția locuitorilor asupra impactului pe care îl au unele instituții publice în dezvoltarea comunei. S-a formulat următoarea întrebare: "Vă rog să spuneți în ce măsură următoarele instituții, au în prezent, un rol important în dezvoltarea comunei (Apreciați pe o scală de la 1 la 10, 1=în foarte mică măsură, 10=într-o măsură foarte mare)".

Prin intermediul acestei întrebări se pot decela instituțiile pe care locuitorii le creditează ca având un rol important în dezvoltarea comunității lor. Astfel că, se poate observa din tabelul de mai jos scorul (media) obținut pentru fiecare instituție în parte. Respondenții sunt de părere că primăria (media 9.46) are cel mai important rol în dezvoltarea comunei, precedată de Consiliul Local (media 9.07) și de Școală (media 8.80). O încredere mai scăzută apare în cazul cetățenilor (media 8.62), bisericii (8.43), Consiliului Județean (media 8.39), Guvern (media 8), sectorul non-profit (media 3.96). Se poate observa că încrederea scade o dată cu apropierea instituțiilor față de nivelul local. De remarcat că aproape toate valorile mediilor instituțiilor sunt apropiate, excepție făcând sectorul non-profit care are o medie foarte mică față de celălalte.

Tabelul 28: Percepția locuitorilor asupra impactului unor instituții publice în dezvoltarea comunei

Instituția	Media (Scor)
Primăria	9.46
Consiliul Local	9.07
Școala	8.80
Cetățenii	8.62
Biserica	8.43
Consiliul Județean	8.39
Guvernul	8
Sectorul non-profit	3.96

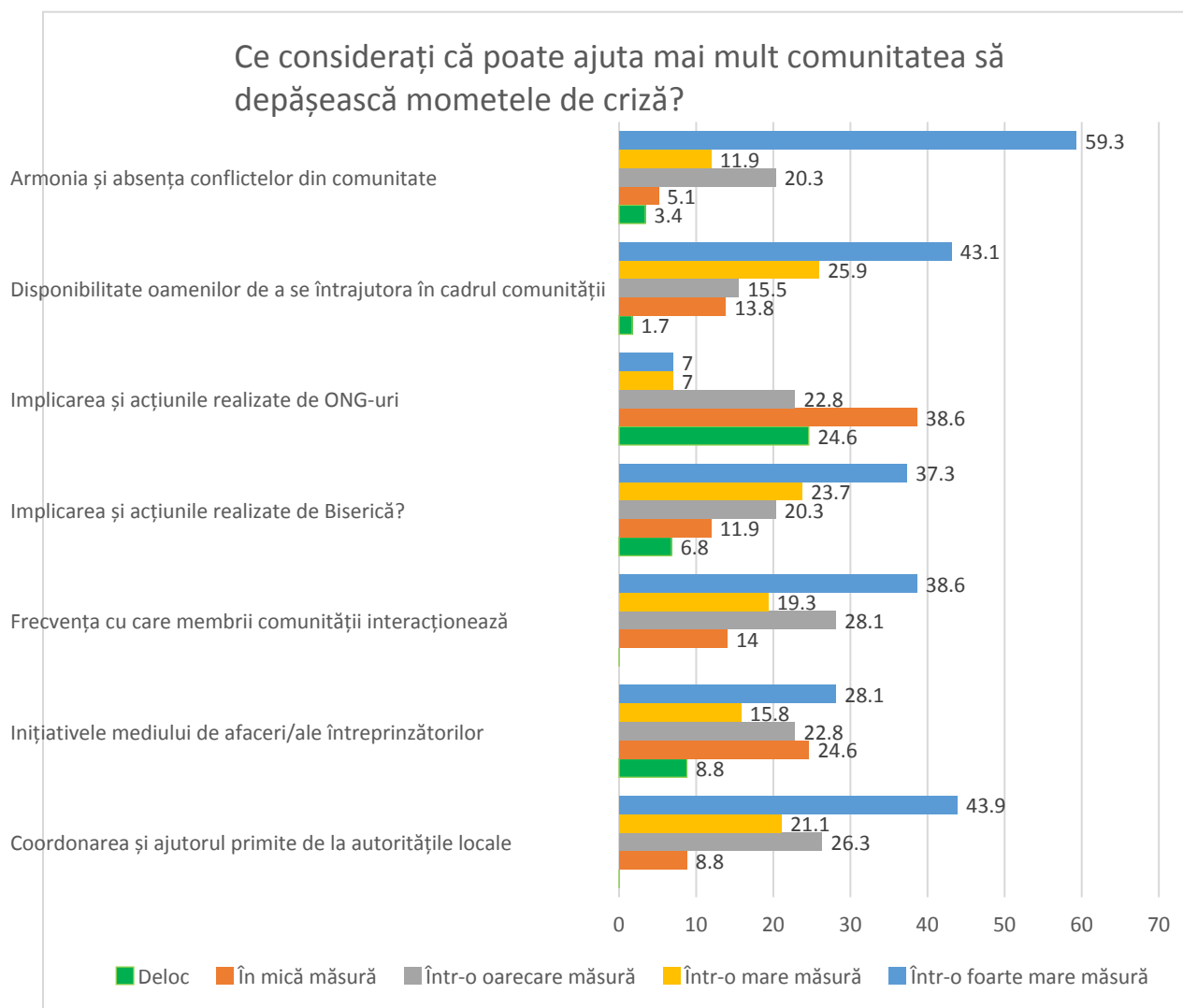
3.2.6 Reziliența

Reziliența reprezintă capacitatea de adaptare rapidă în urma unui șoc puternic, a unor probleme sau eșecuri. Reziliența poate fi atribuită atât persoanelor, cât și comunităților, referindu-se la abilitatea acestora de a face față la anumite evenimente care au un impact foarte mare asupra lor.

În încercarea de a măsura reziliența la nivelul comunei Chieșd au fost adresate următoarele în vederea identificării percepției locuitorilor cu privire la măsura în care anumite aspecte pot ajuta comunitatea să depășească momentele de criză, respectiv măsura în care anumiți factori pot influența modul în care autoritățile publice locale pot face față unei crize.

1. Ce considerați că poate ajuta mai mult comunitatea să depășească momentele de criză?

Figura: Ce considerați că poate ajuta mai mult comunitatea să depășească momentele de criză?

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

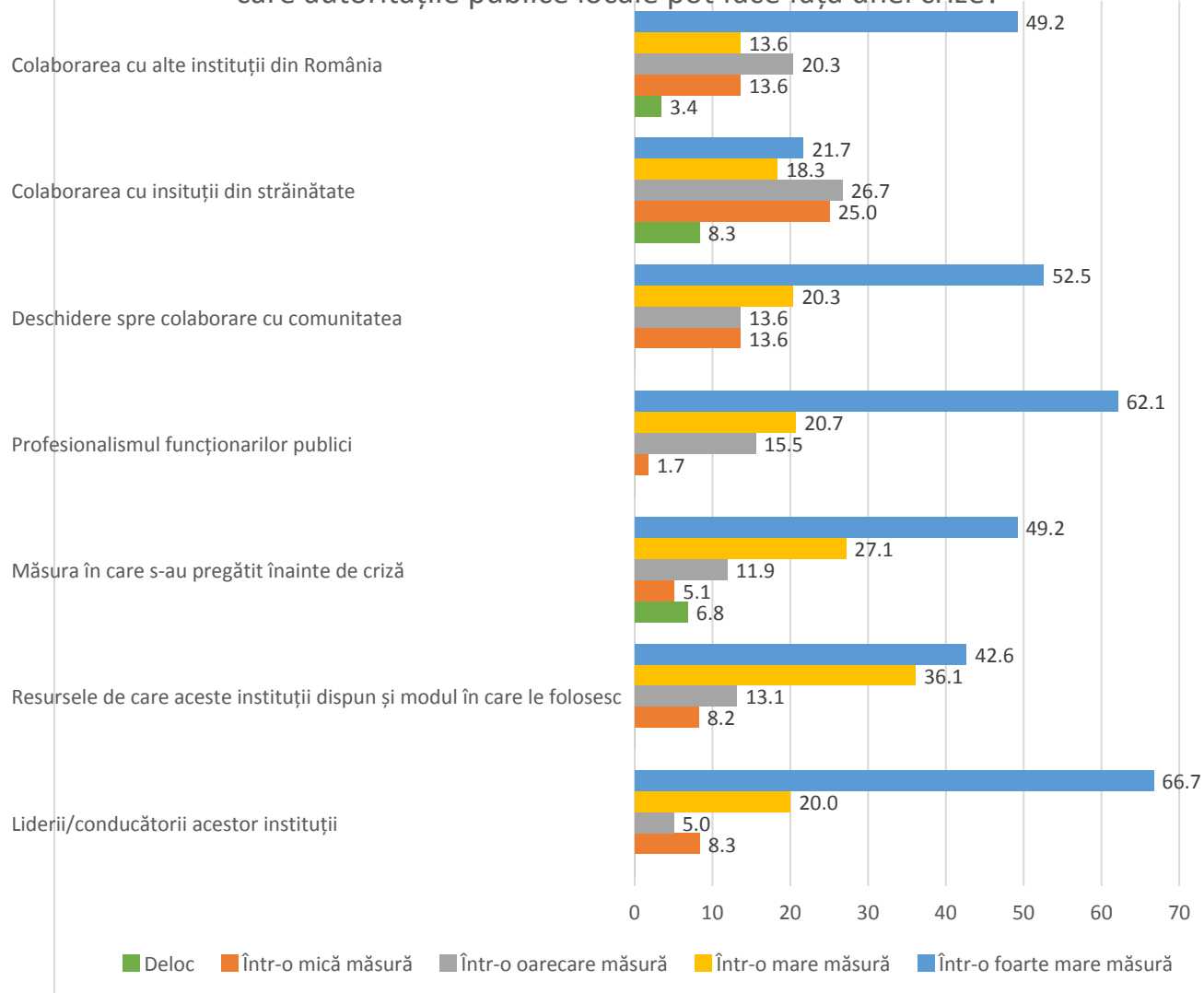
Analizând graficul de mai sus, se poate observa că într-o foarte mare măsură, armonia și absența conflictelor din comunitate (59.3%); disponibilitatea oamenilor de a se

întrajutora în cadrul comunității (43.1%); implicarea și acțiunile realizate de Biserică (37.3%); frecvența cu care membrii comunității interacționează (38.6%), inițiativele mediului de afaceri/ale întreprinzătorilor (28.1%), coordonarea și ajutorul primite de la autoritățile locale (43.9) pot ajuta comunitatea să depășească momentele de criză. Într-o mica măsură implicarea și acțiunile realizate de ONG-uri (38.6%) contribuie într-o mică măsură în a ajuta comunitatea să depășească momentele de criză. Ca și o concluzie, armonia și absența conflictelor în comunitate, dar și coordonarea și ajutorul primite de la autoritățile locale sunt cele care contribuie cel mai mult la depășirea momentelor de criză pe care comunitatea le-ar putea întâlni.

2. În ce măsură credeți că următorii factori pot influența modul în care autoritățile publice locale pot face față unei crize?

Figura: În ce măsură credeți că următorii factori pot influența modul în care autoritățile publice locale pot face față unei crize?

În ce măsură credeți că următorii factori pot influența modul în care autoritățile publice locale pot face față unei crize?

Sursa: Cercetare proprie asupra calității vieții

Din punctul de vedere al respondenților, colaborarea cu alte instituții din România (media 49.2), deschiderea spre colaborare cu comunitatea (media 52.5), profesionalismul funcționarilor publici (media 62.1), măsura în care s-au pregătit înainte de criză (media 49.2), resursele de care aceste instituții dispun și modul în care le folosesc (media 42.6), dar și liderii/conducătorii acestor instituții (media 66.7) sunt factorii care influențează într-o foarte mare măsură modul în care autoritățile publice locale pot face față unei crize. Colaborarea cu instituții din străinătate într-o oarecare măsură (26.7 media) pot influența modul în care autoritățile locale pot face față unei crize. Cu alte cuvinte, un lider bun ajutat de profesionalismul

funcționarilor publici pot influența modul în care autoritățile publice locale pot face față unei crize.

3.2.7.1 Concluzii

1. Cu privire la nivelul general de calitate a vieții din prezent, respondenții au o percepție pozitivă, un procentaj de 65.6% dintre respondenți sunt mulțumiți și foarte mulțumiți. În ceea ce privește percepția asupra evoluției calității vieții, un procentaj de 34% susține că în ultimii 4 ani, calitatea vieții lor a crescut simțitor, iar un procentaj de 32.1% consideră că aceasta mai degrabă a crescut. Un procentaj de 26.4% dintre respondenți consideră că în ultimii 4 ani calitatea vieții lor a rămas la fel, în timp ce un procentaj de 3.8% susține că aceasta mai degrabă a scăzut, sau chiar că a scăzut simțitor (3.8%).
2. Majoritatea respondenților (77.1%) nu intenționează să părăsească comuna, doar 13/1% se gândesc în mod real la această posibilitate pentru a-și găsi un loc de muncă, acces la servicii publice de calitate, comuna nu oferă nicio perspectivă de viitor, sau pentru continuarea studiilor.
3. Problemele care au fost identificate vizând serviciile publice, sunt legate de: de furnizarea apei și a canalizării, a gazului metan și a locurilor de muncă disponibile, în cazul celorlalte servicii publice respondenții declarându-se mulțumiți față de acestea.
4. În general cetățenii sunt mulțumiți de activitatea autorităților locale, consideră că autoritățile locale sunt capabile să rezolve problemele cetățenilor, dar și că autoritățile locale cunosc problemele reale ale cetățenilor, respective acestea sunt capabile să rezolve problemele cetățenilor, iar gradul de corupție al autorităților locale este scăzut.
5. Perspectivele de dezvoltare ale comunei, din punctul de vedere al respondenților sunt creșterea animalelor, cultivarea terenurilor și agroturismul.
6. Respondenții consideră că primăria, consiliul local și școala au un rol important în dezvoltarea comunei. Este de remarcat că locuitorii acordă o încredere mai scăzută instituțiilor publice de la nivel județean și central, respectiv o încredere foarte scăzută sectorului non-profit.
7. Zalău și Șarmășag sunt destinațiile principale a majorității respondenților atunci când se deplasează în afara comunei.

3.2.7.2 Comparație cercetare actuală cu cercetarea din vechiul document strategic (perioada 2014-2020).

Acest subcapitol surprinde în linii mari, concluziile la cercetarea actuală asupra calității vieții cu cercetarea anterioară, din vechiul document strategic.

Astfel, se poate observa că în prezent un procentaj ușor mai ridicat (65.6%) dintre respondenți se declară mulțumiți și foarte mulțumiți de calitatea vieții lor din prezent, față de cercetarea anterioară (49.2%).

Dacă în perioada trecută de programare respondenții considerau în cel mai mare procentaj (41.13%) considerau că în ultimii 4 ani calitatea vieții lor a rămas la fel, în prezent cel mai mare procentaj (34%) consideră că aceasta a crescut simțitor.

Un procentaj mai ridicat (9.8%) dintre respondenți iau în considerare să părăsească localitatea, față de cercetarea anterioară (8.51%). Principalul motiv îl constituie găsirea unui loc de muncă.

Dacă în anul 2014 principalele nemulțumiri ale respondenților erau legate de: disponibilitatea locurilor de muncă, furnizarea apei și a canalizării, furnizarea gazului metan și activitățile culturale, în 2021 principalele nemulțumiri sunt: de furnizarea apei și a canalizării, a gazului metan și a locurilor de muncă disponibile. Se poate observa că problemele s-au menținut din trecut, excepție făcând activitățile culturale.

Legat de activitatea administrației publice procentajele s-au modificat, în prezent aceștia având o percepție mult mai bună asupra administrației primăriei comunei, crescând astfel mediile pentru toți indicatorii.

În 2014 problemele identificate de cetățeni au fost: lipsa locurilor de muncă, infrastructura și lipsa gazului metan, iar în 2021: lipsa apei curente și a canalizării, pericolul de inundații și lipsa locurilor de muncă.

Referitor la avantajul competitiv în 2014 erau identificate drept avantaje autoritățile locale, competența primarului, mina, iar în 2021 starea infrastructurii rutiere și a șanțurilor și trotuarelor betonate, așezarea geografică, oamenii.

Obstacolele care stau în calea dezvoltării în anul 2014 erau: lipsa investitorilor, starea infrastructurii, lipsa rețelei de gaz metan , iar în 2021: lipsa rețelei de apă și canalizare, lipsa investitorilor, lipsa rețelei de gaz metan.

Perspectivile de dezvoltare ale comunei, identificate în anul 2014 erau: creșterea animalelor, cultivarea terenurilor și activitățile meșteșugărești, primele două menținându-se și în prezent, doar activitățile meșteșugărești au fost înlocuite cu agroturismul.

În anul 2014 cea mai mare încredere a oamenilor era în primărie, consiliul local și școală, acestea menținându-se și în anul 2021.

3.2.8 Analiza cantitativă mediul de afaceri din comuna Chieșd

Au fost distribuite chestionare către mediul de afaceri din comuna Chieșd, dintre care 4 chestionare valide. Firmele care au oferit răspunsuri la acest chestionar au profiluri economice diferite, precum: vulcanizare/spălătorie (1), comerț (1), produse apicole (1), alimentație publică (1). Firmele funcționează în comună de 2, 4 și 10 ani, iar numărul de angajați al acestora este de 0 angajați (1 firmă), între 1 și 5 angajați (3 firme).

O firmă din cele 4 susține că face parte dintr-o asociație a mediului de afaceri, iar 2 firme consideră că asociațiile mediului de afaceri pot influența în mod pozitiv firma lor.

Gradul de mulțumire față de activitatea autorităților locale: media 9. Se poate observa că mulțumirea mediului de afaceri local față de activitatea autorităților locale este ridicată.

În opinia celor chestionați, administrația locală ar putea lua următoarele măsuri care ar favoriza dezvoltarea firmelor locale: dezvoltarea infrastructurii, introducerea rețelelor de apă și canalizare, colectarea deșeurilor cât mai selectivă, transparența ofertelor, înființarea unui depozit de lemne, dar și informare pe probleme legislative.

Printre punctele tari ale comunității, care au o influență pozitivă asupra afacerii respondenților se află următoarele: existenței pieței de desfacere pentru produse; populație tânără seriozitatea clienților; infracțiuni scăzute; creșterea mobilității populației.

Punctele slabe ale comunității, care au o influență negativă asupra afacerilor locale, din perspectiva respondenților constau în: nivelul scăzut de venituri; scăderea și îmbătrânirea populației;

concurența din partea firmelor similare; lipsa curățeniei stradale; emigrarea tinerilor; nerespectarea normelor sanitare.

Lucrurile care ar duce la dezvoltarea economică a comunei sunt: atragerea de investitori; dezvoltarea infrastructurii; întoarcerea persoanelor plecate în străinătate; crearea de noi locuri de muncă; investiții pe plan local; transportul de persoane; dezvoltarea afacerilor locale.

3.3 Analiza calitativă preliminară

În data de 4 martie 2021, la căminul cultural al comunei Chieșd s-a desfășurat un focus-grup, coordonat de conf. univ. dr. Viorel Stănică de la FSPAC-UBB Cluj, la care au participat 19 persoane din comună, după cum urmează: primar, viceprimar, secretar, fostul primar, reprezentant comunitate romi, fermieri, comercianți, consilieri locali, funcționari din primărie, profesori.

În cadrul focus-grupului s-au discutat următoarele aspecte privind profilului strategic al comunei:

- problemele strategice
- factorii strategici cheie
- viziunea
- avantajul competitiv
- opțiunile strategice

3.3.1 Analiza problemelor strategice

1. Problema anterioară: Declinul industriei miniere din anii 1990 și în mod particular închiderea exploatării miniere din comună au avut ca rezultat o contracție puternică a economiei locale, acest sector fiind foarte proeminent în raport cu activitățile agricole locale și nu a putut fi încă suplinat prin alte activități economice.

În prezent: această problemă se păstrează, în pofida dezvoltării economiei locale comuna nu are încă un sector economic capabil să valorizeze forța de muncă locală.

2. Problema anterioară: cel mai mare angajator este sectorul public, ceea ce arată un deficit puternic în dezvoltarea unui sector privat suficient de puternic pentru a-și asuma rolul primar în stimularea prosperității comunității

În prezent: agricultura, industria prelucrătoare și serviciile oferă mai multe locuri de muncă, administrație nu mai este principalul angajator. Cea mai mare parte a locurilor de muncă în industria prelucrătoare sunt în afara localității. Economia locală oferă și în prezent puține locuri de muncă pentru

resursa umană din comună. Zootehnia și agricultura sunt din ce în ce mai tehnologizate și nu oferă multe oportunități de angajare pentru locuitori.

3. Problema anterioară: Nivelul scăzut de atractivitate economică

În prezent: această problemă persistă, delocalizarea unor activități manufacturiere în comună este puțin probabilă câtă vreme statul încurajează navetismul (suportă o parte din abonamentele de transport plătite de angajatori). Situația infrastructurii locale (apă, canalizare, gaz) insuficient dezvoltate încă, nu poate să determine atragerea de investitori.

4. Problema anterioară: La nivelul mediului de afaceri se constată preocupări legate de greutatea găsirii de forță de muncă educată

În prezent: Există un segment semnificativ de populație în vârstă de muncă dar cu calificări inferioare sau fără studii terminate.

5. Problema anterioară: Infrastructura - starea precară drumurilor județene de acces în comună. De asemenea constituie probleme definitivarea rețelei comunale de alimentare cu apă și de canalizare în toată comuna, reabilitarea ulițelor din sate, datorită afectării calității vieții cetățenilor. Lipsa rețelei de gaz a afectat puternic capacitatea de a atrage investitori majori, capabili să producă dezvoltare economică locală

În prezent: Starea infrastructurii de drumuri este mult mai bună, conectivitatea a crescut (drumul de legătură la Sălăjeni), dar infrastructura de apă și canalizare este încă în execuție, iar rețeaua de distribuție de gaze naturale nu există, ceea ce scade capacitatea de a atrage investitori majori în comună.

6. Problema anterioară: Lipsa capacității de scriere de proiecte din fonduri nerambursabile la nivel local și slaba consolidare a unor structuri asociative specifice (ONG, Asociații)

În prezent: probleme persistă, comuna nu are structuri capabile să scrie și să implementeze proiecte de dezvoltare.

7. Problema anterioară: conectare structurală slabă a autorităților locale la comunitate

În prezent: Rămâne o problemă. Structurarea slabă a comunității a condus în timp la un spirit paternalist, comunitatea nu este una acțională, așteaptă ca doar primăria să se ocupe de dezvoltare.

8. Problema anterioară: numărul absolvenților care continuă studiile este relativ redus

În prezent: Situația nu s-a îmbunătățit

9. Problema anterioară: slaba conștientizare a avantajului conectării fenomenului cultural local la procesul de dezvoltare locală, prin integrarea culturii și tradițiilor locale cu fenomenul economic, comercial și de marketing teritorial.

În prezent: Preocuparea insuficientă față de această problemă și trecerea inexorabilă a ruralului spre o falsă modernitate, în general, pot să conducă pe termen scurt la pierderea ireparabilă a tradițiilor locale, a unor elemente din cultura locală. În absența lor, comuna pierde unicitatea și chiar surse de avantaj competitiv.

3.3.2 Analiza factorilor strategici cheie

Cei trei factori strategici identificați cu ocazia strategiei anterioare au fost: Integrarea și valorificarea resursei umane la nivel comunitar; Dezvoltarea și utilizarea avantajelor competitive la nivelul economiei locale; Capacitatea administrativă. În urma discuțiilor cu grupul de lucru s-a stabilit că toți acești factori rămân determinanți pentru dezvoltarea comunei. În perioada de programare anterioară nu s-a acționat asupra lor ci s-a investit mai mult pentru îmbunătățirea infrastructurii locale. În continuarea cercetării calitative s-a efectuat o simulare de scenarii de dezvoltare, axate tocmai pe factorii strategici cheie, pentru a realiza o clarificare lucrurilor celor mai importante pentru dezvoltarea comunei.

Simulare de scenarii de dezvoltare în funcție de factorii strategici cheie

1. Integrarea și valorificarea resursei umane la nivel comunitar

Scenariu optimist	Scenariu realist	Scenariu pesimist
Un număr tot mai mare de tinerii finalizează studiile și se califică în domenii concordante cu dezvoltarea locală	Dezvoltarea unui proiect "A doua șansă", în cadrul căruia o parte din tineri (cel puțin 60) vor absolvi studiile generale Recalificarea forței de muncă (organizarea cursurilor de recalificarea pe baza realizării unei analize de nevoi, împreună mediul de afaceri)	Foarte puțini tineri vor finaliza studiile și nu vor avea calificări relevante
Existența unui număr	Atragerea de investitori care	Locuri de muncă puține și slab

semnificativ de locuri de muncă mai bine plătite la nivel local	să angajeze forță de muncă locală	plătite
Existența investitorilor care să asigure locuri de muncă pe plan local	Comuna asigură condiții pentru delocalizarea unui investitor în domeniul industriei prelucrătoare sau manufacturii	Nu apar investitori care să asigure locuri de muncă în plan local

2. Dezvoltarea și utilizarea avantajelor competitive la nivelul economiei locale;

Scenariu optimist	Scenariu realist	Scenariu pesimist
Dezvoltarea în continuare a zootehniei	Creșterea numărului de animale, în special bovine	Zootehnia va regresa, numărul de animale va scădea treptat
Existența unei asociații/cooperative funcționale a fermierilor	Activarea Asociației (deja existente) a crescătorilor de bovine	Nu se constituie și nu funcționează nicio asociație/cooperativă
Valorificarea produselor animale locale prin asigurarea abatorizării	Comuna va face demersuri pentru înființarea unui abator	Nu se înființează niciun abator în comună
Diversificarea de produse locale	Se va crea cadrul pentru definirea de către producătorii locali a unor produse alimentare (miere, dulceață, ș.a). Înființarea unui Punct Gastronomic Local.	Nu se creează/dezvoltă produse locale noi

3. Capacitatea administrativă.

Scenariu optimist	Scenariu realist	Scenariu pesimist
Conectarea primăriei cu structuri din comunitate	Elaborarea unui plan de conectare structurată cu comunitatea	Primăria nu se conectează structurat cu comunitatea
Comuna dezvoltă un ONG pentru scrierea de proiecte	Reactivarea Asociației Pro Chieșd, sprijinirea acesteia pentru a funcționa în interesul comunității	Nu se înființează și nici nu funcționează niciun ONG pentru scrierea de proiecte
Specializarea funcționarilor din comună	Elaborarea unei analize de nevoi de formare și a unui plan realist de perfecționare a funcționarilor	Funcționarii nu se vor specializa

Digitalizarea totală a serviciilor	Dezvoltarea unui plan pentru digitalizare cu o firmă specializată	Digitalizarea nu se realizează
------------------------------------	---	--------------------------------

3.3.3 Analiza viziunii

Viziunea de dezvoltare a comunei stabilită în anul 2015, s-a bazat pe o comunitate dinamică și incluzivă care oferă locuitorilor săi un nivel de trai ridicat, capabilă să ofere condiții bune investitorilor în vederea unei dezvoltări locale durabile, bazate pe producția agricolă locală.

În urma discuțiilor cu grupul de lucru s-a stabilit ca viziunea să rămână aceeași.

3.3.4 Analiza avantajelor competitive

Avantajele competitive stabilite în cadrul procesului strategic anterior au fost următoarele:

- Experiență locală în valorificarea prin ferme zootehnice a produselor agricole locale
- Infrastructură de bună calitate

Dezbaterile pe acest subiect în cadrul prezentului focus-grup au avut ca rezultat sugestia de a păstra aceste avantaje competitive, întrucât nu au apărut elemente noi care să se constituie în avantaje competitive, și nici afectări care să determine perimarea celor stabiliți.

3.3.5 Analiza opțiunilor strategice

Opțiunile strategice trasate în strategia anterioară au fost următoarele

- Agricultură și industrie prelucrătoare
- Administrație și servicii private
- Comerț local
- Educație
- Servicii sociale
- Agroturism

În urma discuțiilor cu grupul de lideri locali s-au desprins următoarele idei:

-în direcția "Administrație și servicii private" s-au făcut unele progrese, în sensul unei implicări mai active a aparatului administrative în dezvoltarea de proiecte de infrastructură. Administrația însă nu și-a putut crește capacitatea proprie de a scrie proiecte. Serviciile locale s-au diversificat dar insuficient pentru a reduce decalajul de nivel de trai dintre comună și urbanul din proximitate.

- În direcția "comerț local" s-au făcut progrese, în comună s-a înființat și funcționează o piață locală de dimensiuni reduce, dar foarte utilă. Unitățile comerciale locale și-au diversificat oferta în ultimii ani. Nu s-a reușit conturarea unei oferte de produse locale diversificate care să conteze în stimularea locuitorilor de a cheltui cât mai mult în comună, sau chiar de a atrage bani din afară.

-în direcția "educație" conectarea școlii cu comunitate, prin depășirea cadrului instituțional formal, nu s-a făcut. Școala nu s-a implicat în acțiuni de evaluare a nevoilor forței de muncă locale sau educație pentru adulți (prin proiecte vizând terminarea studiilor, formare profesională în domeniul agricol, cooperarea cu Liceul din Șarmășag). Reducerea abandonului școlar, creșterea calității actului educațional, implicarea social prin înființarea unui centru de zi pentru copii, rămân deziderate în acest domeniu.

- serviciile sociale la nivel local necesită o abordare serioasă, mai ales în domeniul îngrijirii bătrânilor fiindcă se simte lipsa nui sistem modern de asistență specializată la domiciliu. Nu există nici un centru de zi pentru copii, necesar mai ales pentru copii defavorizați. De asemenea lipsește o creșă la nivelul comunei.

- În direcția agroturismului nu s-au făcut pași, nici în materie de abilitare a potențialilor doritori, a fermierilor, a deținătorilor de case sau spații adaptabile pentru închiriat și nici mai concret, în conturarea unei oferte locale de produse turistice specifice. În comună nu există încă un restaurant și nici locuri de cazare.

De asemenea s-a concluzionat că în ultimii ani pretențiile populației de a avea condiții bune de calitate a vieții a crescut, iar comuna nu are încă rezolvate probleme de bază cum ar fi un sistem public de distribuție de apă și de canalizare. De aceea, asigurarea unor indicatori crescuți de calitatea vieții ar putea fi luată în calcul ca opțiune strategică.

4. Analiza SWOT

Criteriul	Analiza mediului intern		Analiza mediului extern	
	Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Potențial natural	<p>Climat de tip continental, blând, lipsit de extreme</p> <p>Poziția geografică privilegiată, teritoriu cu accesibilitatea ridicată.</p> <p>Relief caracterizat de dealuri joase, propice culturilor agricole, dar și viticulturii și pomiculturii</p> <p>Fond forestier cu rol de exploatare a materialului lemnos și de protecție, constituit din păduri de foioase cu o varietate mare a faunei cinegetice</p> <p>Există două surse de apă potabilă de adâncime cu debite mici</p> <p>Soluri cu fertilitate ridicată încadrate în clasele II și III de bonitare. Creșterea interesului pentru cultivarea terenurilor</p> <p>Se cunosc importante</p>	<p>Inexistența unei strategii pe termen lung privind protejarea mediului</p> <p>Producerea de alunecări de teren, cu afectarea unor sectoare de drum sau a unor culturi</p> <p>Gospodărirea deficitară a pădurilor, alături de inexistența unor măsuri de protecție și conservare a mediului.</p> <p>Valorificarea lemnului preponderent ca lemn de foc</p> <p>Resurse reduse de apă freatică de bună calitate</p> <p>Poluarea acviferelor de suprafață cu azoți și azotați.</p> <p>Riscuri naturale de inundații în satul Chieșd</p> <p>Consultanță agricolă insuficientă</p>	<p>Conștientizarea cauzelor și efectelor negative ale schimbărilor climatice</p> <p>Posibilități de accesare a fondurilor de reconstrucție ecologică</p> <p>Creșterea prețului materialului lemnos și a rolului fondului forestier, de protecție a mediului înconjurător</p> <p>Posibilitatea valorificării economice superioare a pădurilor, prin turism cinegetic</p> <p>Reconsiderarea exploatării</p>	<p>Schimbări climatice, manifestări climatice cu impact negativ</p> <p>Distrugerea pădurilor datorită administrării, în parte extralocale, unei exploatări necontrolate și lipsei unei strategii</p> <p>Deprecierea calitativă generală a resurselor de apă freatică și de suprafață.</p> <p>Creșterea nivelului de poluare la nivel global, accentuarea poluării apelor și solului.</p> <p>Restricții privind poluarea cu</p>

	<p>rezerve de cărbune pe raza comunei</p> <p>Există un izvor de apă minerală cu proprietăți curative</p>	<p>În prezent nu este activitate de extracție de cărbune</p> <p>Afectarea areală a peisajului de exploatarea în carieră</p> <p>Izvorul de apă minerală nu este amenajat , este pe un teren privat</p>	<p>cărbunelui datorită crizei gazelor naturale</p>	<p>combustibili inferiori</p> <p>Creșterea continuă a cheltuielilor pentru ecologizare</p>
<p>Demografie și resurse umane</p>	<p>Structură optimă a populației active, cu predominanța populației active tinere, mai exact a grupelor de vârstă 25-55 ani</p> <p>Sporul natural cu valoarea mult peste media ruralului județean</p> <p>Creșterea numărului persoanelor care se stabilesc (cu domiciliul) în comună.</p> <p>Indicele dezvoltării umane peste media ruralului județean</p> <p>Numărul de absolvenți de liceu peste media ruralului național și județean</p> <p>Număr relativ redus de</p>	<p>Numărul mare de persoane active pe piața muncii care pleacă sezonier la muncă în străinătate</p> <p>Bilanț demografic totuși negativ</p> <p>Rata sporului migratoriu inferioară mediei ruralului județean</p> <p>Nivelul ridicat al șomajului mai ales în familiile de romi</p> <p>Slaba capacitate de scrierie de proiecte destinate persoanelor de etnie romă</p> <p>Deprecierea calitativă a forței de muncă prin restrângerea activităților industriale</p> <p>Nivelul de calificare și specializare</p>	<p>Programe guvernamentale și fonduri structurale (POCU) pentru calificare sau reconversie</p>	<p>Creșterea migrației definitive sau temporare a forței de muncă</p> <p>Diferențele mari ale nivelului de salarizare determină migrarea</p>

	persoane asistate social	relativ scăzut Probleme de integrare socială a unor grupuri marginalizate Lipsa unui sistem integrat de servicii sociale de protecție și îngrijire a persoanelor vârstnice și a copiilor	profesională Existența fondurilor pentru romi Existența unor programe europene de finanțare pentru grupurile sociale defavorizate	Demotivarea cadrelor didactice din rural, migrarea spre centre urbane a cadrelor didactice bine pregătite Amplificarea decalajelor sociale și creșterea ratei de dependență ca efect al discriminării pozitive
Economie și mediul de afaceri	Există societăți comerciale care desfășoară activități de creștere a animalelor, valorificând produsele agricole locale Există terenuri care ar putea fi puse la dispoziția unor investitori Existența unei rezerve importante de lignit Agricultură în dezvoltare, procentaj tot mai ridicat al suprafețelor agricole cultivate Varietatea utilizării	Structură slab diversificată a activităților economice (agricultură, industrie, comerț, servicii). Lipsa capitalului și a investitorilor și slaba valorificarea statutului de zonă defavorizată Restructurare deficitară a mineritului face discutabilă posibilitatea redeschiderii minei Insuficientă informare și consultanță în dezvoltarea și promovarea afacerilor	Există posibilitatea finanțării afacerilor prin schema MINIMIS, sau programe care finanțează activități agricole sau neagricole în mediul rural Creșterea cererii de cărbune pe piața energetică internă (pentru industrie dar și pentru populație) Creșterea prețurilor produselor agricole locale pe piața internă și internațională Orientarea actuală a consumatorilor către produsele locale, ecologice, este în creștere Posibilitatea valorificării producției viticole într-un context	Disponibilitatea redusă a antreprenorilor de a accesa fonduri europene datorită procedurilor greoaie Proceduri juridice greoaie Fiscalitatea ridicată și instabilitatea legislativă descurajează antreprenoriatul Scăderea rentabilității agricole prin migrarea forței de muncă din agricultură spre alte activități Migrarea forței de muncă agricultură spre alte ocupații Oferta de produse agroalimentare a hipermarketurilor din zonă

	<p>terenurilor agricole (cereale, fânețe, pomi fructiferi, viță de vie)</p> <p>Dobândirea de către unii localnici, a unei experiențe relevante în străinătate, în domeniul agriculturii</p> <p>Condiții de practicare a agriculturii ecologice</p> <p>Condiții bune pentru legumicultură</p> <p>Comuna prezintă o serie de caracteristici de cadru natural, sociale și culturale și de infrastructură, care ar putea favoriza turismul</p> <p>Atât cetățenii cât și mediul de afaceri și administrația au în vedere turismul ca alternativă a dezvoltării locale</p>	<p>Deși turismul este luat în considerare pentru dezvoltarea locală, nu există nici o structură de primire turistică</p> <p>Inexistența unui centru de informare turistică</p> <p>Nu există o cultură a turismului rural, în pofida unor premise clare (produse locale, tradiții, cultură)</p>	<p>microregional (tradiționala fabrică de șampanie de la Șimleul Silvaniei)</p> <p>Posibilitatea accesării fondurilor europene pentru compatibilizarea calității produselor agricole</p> <p>Există fonduri europene pentru pensiuni și agroturism (FADR-măsura 313)</p> <p>Finanțare UE pentru proiecte de dezvoltare a turismului rural</p> <p>Există posibilitatea finanțării afacerilor prin schema MINIMIS, sau programe care finanțează activități agricole sau neagricole în mediul rural</p>	<p>Derularea defectuoasă a programelor de finanțare pentru turism</p>
<p>Infrastructură utilități publice, dotări edilitare</p>	<p>Comuna este racordată la drumuri de importanță europeană și națională (drumul E 81, parte a rețelei globale TEN-T), sau județeană DJ 108 F și DJ 110B. Există 2 conexiuni la E 81,</p>	<p>Drumul de acces la E81 are trama stradală parțial deteriorată.</p> <p>Strazi și ulițe în sate, care necesită reabilitare și realizare de trotuare</p>	<p>Posibilitatea accesării de fonduri guvernamentale de reabilitare a infrastructurii.</p> <p>Fonduri alocate de Consiliul Județean pentru infrastructura locală.</p>	<p>Dependența stării drumurilor de alți administratori (Consiliul județean)</p> <p>Amplificarea disfuncționalităților economice și sociale determinate de infrastructură.</p>

	<p>prin Șarmășag și prin Sălăjeni Tramă stradală a drumurilor comunale asfaltată</p> <p>Existența studiilor de fezabilitate pentru amenajarea de trotuare și rigole și pentru drumurile de exploatații agricole care necesită reabilitare și modernizare</p> <p>Există rețea de alimentare cu apă și rețea de canalizare și stație de epurare a apei Se află în curs de execuție (90% finalizate)</p> <p>În satul centru de comună, Chieșd, 70% dintre gospodăriile au apă curentă din surse proprii și canalizarea în fose septice improvizate</p> <p>Prezența resurselor energetice pe plan local, lemn și cărbune</p>	<p>și rigole</p> <p>Acces rutier dificil la terenurile agricole ale comunei datorită lipsei sau stării precare a drumurilor de exploatații agricole și podețelor</p> <p>Accesul indirect al comunei la calea ferată Dej-Jibou-Carei-Satu Mare) care asigură legături în regiune și multiplică posibilitățile de navetă</p> <p>Calitatea slabă a apei freatice în zonă</p> <p>Lipsa alimentării cu gaz metan și distanța considerabilă față de magistrala de gaz – 25 km</p>	<p>Existența unor proiecte majore de reabilitare a infrastructurii.</p> <p>Există fonduri pentru această categorie de drumuri, în următorul ciclu de programare</p> <p>Există posibilitatea tehnică de racordare la magistrala de gaz metan, fie din comuna Hereclean prin Sălăjeni, fie din comuna Pericei (sat Bădăcin), prin cooperare cu alte colectivități locale</p>	<p>Inhibarea inițiativelor economice dependente de starea infrastructurii (delocalizări industriale, amenajări turistice, agricole).</p> <p>Declinul transportului de mărfuri și călători pe calea ferată</p> <p>Lipsa unei strategii privind industria extractivă și situații juridice neclare a exploatărilor</p>
--	--	---	--	---

	<p>Infrastructura pentru educație și cultură dezvoltată, cu clădiri pentru învățământul școlar și preșcolar în stare foarte bună</p> <p>Alimentare generalizată cu energie electrică în toate satele comunei. Prezența rețelei de iluminat public</p> <p>Acces bun la telefonia mobilă -70% și la serviciile de internet – 40% din gospodării.</p>	<p>Patrimoniul cu destinația de activități culturale relevă o infrastructură relativ modestă</p> <p>Biblioteca din comună și muzeul local necesită reabilitare și dotare</p>	<p>Capacitate administrativă ridicată la nivel județean de atragere de fonduri pentru cultură</p>	
<p>Educație, sănătate, cultură</p>	<p>Instituții de învățământ viabile la nivelurile preșcolar, primar, gimnazial, datorită unei dinamici bune a populației.</p> <p>În general, profesorii au o bună pregătire metodică-științifică. Există un procentaj ridicat de profesori titulari și un procentaj foarte mic de suplinitori necalificați</p>	<p>Rezultate destul de slabe la examenele de bacalaureat</p>	<p>Posibilitatea accesării directe de către școli, a fondurilor pentru educație</p> <p>Existența Liceului Tehnologic în comuna vecină, Șarmășag</p>	<p>Deprecierea generală a actului de învățământ.</p>

	<p>Numărul de săli de clasă, laboratoare și ateliere, este corespunzător.</p> <p>Colaborare foarte bună a școlii cu autoritățile locale – primăria și alte instituții cu care organizează acțiuni comune</p> <p>Parteneriate cu școli și instituții de cultură din alte localități sau din străinătate</p> <p>Există un cabinet de medici de familie, un cabinet stomatologic, și un punct sanitar, deservite de doi medici și 2 persoane cu pregătire medie.</p> <p>Activitatea culturală este coordonată preponderent de primărie și școală</p>	<p>Nu există capacități mari de producție în comună care să poată prelua un număr semnificativ de absolvenți</p> <p>Școala este puțin implicată în programe de formare pentru adulți</p> <p>În satele Sighetu Silvaniei și Colonia Sighetu Silvaniei nu există cabinet de medic de familie și nici cabinet stomatologic sau farmacie</p> <p>Capacitatea redusă de scriere de proiecte culturale</p> <p>Nu există o susținere a activităților culturale și din donații private</p> <p>Instituții culturale puține (biblioteci, 2 cămine culturale, sală- muzeu etnografic)</p> <p>Multe dintre activitățile culturale sunt de circumstanță</p>	<p>Posibilitatea de finanțare prin POSDRU</p> <p>Posibilitatea de accesare a unor fonduri pe proiecte educaționale, în parteneriat cu ministerul de resort și inspectoratul școlar</p> <p>Desființarea spitalului comunal Sărmașag în anul 2002</p> <p>Privatizarea unor servicii medicale, care se orientează după piață</p> <p>Există Administrația Fondului Cultural Național care finanțează proiecte culturale</p> <p>Plasarea comunei într-o zonă etnografică deosebită</p> <p>Turismul cultural în România este în continuă creștere</p>	<p>Lipsa unor întreprinderi de calibru în zonă, pentru formarea profesională a elevilor în diferite meserii</p> <p>Deprecierea generală a standardului de sănătate a locuitorilor și creșterea cererii pentru alte unități de ocrotire.</p> <p>Tendința de concentrare a serviciilor medicale la nivel de centre urbane sau reședință de județ</p> <p>Dispariția treptată a tradițiilor și obiceiurilor locale și substituirea lor cu kitsch-ului cultural.</p> <p>În general, în România nu există</p>
--	---	--	---	---

	Diversitate etnică și religioasă	<p>Concentrarea activităților culturale mai ales în centrul de comună</p> <p>Programul de activități este slab conectat cu viața economică a comunei</p>	Valorizarea ideii de multiculturalism din Transilvania	o cultură a integrării fenomenului cultural în viața economică
Servicii publice și servicii sociale	<p>Servicii de sănătate la nivel local, relativ bune</p> <p>Există o piață săptămânală locală</p>	<p>Dependența de servicii mai complexe de sănătate din afara comunității</p> <p>Serviciile de sănătate se concentrează în satul centru de comună</p> <p>Nu există filiale ale unor bănci, firme de asigurări</p> <p>Lipsa unor servicii comerciale diversificate.</p> <p>Nu există un centru de îngrijire pentru vârstnici și nu există un sistem de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice</p> <p>Nu există un centru de zi pentru copii</p> <p>Nu există creșă în comună</p>	Finanțarea serviciilor sociale de la nivel județean prin Direcția de Asistență Socială	<p>Dificultăți în achitarea sumelor de la nivel județean pentru aceste servicii</p> <p>Preferința cumpărătorilor pentru produse din import, ieftine și slabe calitativ</p>

5. Profilul strategic al comunei Chieșd

5.1 Conceptul strategic

Conceptul strategic pentru comuna Chieșd este ".....".

.....

5.2 Probleme strategice

În ultimii ani comuna Chieșd a cunoscut o dezvoltare bună prin realizarea unei conectivități mai bune, modernizarea drumurilor locale și creșterea numărului de firme locale. Există o serie de probleme de ordin strategic, asupra cărora va fi necesar se își concentreze eforturile în viitor. Analiza problemelor strategice anterioare conduce la concluzia că ele s-a mențin și în acest ciclu strategic în multe aspecte ale lor.

1. *Atractivitatea economică scăzută.* Lipsa de activități economice la nivel semnificativ în comună reprezintă cea mai mare problemă în plan local și determină lipsa de locuri de muncă acceptabile pentru locuitori, care sunt nevoiți să se angajeze în afara comunei. Agricultură și zootehnia tot mai tehnologizate necesită în prezent puțini angajați. În pofida unui progres realizat în ultimii patru ani, prin înființarea de firme în domenii diverse, se simte nevoia unor investiții mai mari care să rețină forța de muncă locală.
2. *Subutilizarea avantajului unei forțe de muncă numeroase.* Chiar dacă nu este foarte educată forța de muncă locală este importantă numeric. Nu există la nivel semnificativ activități economice adecvate care să o valorifice. Totodată lipsesc acțiuni coordonate care să conducă la educarea și formarea la un nivel acceptabil a forței de muncă (terminarea studiilor obligatorii, calificare, formare profesională). În general persoanele cu studii incomplete sau necalificate lucrează sezonier în afara țării și în rest trăiesc din ajutor social. Există și cauze care nu țin atât de nivelul local, cât de politicile sociale la nivel național, politici care țin forța de muncă slab educată aproape inactivă pe piața muncii.
3. *Infrastructura locală.* Infrastructura publică de alimentare cu apă și mai ales de canalizare deficitare și lipsa unei rețele de gaze naturale, reduc drastic posibilitatea unor dezvoltări industriale/economice ale comunei. Infrastructura de drumuri, deși aflată în stare foarte bună în comună, necesită o preocupare serioasă în ceea ce privește conectarea cu ruralul adiacent. Infrastructura pentru sănătate, îngrijire, cultură, sport și recreere se află într-un stadiu incipient

de constituire. Menținerea curățeniei, protecția mediului și a peisajelor² necesită eforturi susținute deoarece reprezintă indicatori ai calității vieții.

4. *Capacitatea administrativă.* Se remarcă o preocupare insuficient structurată a autorităților locale asupra creșterii capitalului social intra-grupal și extra-grupal. Slaba consolidare a unor structuri asociative specifice (ONG, asociații, grupuri) care să conducă la creșterea capitalului social local influențează negativ dezvoltarea locală dar și nivelul de abilitare socială (empowerment).
5. *Saba conștientizare a avantajului conectării fenomenului cultural local la procesul de dezvoltare locală.* Comuna încurajează insuficient fenomenul cultural local (cultura în sens larg și tradițiile locale) și conectarea acestuia într-un parteneriat mai larg cu mediul de afaceri, școala, mediul ONG și Biserica.

5.3 Factorii strategici cheie

Factorii strategici cheie sunt factori care vor afecta comunitatea pe o perioadă lungă de timp și de o manieră determinantă:

FSC
Integrarea și valorificarea resursei umane la nivel comunitar
Dezvoltarea și utilizarea avantajelor competitive la nivelul economiei locale
Capacitatea administrativă

Integrarea și valorificarea resursei umane la nivel comunitar: valorificarea resursei umane în plan local, prin creșterea atractivității economice și reținerea sau remigrarea forței de muncă locale. Crearea condițiilor economico-sociale de valorificare a capacităților locale – populație în vârstă de muncă și populație tânără la nivel semnificativ, forță de muncă emigrată în străinătate sau angajată extra-local..

Dezvoltarea și utilizarea avantajelor competitive la nivelul economiei locale: realizarea inteligentă de grupări economice locale care prin complementaritate pot valorifica superior resursele, producția agricolă primară, dar și cultura și tradițiile locale. Este important ca odată

² Prima lege care definește noțiune de peisaj și care îi dă noi valențe este *Convenția Europeană a Peisajului* din 20 octombrie 2000. Aceasta definește peisajul ca fiind "o parte de teritoriu perceput ca atare de către populație, al cărui caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani" și ca "o componentă esențială a cadrului de viață pentru populație, expresie a diversității patrimoniului comun cultural și natural și fundament al identității acesteia".

cu dezvoltarea agriculturii să se dezvolte și sectorul zootehnic și de prelucrare a produselor acestor activități în plan local, prin inițiative private și stimularea cooperării între producători. Aceasta este premisa unor câștiguri mai mari și a unei mai bune ocupări a forței de muncă.

Capacitatea administrativă: comuna poate să își dezvolte o capacitate de dezvoltare comunitară capabilă să îi ofere avantaj competitiv (prin investiții în calitatea administrației locale, a serviciilor publice oferite și în dezvoltarea de activități comunitare).

5.4 Dezvoltarea viziunii comunei Chieșd

Viziunea presupune definirea "viitorului dezirabil" al comunei Chieșd, modul în care se dorește să arate comuna pe termen lung. Este vorba despre:

- modul în care comunitatea se raportează la propriii cetățeni (ce le oferă în mod esențial acestora) și de

- valorile principale ale comunității.

Viziunea comunei Chieșd pentru perioada 2021-2027 se poate rezuma astfel:

”Chieșd va deveni o comunitate dinamică și incluzivă care oferă locuitorilor săi un nivel de trai ridicat, capabilă să ofere condiții bune investitorilor în vederea unei dezvoltări locale durabile, bazate pe producția agricolă locală”

5.5 Identificarea avantajelor comparative și competitive

Teoria avantajului competitiv (Michael Porter) ajută la înțelegerea a cum se pot crea situații economice avantajoase prin dezvoltarea și exploatarea avantajului competitiv local, care apoi să fie inclus în planurile de dezvoltare. Michael Porter este de părere că obținerea unui avantaj competitiv depinde de rolul jucat de mediul economic național, instituțional și politic, factori care își pun amprenta pe caracteristicile unei entități. Determinanții factoriali sunt ierarhizați în două categorii: *factori de bază* (resurse naturale, climă, poziție geografică, demografie) și *factori avansați* (infrastructură în comunicații, muncă superior calificată, facilități în obținerea know-how-ului). Porter afirmă că, în cazul

avantajului competitiv factorii avansați sunt mai importanți decât ceilalți. În cazul comunităților, factorii avansați își pot îmbunătăți calitatea printr-un efort planificat și concertat al administrației locale, mediului privat și societății civile. Avantajul competitiv al unui teritoriu este determinat de puterea unor grupări și combinații de activități economice (conglomerate)-concentrări geografice de firme, furnizori și instituții partenere interconectate, ale căror resurse, cunoștințe și abilități, le oferă o poziție cheie și chiar supremație în domeniul lor de activitate. În această ordine de idei, următoarele elemente pot conferi comunei Chieșd avantaj competitiv:

- **Experiențe locală în valorificarea prin ferme zootehnice a produselor agricole locale**
- **Infrastructură de bună calitate**

O politică teritorială sănătoasă creează și influențează factori cheie, cum ar fi nivelul de calificare a forței de muncă, mărimea capitalului și calitatea infrastructurii. Forța de muncă ieftină și necalificată, ca și materia primă neprelucrată, pot fi oferite de oricine, deci nu cu aceste elemente se poate genera un avantaj competitiv durabil. În schimb forța de muncă înalt calificată, capitalul și infrastructura, care se realizează prin investiții masive și susținute, sunt dificil de multiplicat. Dacă alte unități administrativ-teritoriale nu le pot oferi, înseamnă că sunt valoroase și cu ajutorul lor se poate crea avantajul competitiv al comunei.

5.6 Opțiuni strategice

- ***Agricultură și industrie prelucrătoare***
- ***Administrație și servicii private***
- ***Comerț local***
- ***Educație***
- ***Servicii sociale***
- ***Agroturism***

Agricultură și industrie prelucrătoare. La nivelul comunei este important să se dezvolte capacități de colectare și de prelucrare a producției agricole, pentru valorificarea superioară a acestora și evitarea vânzării ei ca resursă primară. Dezvoltarea producției bio concomitent cu certificarea unor produse locale este o opțiune serioasă, care poate conduce la un efect de multiplicare în plan local.

De asemenea producția zootehnică remarcabilă impune dezvoltarea unui sector de procesare a produselor animale și a cărnii în plan local, pentru reținerea forței locale de muncă și crearea de avantaj competitiv. Componenta zootehnică unde se remarcă deja câteva ferme mai mari, dar și foarte mulți fermieri locali care cresc tradițional bovine trebuie încurajată, pentru creșterea efectivelor de animale. Modernizarea fermelor prin asimilarea de rase noi de bovine cu productivitate superioară și colaborarea fermierilor în desfacerea

producției, precum și utilizarea de tehnologii noi în procesul de creștere a animalelor pot să confere avantaj competitiv serios. Autoritățile locale trebuie să încurajeze dezvoltarea de capacități de abatorizare în plan local. Ulterior se pot crea produse locale specifice. Autoritățile locale și mediul asociativ vor crea cadrul pentru definirea de către producătorii locali a unor produse alimentare (produse animale, miere, dulceață, ș.a.). Înființarea unui Punct Gastronomic Local poate să fie un prim pas în valorificarea produselor locale și ar putea completa lanțul de la producția zootehnică și până la produse agroalimentare locale, ca suport pentru o economie locală sănătoasă și pentru dezvoltarea turistică preconizată. Totodată comuna trebuie să acționeze și să investească inteligent pentru creșterea și diversificarea atractivității economice.

Administrație și servicii private. Comuna trebuie să-și dezvolte capacitatea administrativă prin diversificarea misiunilor aparatului propriu, dar și prin dezvoltarea de capacități la nivelul sectorului neguvernamental și privat, în vederea asigurării unor servicii publice de calitate.

Administrație trebuie să continue eforturile de a definitiva modernizarea infrastructurii de drumuri, inclusiv a celor agricole și creșterea conectivității comunei. Construirea rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare este necesar să fie finalizate. Realizarea prin cooperare intercomunală a rețelei de distribuție de gaze naturale și în paralel încurajarea utilizării surselor de energie neconvențională, pot să crească semnificativ calitatea vieții locuitorilor. Reabilitarea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale a celor pentru cultură și sănătate, construirea de capele funerare, sunt de asemenea investiții de care comuna are nevoie. Administrația locală trebuie să realizeze digitalizarea cât mai multor servicii pentru cetățeni și comunitate. În altă ordine de idei, este importantă creșterea capacității de accesare de fonduri nerambursabile pentru afaceri locale, infrastructură, cultură, educație, prin cooperare cu sectoarele privat și ONG.

Serviciile locale reprezintă o opțiune bună de a oferi locuri de muncă, dar mai ales de a realiza creșterea cheltuirii banilor în comunitate și nu în afara ei. Diversificarea serviciilor locale poate contribui de asemenea la o calitate a vieții crescută.

Este recomandată cooperarea structurată a administrației locale cu mediul de afaceri și implicarea școlii, bisericii și sectorului nonprofit, în viața socială locală. Întărirea cooperării la nivel local trebuie să devină o prioritate, să se facă planificat, structurat și să fie susținută comunitar. Crearea unor grupuri de lucru, grupuri de discuție pe diferite teme, asigurarea unor locuri de întâlnire și a facilitării discuțiilor de către persoane instruite, reprezintă condiții pentru

reușită. Cooperarea locală crescută este o condiție sine-qua-non pentru dezvoltarea comunei. Administrația locală trebuie să își asume conștient, planificat și profesional, rolul de facilitator în stimularea cooperării dintre diverșii parteneri locali. Conectarea dintre diferite grupuri la nivel local nu este însă suficientă. Realizarea unor conexiuni cu grupuri, instituții sau persoane relevante din afara localității este și ea necesară, deoarece relațiile transversale pot stimula mult mai bine dezvoltarea.

Comuna trebuie să susțină gradual proiecte de cooperare între diferiți actori locali (mediul privat, administrație locală, biserică, școală, ONG-uri). Se poate începe de la proiecte de dimensiuni reduse (de exemplu dezvoltarea de produse locale pentru turism, ocazionată de un eveniment local), cu rezultate palpabile, ce pot fi dezvoltate ulterior în proiecte de mai mare amploare.

Cooperarea între fermieri în domeniul producției agricole și turismului trebuie stimulată prin încurajarea de asocieri funcționale, prin crearea de evenimente locale culturale, tradiționale, gastronomice, cu valorizarea inteligentă a patrimoniului cultural local.

Implicarea la nivel asociativ a tinerilor din comună în viața economico-socială locală poate fi o garanție a perpetuării unui mediu economic local prosper, bazat pe cooperare.

Comerț. Înființarea unei piețe săptămânale locale a constituit un pas important, un semnal pentru conștientizarea posibilității valorificării de produse locale. Este necesară dezvoltarea în continuare și diversificarea comerțului local prin sprijinirea comercianților în diversificarea ofertei și dezvoltarea în paralel a unor servicii, astfel încât populația să cheltuiască preponderent în comunitate și chiar să atragă resurse financiare din afara comunității. Valorificarea unor produse specifice comunei în comerțul local poate aduce avantaj competitiv.

Educație. Sistemul educațional din comuna se poate baza o structură demografică avantajoasă. Acesta trebuie să treacă dincolo de cadrul formal și poate gândi programe de orientare profesională adecvate mediului economic propriu comunei. Cooperarea în proiecte educaționale cu Liceul Tehnologic din Șarmășag poate asigura resurse umane calificate în domeniile agricol și al serviciilor, în cooperare și în strânsă legătură cu cerințele mediului local de afaceri. Școala se

poate implica și în formarea și specializarea adulților, în domenii de interes pentru economia locală (evaluarea nevoilor, informare, mobilizare, organizare în parteneriat cu furnizori privați). Derularea unor programe de tipul ”A doua șansă” prin care tinerii să își poată finaliza studiile obligatorii reprezintă un prim pas și asigură posibilitatea ca aceștia să se poată califica ulterior. Cooperarea primăriei, bisericii și comunității de romi pot facilita aceste programe. Înființarea unui centru de zi pentru copii este o opțiune importantă cu efecte pozitive în creșterea calității actului educațional, mai ales pentru copiii din familii defavorizate și contribuie la scăderea riscului de abandon școlar.

Servicii sociale. Îmbătrânirea populației, starea de sănătate influențată de activitățile miniere din trecut sau de specificul vieții rurale, dar și singurătatea datorată emigrării tinerilor, impun opțiunea înființării unui centru de zi pentru vârstnici dublat de un sistem de îngrijire la domiciliu. Comunitatea trebuie să își asume această inițiativă și să nu o încredințeze unei organizații din afară. În felul acesta calitatea îngrijirii poate fi mai de calitate și sistemul poate asigura locuri de muncă în comună. Cooperarea cu instituțiile județene de profil și cu ONG-uri specializate în accesarea de fonduri nerambursabile face posibilă această opțiune strategică. Centrul de zi pentru copii va completa paleta de servicii sociale necesare la nivelul comunei. Încurajarea creării de ONG-uri în plan local ar fi o alegere benefică pentru completarea și diversificarea țesutului social local. Comuna are nevoie de o creșă, care ar conta foarte mult în sprijinul populației tinere și active pe piața muncii, ar putea influența decizia unor rezidenți de a nu emigra.

Agroturism. Agroturismul este o activitate care se dezvoltă în corelație cu bunăstarea comunității prin dezvoltarea fermelor agricole în direcția valorificării. Bunăstarea la rândul ei are și o importantă componentă culturală (există o cultură a bunăstării). În cazul comunei Chieșd, agroturismul se poate dezvolta doar în complementaritate cu diversificarea activității fermelor agricole locale. Performanța acestui sector depinde de creșterea economiei locale dar și de integrarea culturii locale (în sens larg: obiceiuri, tradiții, cultură, gastronomie etc. - exprimate de comunitate).

Opțiunea strategică pentru agroturism, activitate cu rol de multiplicare, prin care se pot valorifica patrimoniul imobiliar, produsele locale, obiceiurile, cultura și tradițiile locale, mediul natural și

agricultura ca ramură economică, trebuie precedată de clădirea unei culturi specifice. Acest proces se face prin abilitare comunitară, cu implicarea autorităților locale, grupurilor informale și sectorului neguvernamental; asociații de producători, ONG-uri locale.

5.7 Dezvoltarea planurilor operaționale pentru perioada 2021-2027

3.6. Dezvoltarea planurilor operaționale la nivelul comunității

nr.crt.	Obiective strategice	Planuri operaționale
1.	<i>Agricultură și industrie prelucrătoare</i>	<ul style="list-style-type: none"> a. Stimularea dezvoltării în continuare a sectorului zootehnic, pentru creșterea efectivelor de bovine; b. Încurajarea înființării unui abator în comună, ca premisă a valorificării superioare a produselor agricole locale; c. Încurajarea definerii comunitare a unor produse horticoale și pomicole și deciziei locale de a dezvolta aceste sectoare; d. Dezvoltarea de unități de prelucrare a produselor agricole locale și extra-locale (cereale, legume, fructe); e. Stimularea comercializării produselor locale în piața locală și prin sisteme de comandă online; f. Constituirea unui grup formal (ONG, firma de consultanță) pentru scrierea de proiecte pentru firme, ferme sau persoane din comunitate. g. Stabilirea unui parteneriat cu Liceul Tehnologic Șarmășag, pentru asigurarea școlarizării elevilor în domenii cu relevanță în plan local (inclusiv cu asigurarea practicii la ferme locale). h. Compatibilizarea calității produselor agricole cu cerințele pieței pentru valorificarea în plan local și în activități turistice prin sprijinirea omologării unor produse locale; i. Creșterea producției viticole tradiționale; j. Încurajarea cooperării producătorilor agricoli prin crearea de asociații locale;

		<p>k. Crearea unui mecanism de informare și consultanță pentru sprijinirea potențialilor antreprenori locali în domeniile agricultură, turism și afaceri;</p> <p>l. Asigurarea de terenuri și utilități pentru investitori care doresc să desfășoare activități în comună.</p>
2.	Administrații și servicii private	<p>a. Extindere rețea de alimentare cu apă și canalizare menajeră; în satele Chieșd, Sighetu Silvaniei, Colonia Sighetu Silvaniei;</p> <p>b. Racordarea comunei la magistrala de gaz metan, prin cooperare intercomunală;</p> <p>c. Modernizare drumuri de interes local străzi și trotuare în comuna Chieșd;</p> <p>d. Dotarea străzilor și ulițelor cu indicatoare rutiere;</p> <p>e. Asfaltarea drumului județean de acces, varianta ocolire, pe o lungime de 4 km;</p> <p>f. Asfaltarea drumului județean 108 F;</p> <p>g. Modernizarea drumurilor de exploatare agricolă;</p> <p>h. Amenajarea cursurilor de apă pentru apărare împotriva inundațiilor;</p> <p>i. Construire centru comunitar de asistență socială în localitățile Chieșd și Sighetu Silvaniei;</p> <p>j. Restaurarea, conservarea și punerea în valoare a bisericilor de lemn din Chieșd și Sighetu Silvaniei;</p> <p>k. Reabilitare modernizare și dotare sediu primărie;</p> <p>l. Reabilitare, modernizare și dotare bibliotecă comunală;</p> <p>m. Extindere bază sportivă în satul Chieșd;</p> <p>n. Îmbunătățirea actului de învățământ prin construirea unei Săli de sport, modernizarea și dotarea școlii;</p> <p>o. Realizarea unei prospecțiuni pentru identificarea structurilor geologice purtătoare de ape geotermale;</p>

		<ul style="list-style-type: none">p. Dotarea optimă și crearea condițiilor bune de învățământ pentru școlile din comuna Chieșd;q. Repararea și întreținerea fațadelor locuințelor colectiver. Reabilitarea și modernizarea la Grădinițele din satul Chieșd și Sighetu Silvaniei;s. Identificarea și punerea în valoare a unor noi surse de apă potabilă în comună;t. Construirea unei capele mortuare în satul Chieșd;u. Realizarea unei rețele eficiente de supraveghere video a localităților comunei;v. Achiziția de utilaje pentru întreținerea spațiilor publice;w. Asigurarea unei infrastructuri de comunicații și internet optime pentru comună;x. Realizarea iluminatului public din surse regenerabile în comuna Chieșd;y. Elaborarea unui plan de conectare structurată a administrației cu comunitatea;z. Multiplicarea evenimentelor culturale și sportive locale și susținerea comunitară (nu doar de către primărie) a evenimentelor culturale;aa. Conștientizarea necesității exprimării culturii locale în sens larg, pentru dezvoltarea locală;bb. Creșterea specializării unor agenți culturali locali;cc. Identificarea posibilităților de finanțare la nivel de GAL, pentru activități culturale locale sau zonale;dd. Întocmirea unei strategii privind patrimoniul cultural, tradițiile și obiceiurile locale.ee. Digitalizarea serviciilor oferite cetățenilor de către primărie;ff. Încurajarea plantării versanților cu terenuri degradate, care prin denudare creează pericol de inundații.
--	--	--

3.	Comerț local	<ul style="list-style-type: none"> a. Încurajarea diversificării ofertei comerciale locale, de către agenți comerciali locali; b. Dezvoltarea pieței săptămânale locale pentru încurajarea valorificării produselor locale; c. Definierea comunitară a unei oferte coerente de produse locale și dezvoltarea comerțului online cu aceste produse; d. Facilitarea de către primărie a unor întâlniri periodice cu comercianți locali și producători; e. Compatibilizarea calității produselor agricole cu cerințele pieței prin sprijinirea omologării unor produse locale; f. Încurajarea dezvoltării de servicii de alimentație publică bazate pe produse locale;
4.	Educație	<ul style="list-style-type: none"> a. Desfășurarea activității didactice prin asigurarea accesului elevilor din localitatea Chieșd la procesul de învățare în mediul online și desfășurarea în bune condiții a serviciului public de educație; b. Realizarea de facilități și de dotări necesare pentru educația online a elevilor; c. Implicarea școlii în formarea și specializarea adulților, în domeniul de interes pentru economia locală; d. Derularea unor programe de tipul ”A doua șansă” prin care tinerii să își poată finaliza studiile obligatorii e. Educarea ecologică privind deșeurile menajere și informarea în permanență a cetățenilor, prin realizarea de întâlniri periodice, informarea prin anunțuri, pliante, panouri publicitare;
5.	Servicii sociale	<ul style="list-style-type: none"> a. Înființarea unui centru de îngrijire pentru vârstnici în satul Chieșd și a unui sistem de îngrijirea la domiciliu a acestora;

		<ul style="list-style-type: none"> b. Asigurarea unor programe specializare pentru îngrijitori bătrâni la domiciliu, pentru persoane din comună; c. Înființarea unui centru de zi pentru copii pentru copiii din familii defavorizate, în vederea scăderii riscului de abandon școlar. d. Înființarea unei creșe, în sprijinul populației tinere și active pe piața muncii; e. Întocmirea de proiecte pentru comunități marginalizate și pentru romi. f. Asigurarea de servicii medicale de calitate în comună prin înființarea unui centru medico-social local cu facilități pentru personalul medical; g. Încurajarea implicării sectorului nonprofit în activități sociale.
	<p>Agroturism</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. Înființarea unui centru de informare turistică în vederea creării unei culturi a turismului rural, prin informare și mediatizare; b. Elaborarea de produse turistice locale, prin integrarea producției agricole locale, culturii locale și tradițiilor; c. Valorificarea târgului săptămânal, prin desfășurarea activităților culturale specifice; d. Conectarea programului cultural cu viața economică a comunei; e. Crearea unor produse turistice locale, ca premisă a dezvoltării activităților de turism rural. f. Promovarea online a patrimoniului cultural și natural ale localității; g. Conectarea cu organizații de promovare turistică de nivel zonal și județean, pentru includerea obiectivelor locale într-un circuit mai larg. h. Înființarea unui punct gastronomic local (PGL) ventru

		valorificarea culturii gastronomice specifice.
--	--	--

Tabel 34: Obiective strategice și planuri operaționale

Bibliografie

- Coriolan Suciu,(1968) *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, Editura Academiei RSR.
- Cristache-Panait, Ioana (1978). „Biserica Sf. Arhangheli Mihail și Gavril din Sighetu Silvaniei”. *Monumente istorice bisericesti din Eparhia Ortodoxă Română a Oradei. Biserici de lemn: 391, Oradea.*
- Cristache-Panait, Ioana (1971). „Bisericile de lemn din Sălaj”. *Buletinul Monumentelor Istorice. 1971 (1): 31–40.*
- Ghergariu, Leontin (1973). „Meșterii construcțiilor monumentale de lemn din Sălaj”. *AMET. 1971-73: 255–273, Cluj.*
- Godea, Ioan (1996). *Biserici de lemn din România (nord-vestul Transilvaniei)*. București: Editura Meridiane. [ISBN 973-33-0315-1](#).
- Edemos: Sistem informațional Național Statistic, online la adresa: http://edemos.insse.ro/portal/faces/oracle/webcenter/portalapp/pages/report-access.jspx?_afLoop=8196804008605979&_afWindowMode=0&_afWindowId=13a71bzfda_6#%2Foracle%2Fwebcenter%2Fportalapp%2Fpages%2Fhome.jspx%40%3F_adf_ctrl-state%3D14w09g2une_4
- Institutul Național de Statistică, online la adresa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>
- Enciclopedia României, online la adresa: http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Comuna_Chie%C5%9Fd , accesat la data de 18.01.2021;
- Stroica Dionisie, Lazar Ioan P; ; 1908; ”Schița Monografică Sălagiului”, Victoria, Institut tipografic și de editură în Șimleul-Silvaniei;

